

Ukiuttattop AkKutinga ammalu Taggami Nipangit

Aulataujuk Imappimi Iniggautiliginimmut Iluani Canadaup Ukiuttattungani

Nain Nunatsiavut

Jean Holloway
Nathaniel Holloway
Jackie Dawson
Melissa Weber
2024

Aulatsijimut Naillititausimajuk

Umiat iluani Canadaup Ukiuttattungani unutsivalliasimajut járini Kângisimajuni. InigiluaKattajangit umiatsuat iluani nunakKatigengitumi ilautitsivuk kaliutinik ammalu kaligâlunnik, utsualuKautilet, utsualunnut upvalu kiasaleninut Kaujisajunut/Kimiggujunut umiatsuat, kavamakkut umiangit ammalu sikusiutet, ilonnâgut atjatuttet, oganniatet umiangit, angijunik natjaKattajut, aliasugiattujut ammalu inuttatet umiatsuangit – ammalu atunik taikkuninga umiatsuunik unutsivallialitut ammalu aulakattajut atjigengitunit nunakKatigengitunit.

Ikajutsigiamut aulatsinimmik unutsivalliajunut umiatsuunik nanituinnak Ukiuttattumi Canadami, tainna kavamakkut Canadami pivallititsisimajut KaujimaKatigegiamut angijongitumik attuigasuangimut imappimi iniggautiligijinginik atuttauKattajunut nalunaittausimajunullu akKutinni ulugianattumettisigajakKotunut ammalu ikilliumititsigiamut attuijunut nunalinnut ammalu avatimmik. Tainna Angijongitumik Attuitailititsigiamut Umiannut AkKutingata tungavinga atuttauvuk tasiugiattiuluni sivunittini federalikkut kenaujannik atugiamut ikajutsigiamut umiatsuani aulatsiKattajunut kamatsigiamut iluani Taggami, ilautigillugit piunitsamik initsaliugiamut ammalu imakkogalajunut. Tainna akKutitsait pigiasittaugasuajuk ilautitsivuk pingasunik federal kavamakkut suliaKapvinginnik ilautitsijumik Canadami Satjugiami Kinijattingit, Iniggautiligijet Canadami, ammalu Canadami Imaligijet kiggatotingit,

ammalu najuttiKaKattajut nunalimmi ammalu NunaKakKâsimajuit ilisimallagijunik Kaujimagettunut ammalu ilautitsijuk nunakKatigengitunik nunalinnik.

AtuniKatsiatut isumagijaugialet sivulliutitaugiaKavut Angijongitumik Attuitailititsigiamut Umiannut AkKutinganik ilautitsijumik Inunnik ammalu Taggamiut isumagijanginnik ukununga 1) attuigajakKotut imappimi umiangit iningita atuttauKattajunut nunalimmiunut ilukkusiligininimmut ammalu inosiKagiamut pinianniujunut ammalu 2) aulatsitaugajakKotunut tugâgutet AkKutitsanut ilinganiKatsiatunut nunalimmi isumagijaujunut.

Ikajutsigiamut akKutinnik pigiasittaugumajunut ammalu sivulliutitaugiaKajunut umianut akKutitsanik, tamanna allaKutik takunnâluattuk âkKisuigiamut Kaujimajaugettunut ammalu isumagijaujunut nunalimmit Naini, Nunatsiavummit. katingaKatigegit nunalimmiut ilisimallagijut, nalunaittausimajut Nunatsiavut kavamakkunut, ilauKatausimajunut Kaujisannimik atuniKatsiatumik Kaujimagettunik ammalu isumagijanginnik allaKutiliuttausimajut ilauKatauniammata nunangualiutlutik ammalu katingaKatigetlutik uKâlaKatigesimajunut sakKilauttumut Februara 2024-imi. SakKisimajut Kaujisannimit allatausimajut iluani tapvani allaKutimmi nalunaittausiasimajut Kaujisannimik ilauKatausimajunut sivungagut nuititaukkâgani ammalu inunnut sakKititaukkâgani.

Tainna nalunaittaulusimajuk tugâgutik nunalimmit katimaKatigesimajunut Nainimi ukuangusimavut

- Nalunaitsigiamut nunalimmi imappimi atuttauKattajut ilautitsijumik pimmagittut inulimânut-ilukkusiligininimmut, itsasuanitat ammalu avatingita ingijangit, ammalu nunalimmi iniggagiamut akKutigijauKattajut, ilautitsigiamut iluani Angijongitumik Attuitailititsigiamut Umiannut AkKutinginnik;
- Allasimallugit attuigajakKotunut imappimit umiatsuunik nalunaittausimajunut imappimi atuttauKattajunut ininginik ammalu nunalimmiunut; ammalu
- SakKititsiluni nunalimmit-nalunaittausimajunut pikKujalianik ininganogajattunut ammalu aulatsitaugajattunut Angijongitumik Attuitailititsigiamut Umiannut AkKutinginnik.

AtuniKatsiatut Napvâtausmajut...

- AttuigajakKotut imappimi amianut atutillugit Angijongitumik Attuitailititsigiamut Umiannut AkKutinginnik ilautitsivuk:
 - Utsualuit asikkigajattut
 - TautseKattalugt pujulinneKattajut imait ammalu salumangitut imait sakKititsiniakKotunik ulapvitsijunik omajunik
 - Tinitjausimanik ammalu pilukajut
 - Anitagatsanik anitsinik ammalu nunâKattasimajut nuluat
 - Nipalinnut ottugattajut
 - Kalak
 - Ulugianattogajattut pinasuattinut iniggajunut utijunut nunalinginnut unnusautillugu
 - Ulapitsinik omajunik, oganik ammalu timmianik
 - Sikusiutet ulapitsigajattut sikumik
 - Inuttatet umiatsuangit ulugianattumettisigajattut ikKanattunik taimangasuaniusimajunut ammalu avatingita ininginnik
 - Nipaliuttaujut umiatsuanit
 - Attuijut iniggavet akKutinik
 - Attuijut katitsuivet ammalu oganniavinnik
- SakKijâgettut asikkituKagajappat Nainimi nâmmalungituk
- kamagijaulualittut umiatsuat aijunut ammalu Kanitangani Nainimi.
- Takutsaulualittut ammalu kamagijaulualittut kamaKattagialet malittaugiaKajunut.

Nunalimmi-Nalunaittausimajut PikKujaliat Ilautitsivuk

- kamatsialuni kisapviKagiamut iningit ammalu iningit nani kisapviutaugiaKangitunut
- Inet aivigijaugiaKangitut
- PigumajauluaKattajut akKutet
- Inet KalaKatsiagunnaitut ammalu sukkaningit
- Inet sikusiutiKajutsaungitut
- Inet maligatsalet umiatsuanut (sollu, inuttatet umiatsuat upvalu nalliuvinni umiattuKattagiamut)
- AnitsivigijaugiaKangitut (pujulinneKattajut imanik, anitagatsatuinnait)
- Inet nunangualiuttaugiaKajut

IlaKatausimajut uKatsiasimajut Kangatuinnak pigunnapata umiatsuat Kanittumejutsait imappimeluallutik sanianelugatik Kikittanut kamatsigiagasuagiamut tâvatuak ikilliumittisigiamut attuigajakKotunut avatimmut ammalu nunalimmut. IlaKatausimajut ilitatsijut umiatsuat ikKanattoninganik inogasuagiamut tâvatuak uKasimajut pigumatlatogaluat sakKijânginnaKullugit angijongitumik attuigasuangimut avatimmut, omajunut ammalu nunalimmut.

Piusigigijausimajut

Iniggautiligijet Canadami ammalu Canadami Satjugiami Kinijattigit, ikajutsitaullutik taikkununga Canadami Imaligijet kiggatotinginnut, pivalliatitsisimajut piujummagimmik KaujimaKatigegiamut angijongimik-attuigiamut imappimi iniggautiligijet akKutinni ilingajumut Ukiuttattumut. Tainna Angijongitumik Attuitailititsigiamut Umiannut AkKutinga pigiasittausimajuk mânaluatsiak sakKititsigasuvavut aulatsigunnagiamut tungavitsamik KaujimajaukKujininattumut kamatsianitsaugiamut imappimi pinianniujunut nalunaittausimajunut umiatsuat akKutinginni ulugianattumettisianiangitumik ammalu ikilliumittisilluni attuigajakKotunut nunalinnut ammalu avatimmut.¹

Tamanna allaKutik allaKutuliuttuk Nainimiunit Kaujimagettanginnik ammalu akuni jâri-nâtlugunut atuttatKattaninga ikKanattoninganillu imappet iningit (avatinga, inulimânut-ilukkusiliginimmut, ammalu iniggavigijauKattajut akKutingit), tainna attuigajakKotuk umiatsuat taikkununga iniujunut ammalu nunalimmiunut, ammalu aulatsigunnagiamut tugâgutinnik ilingakKulugu kavamakkunut Canadami Kinugautigijanganik Angijongitumik Attuitailititsigiamut Umiannut AkKutinginnut.

Jâringani Septembara 2014, tainna Nunatsiavut kavamakkut ammalu kavamakkut Canadami atittâviKasimajut UKattausimajumik PinianniKagiamut pigiasittisillutik imappimik aulatsigiamut pigiasittuaniattumut iluani Labradorimi Imappingani. Ilangagijaulluni tamapsuminga pigiasittausimajumut, tainna Imappivut Kaujimajaugettonut Kaujisanninga² katitsuilauttuk Kaujigatsanik pisimajuni Labrador Inunginnit pitjutiKajumut Kanuk atuKattamangâmmik ammalu illigijaunnigijanga imappiup avatingani. Akungani 2017 ammalu 2022, Kaujisattet apitsulauttut Labrador Inunginnik ammalu nipiliulauttut Kanuk atuKattamangâmmik ammalu illigijaukKomangât imappiup avatingani, ammalu nunangualiutlutik ininginnik atuniKatsiatunut inosiKagiamut, inulimânut katitsuivet, pinguatuliginimmut, ammalu ilukkusiliginimmut illigijaujunut. Nunatsiavut nunagijangit ilautitausimagaluatlutik, kisiani Kaujigatsait katitsutausimajut nunalimmit Nainimit atuttautuinnatut iluani tapvani allaKutimmi.

Jâringani Februara 2024, tainna kavamakkut Nunatsiavummi ammalu Ilinniavitsuanga Ottawa-mi Kaujisattet Dr. Jean Holloway ammalu Nathaniel Holloway ikajuttigelauttut ilauKataugajattunut nunangualiugiamut katimattisilutik. Sepait Nainimiut (takullugit Iitagijaugialet) ilitagijaulauttut nunalimmiunut

ikajuttigetlutik ilisimallagitlutik iluani nunalimmit, ilauKataulauttut. Ilautitsilauttut mânaluatsiak ammalu atunginnaKattajunut nunalimmi imappet ininginnik, tigumiajunut ilisimallagijut Kaujimagettunut atuniKatsiatunut inulimânut-ilukkusiliginimmut, itsasuanitanik, ammalu avatingita imappet ininginnik ammalu iniggavigijauKattajunut, ammalu taikkua Kaujimajaugettut attuigajakKotunut imappimi umiatsuangukattajunut. Nunalimmi ikajuttigesimajut sivukkatusimajut tigusigiamut ilauKataugajattunut. IlauKataujut akilittaulauttut pivitsagisimajanganik atunik nunalimmi malittauKattagajajunut.

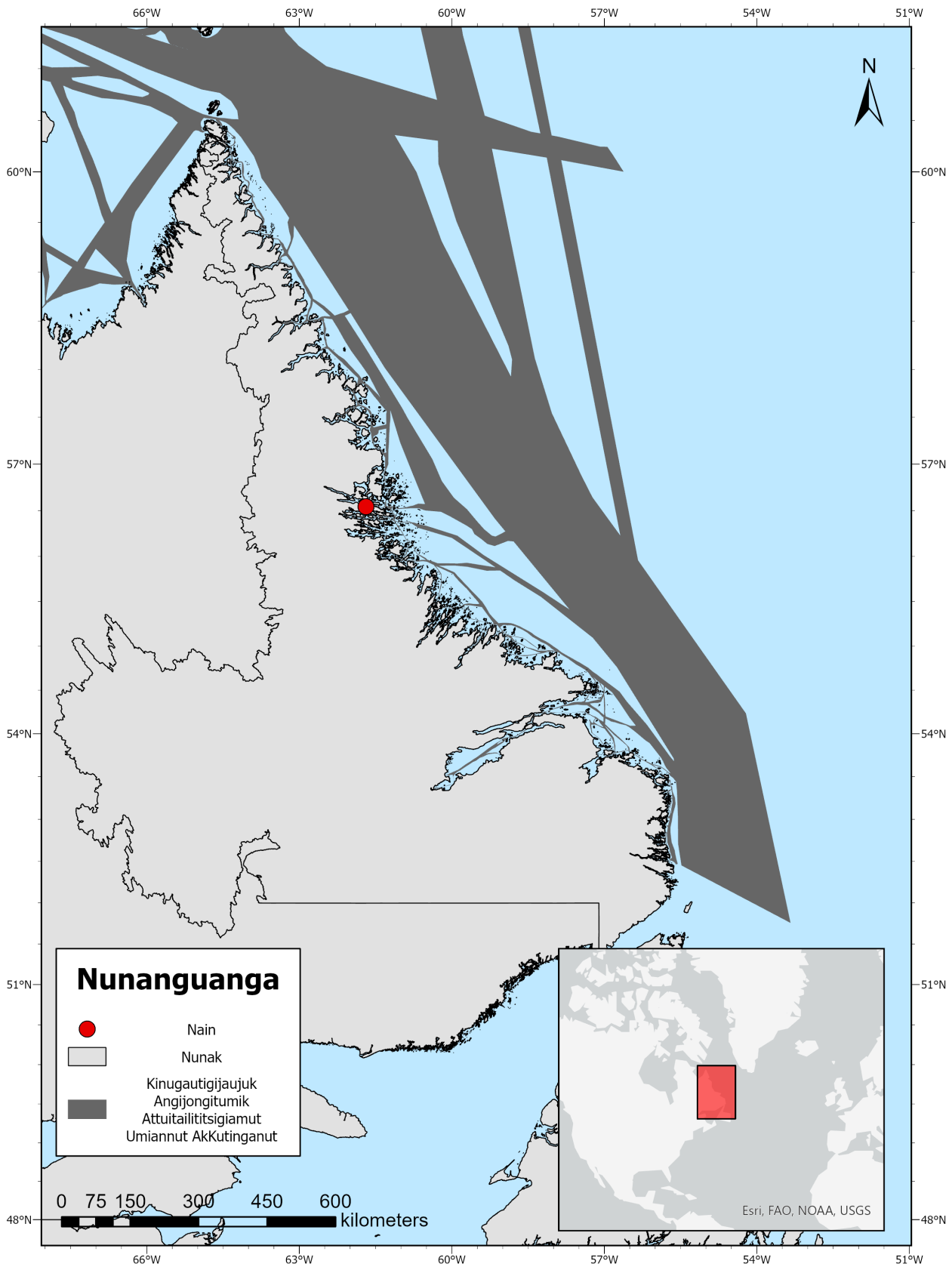
katimalimmata, ilauKataujut nalunaitsilauttut taimangasuanit ammalu sivunnittini attuigajakKonut imappet umiatsuanit, pikKujalianik umiatsuanut ammalu imappimi umianut-aulatsigiamut atuttaugajakKotunut Kinugautigijaujumut Angijongitumik Attuitailititsigiamut Umiannut AkKutitsanginnut. Taikkua inet allaKutuliuttaulauttut nunangita nunanguanganut saujaulauttumut palâstikkisajammut atutillugit tauttulinnik titigutialunnik.

katingaKatigemmata, Kagitaujatigut sivungagut nunangualiulauttut takutitsijumik katitsutausimajunut ilauKataulauttunut Kaujimausinginnit sanajaulauttut iluani allaKutimmik naillititausimajumut atuniKatsiatunut napvâtausimajunut. Tainna allaKutik ammalu nunanguat takutijaulauttut nunalimmiut nâmmasiagaluasimammangammik ammalu pijagettausiasimammangâmmik. Tusasimajavut ilijaulauttut ammalu tâna allaKutik sakKititsijuk pijagettausimajunut.

Tâna allaKutik pigiasijuk pigianninnganik taikkununga kavamakkunut Canadami Kinugautigisimajanganik Angijongitumik Attuitailititsigiamut Umiannut AkKutinginnut, ammalu mânnaKammik asiangutausimajut iluani umiatsuangujunut pinianniujunut iluani Ukiuttatopp Canadami ammalu Nunatsiavummi. Tamanna malittaujuk ilauKatausimajunut Kaujimagettanginnik pitjutigillugit Kanitanganit Nainimi ilautitsijumik: 1) imappiup piusigijanga, 2) ilukkusiliginimmut atuniKatsiatut imappet ininginni, 3) attuigajakKotut imappet umiangit omajunut, avatimmut, ammalu Nainimiunut, ammalu 4) pikKujaliat initsamik ammalu aulatsigiamut Kinugautigijaujumut Angijongitumik Attuitailititsigiamut Umiannut AkKutinginnut. Nunanguat ilukkusimmut atuniKatsiatunut imappet ininginnut ammalu ilauKatausimajunut pikKujaliangit ilinganiattumut Angijongitumik Attuitailititsigiamut Umiannut AkKutitsanginnut tunijausimajut.

¹ Dawson, J., Carter, N.A., Reid, M.B., Lalonde, S., Orawiec, A., Pelot, R., ammalu Schmitz, P. (2019). Development and Management of Low-Impact Shipping Corridors in Nunavut: workshop discussion paper [Pivalliatitsinik ammalu Aulatsinik Angijongitumik Attuitailititsigiamut Umiannut AkKutitsanga Iluani Nunavummi: katimannik uKâlautiKagiamut allakasâjak]. Ottawa: Ilinniavitsuanga Ottawa-mi.

² Nunatsiavut kavamangata SuliaKapvinga Nunanut ammalu Piviannatunut. (Atuinnguttisinnimi). Imappivut Knowledge Study: Phase I Report (2017-2023) [Imappivut Kaujimajaugettonut Kaujisannik: Iningata I AllaKutik (2017-2023)]. Pâginâk 1-68.

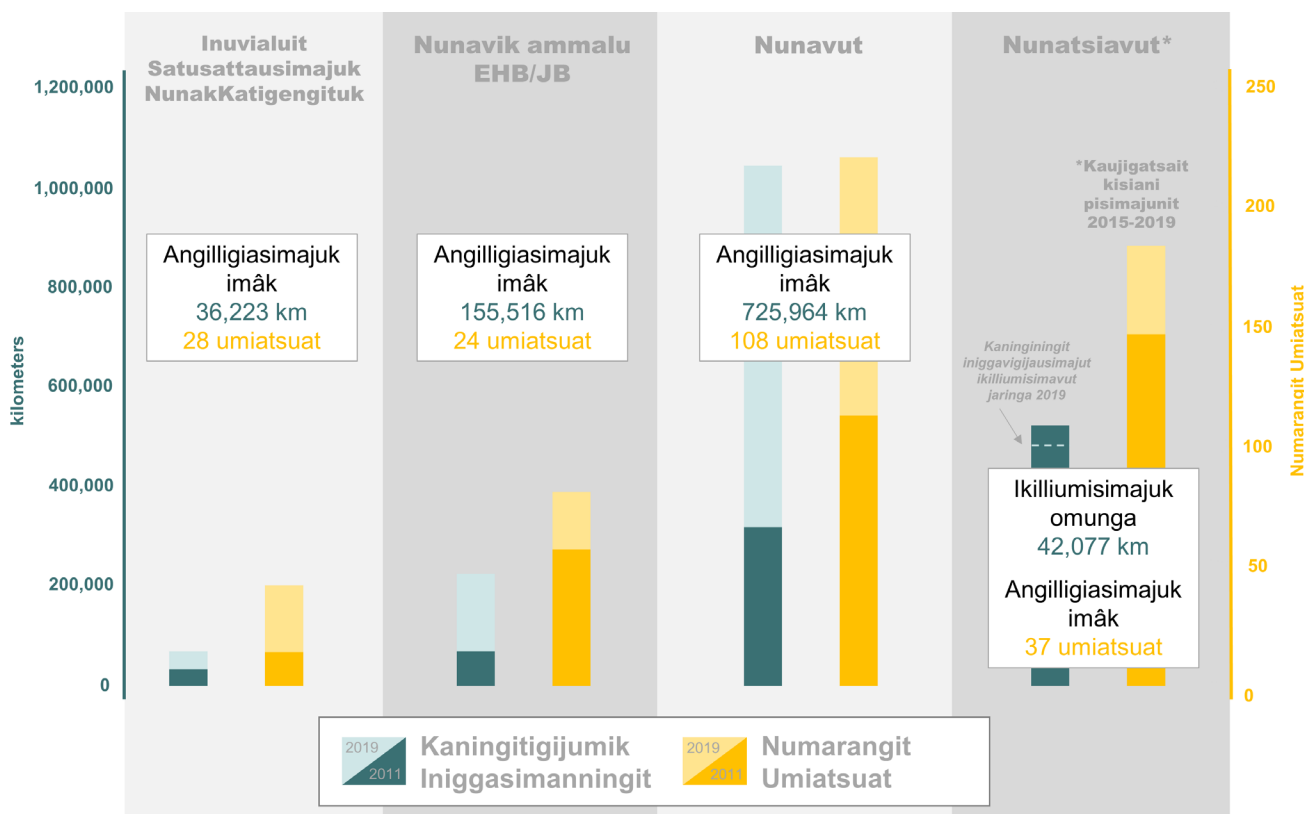

Takugatsak 1. Ottotik Angjiongimik Attuitailitsigiamut Umiannut AkKutinganik Nunatsiavut satjugiangani.

Asiangusimajuk Iluani Umiatsuat Pinianninganut

Iluani Canadami Ukiuttattumi, umiaKaluaKattalikKuk sukkaIviallialittunut kilometreset iniggajunut umiatsuanut taimanganit 1990.^{3,4} Pisimajumit 2011 tikijumut 2019, Inuit Nunangat takusimavut unutsivalliajumut umiatsuat angitigijumik 37% (takullugu Takugatsak 2). Tamannaugaluatluni aippangani-puttunippâmik umiaKalluni ilonnâgut,

Nunatsiavut takusimavut ikilliumisimajunut pinianniujunut akungani 2015 ammalu 2019 (8%).⁵ Atjatuttaugialet ammalu oganniatet umiangit anginippâmik iniggasimajut, tâvatuak angijualunnik atjatuttet ammalu aliasugiattuKattajut umiangujut unutsiluasimajut taipsumaniulauttuk.⁶

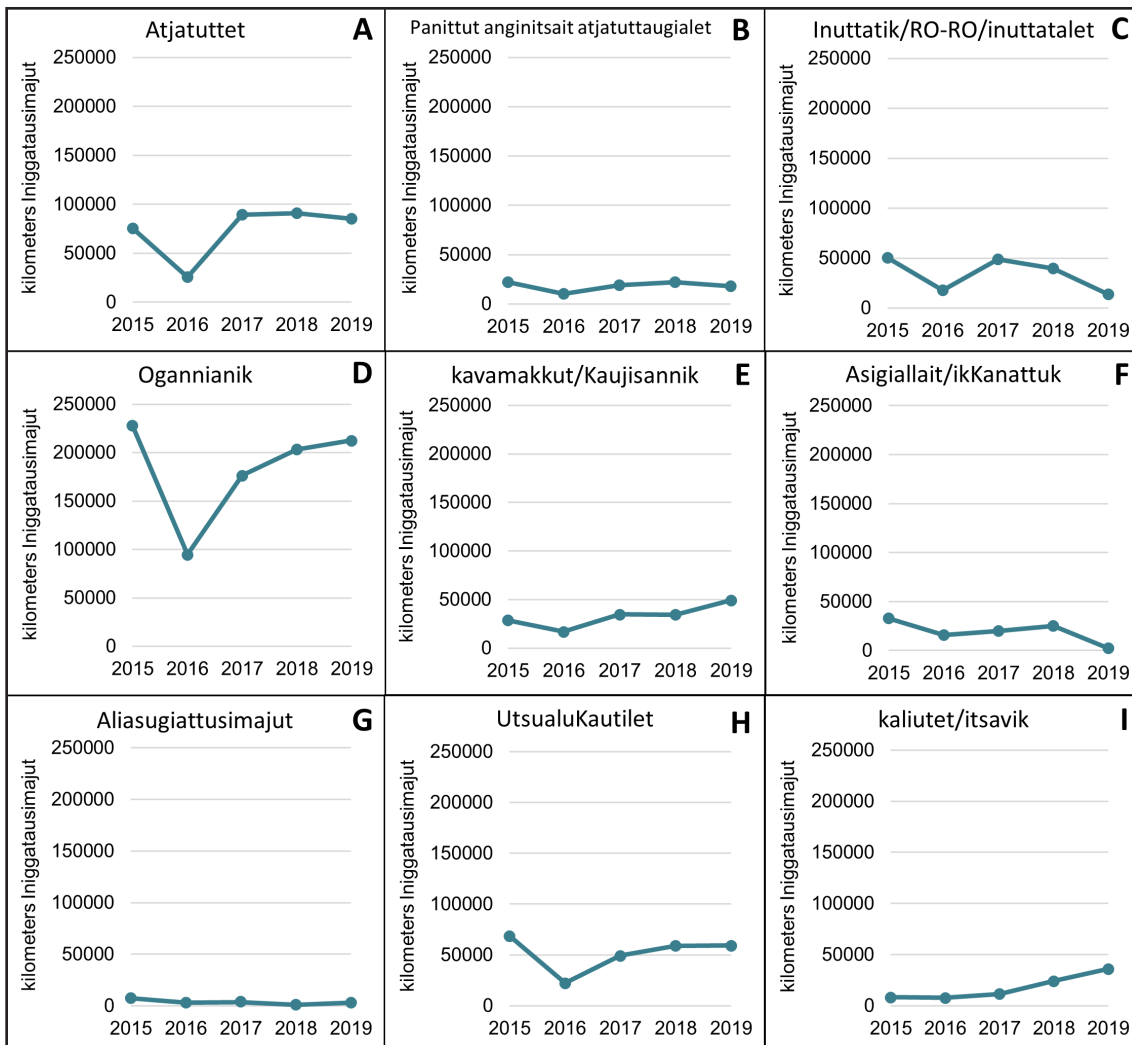
Takugatsak 2. Naillititausimajuk umiatsuat Kaujigatsangit atunik nunakKatigengitunut iluani Inuit Nunangani jâringinni 2011–2019. Kaujimajaugialik Kaujigatsait kisiani pisimajut 2015–2019 ilingajumut Nunatsiavut. Pisimajut: van Luijk et al. (2021).

³ Dawson, J., Pizzolato, L., Howell, S. E. L., Copland, L., ammalu Johnston, M.E. (2018). Temporal and Spatial Patterns of Ship Traffic in the Canadian Arctic from 1990 to 2015 [Atuttaulaullatuk ammalu Avittusimajut Pusingit Umiattujunut Iluani Canadaup Ukiuttattumi Pisimajumit 1990 tikijumut 2015]. *Arctic*, 71(1), 15-26. <https://doi.org/10.14430/arctic4698>

⁴ Ng, A. K. Y., Andrews, J., Babb, D., Lin, Y., ammalu Becker, A. (2018). Implications of climate change for shipping: Opening the Arctic seas [SakKigajattut silak asianguvallianinga umiattujunut: Ammajuk Ukiuttattop imappinganik]. *WIREs Climate Change*, 9(2), e507. <https://doi.org/10.1002/wcc.507>

⁵ van Luijk, N., Holloway, J., Carter, N. A., Dawson, J., Orawiec, A. (2021). Gap Analysis: Shipping and Coastal Management in Inuit Nunangat [Amigagijajut Kimiggutausimajut: Umiattunik ammalu Satjugiamik Aulatsinik Iluani Inuit Nunangani]. AllaKutik atuinnaguttitausimajuk taikkununga ilingalluni Inuit Tapiriit Kanatami. Ottawa, Canada.

⁶ van Luijk, N., Holloway, J., Carter, N. A., Dawson, J., Orawiec, A. (2021). Gap Analysis: Shipping and Coastal Management in Inuit Nunangat [Amigagijajut Kimiggutausimajut: Umiattunik ammalu Satjugiamik Aulatsinik Iluani Inuit Nunangani]. AllaKutik atuinnaguttitausimajuk taikkununga ilingalluni Inuit Tapiriit Kanatami. Ottawa, Canada.

Takugatsak 3. kilometres iniggavigijausimajut umiakkut Kanuittonga iluani Nunatsiavummit taimangant 2015–2019. Pisimajuk: van Luijk et al. (2021).

Umiangujut iluani Nunatsiavummi ukuangusimavut atjingit utiatsuat, ilautisijumik Atjatuttet, Itlivialulet, Inuttatet, Oganniatet, kavamakkut/ Kaujisannik, Inuttatigiallait, Aliasugiattusimajut, UtsualuKautilet, kaliutet, ammalu Asigiallait (sollu, Kaujisajut umiatsuat) (Takugatsak 3). Akungani 2015 ammalu 2019, umiat iniggasimajut ilonngit kitillugit 2.2 miliun kilometres nanituinnak Nunatsiavummi.⁷ Oganniatet umiangit puttunippamik kilometresiKasimajut iniggajunut

Nunatsiavummi, malitillugit Atjatuttet ammalu kavamakkut/Kaujisattet umiangit (Takugatsak 3). Kaningitigijumik iniggasimajut malittigetsainatut iluani Nunatsiavummi akungani 2015 ammalu 2019. Tâvatualli, 2016 ilinganiKatsiasimavuk, kilometreset iniggavigijausimajut ikilliumilauttut 59%-imik sivunganingani jâringani. Tamannauluagajatuk sikuKaluasimammat⁸ ammalu tikisagailaummat sikonginnatut⁹ iluani Labrador Imappingani taipsumani jâringani.

⁷ van Luijk, N., Holloway, J., Carter, N. A., Dawson, J., Orawiec, A. (2021). Gap Analysis: Shipping and Coastal Management in Inuit Nunangat [Amigagijaujut Kimiggatausimajut: Umiattunik ammalu Satjugiamik Aulatsinik Iluani Inuit Nunangani]. AllaKutik atuinnaguttitausimajuk taikkununga ilingalluni Inuit Tapiriit Kanatami. Ottawa, Canada.

⁸ Petty, A. A., Stroeve, J. C., Holland, P. R., Boisvert, L. N., Bliss, A. C., Kimura, N., ammalu Meier, W. N. (2018). The Arctic sea ice cover of 2016: a year of record-low highs and higher-than-expected lows [Tainna Ukiuttattuk sikunga imalingajuk 2016 iminit: jâringa allaKutiliuttausimajut-naittut onanningit ammalu anginitsait-nigiugijaungit nainnisait]. *The Cryosphere*, 12(2), 433-452.

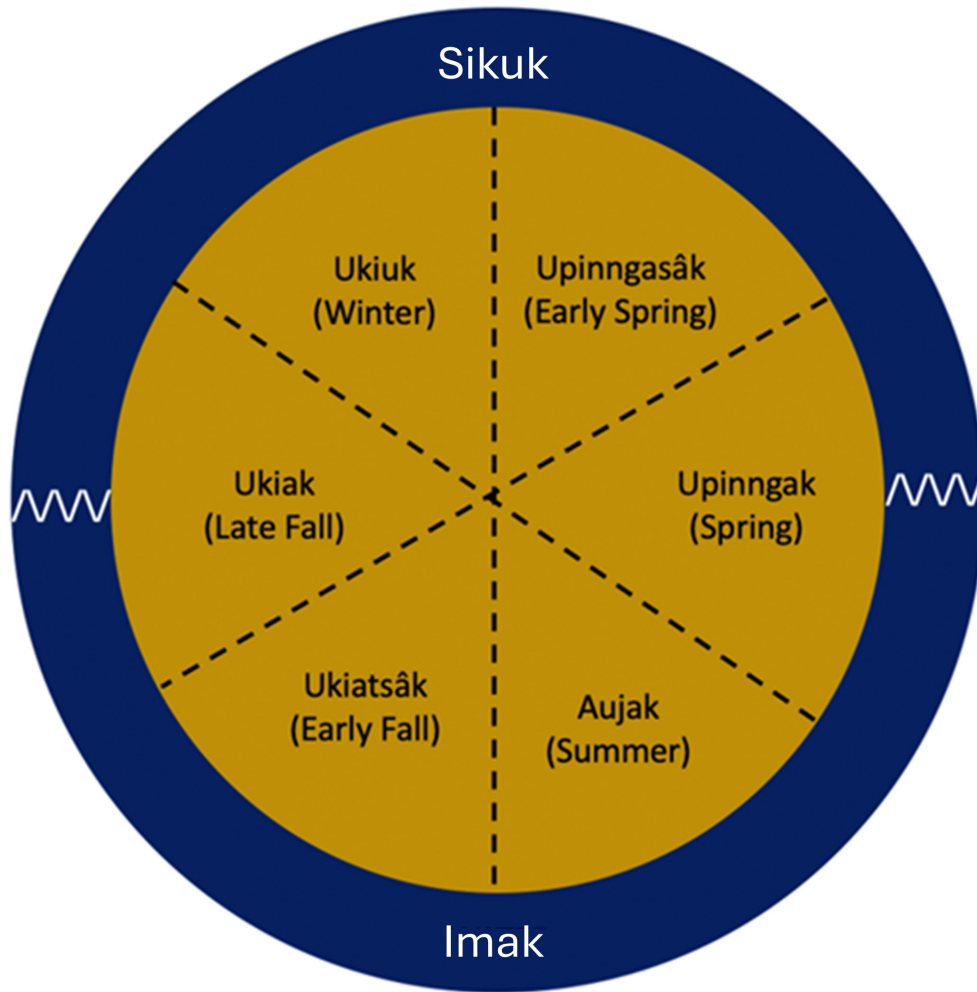
⁹ Barber, D. G., Babb, D. G., Ehn, J. K., Chan, W., Matthes, L., Dalman, L. A., ... ammalu Garipey, A. (2018). Increasing mobility of high Arctic sea ice increases marine hazards off the east coast of Newfoundland [Aulalualittut Ukiuttattop siKinga imappimi ulugianalualittuk kitani satjugiak Newfoundlandimi]. *Geophysical Research Letters*, 45(5), 2370-2379.

Imappiup Piusigijangit

Tainna nalliuvet ullungit iluani Nunatsiavummi saksuKattavut malitsiatumik KuaKattaninga ammalu auKattaninga imappinga (takullugu Takugatsak 4). Imappet piusingit asianguKattajuk Kangatuinnak járimi ammalu tigumiavuk ikKanattumagimmik Inunnut

ammalu Kanuk atuKattamangâmmik nunamik.¹⁰ Tainna ullungit ilonnâgut kiggatuvuk ilonnanginnik Nunatsiavummi, tâvatuak tainna nalliuvinga Kangatsiangunninga atjigeluKattalungituk atunik nunalinnut.

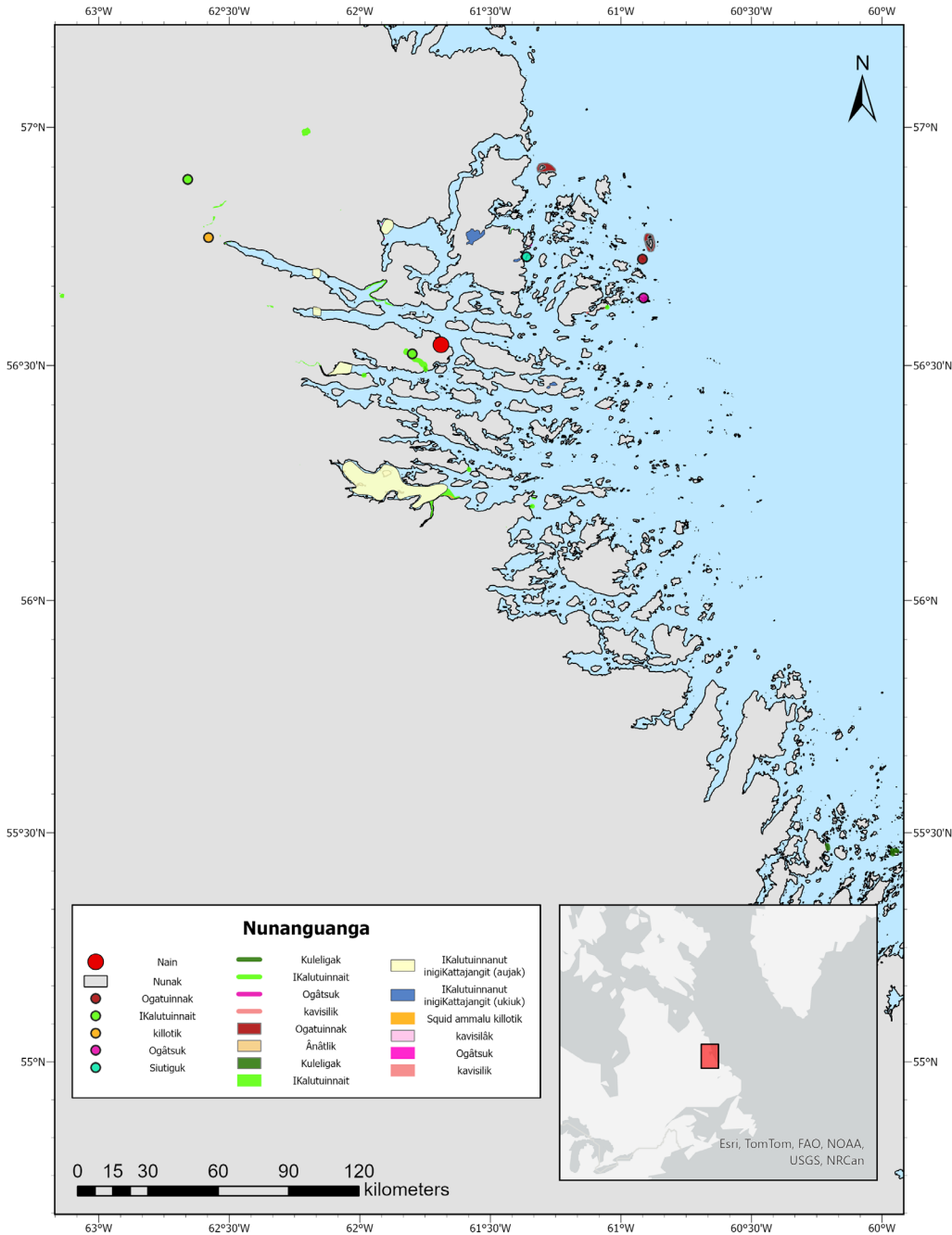
Takugatsak 4. Nalliuvet Ullungit Ilinagajumut Nunatsiavut. Pisimajuk: Nunatsiavut kavamangata SuliaKapvinga Nunanut ammalu Piviannatunut.

¹⁰ Nunatsiavut kavamangata SuliaKapvinga Nunanut ammalu Piviannatunut. (Atuinnaguttisinnimi). Imappivut Knowledge Study: Phase I Report (2017-2023) [Imappivut Kaujimajaugettunut Kaujisannik: Iningata I AllaKutik (2017-2023)]. Pâginâk 1-68.

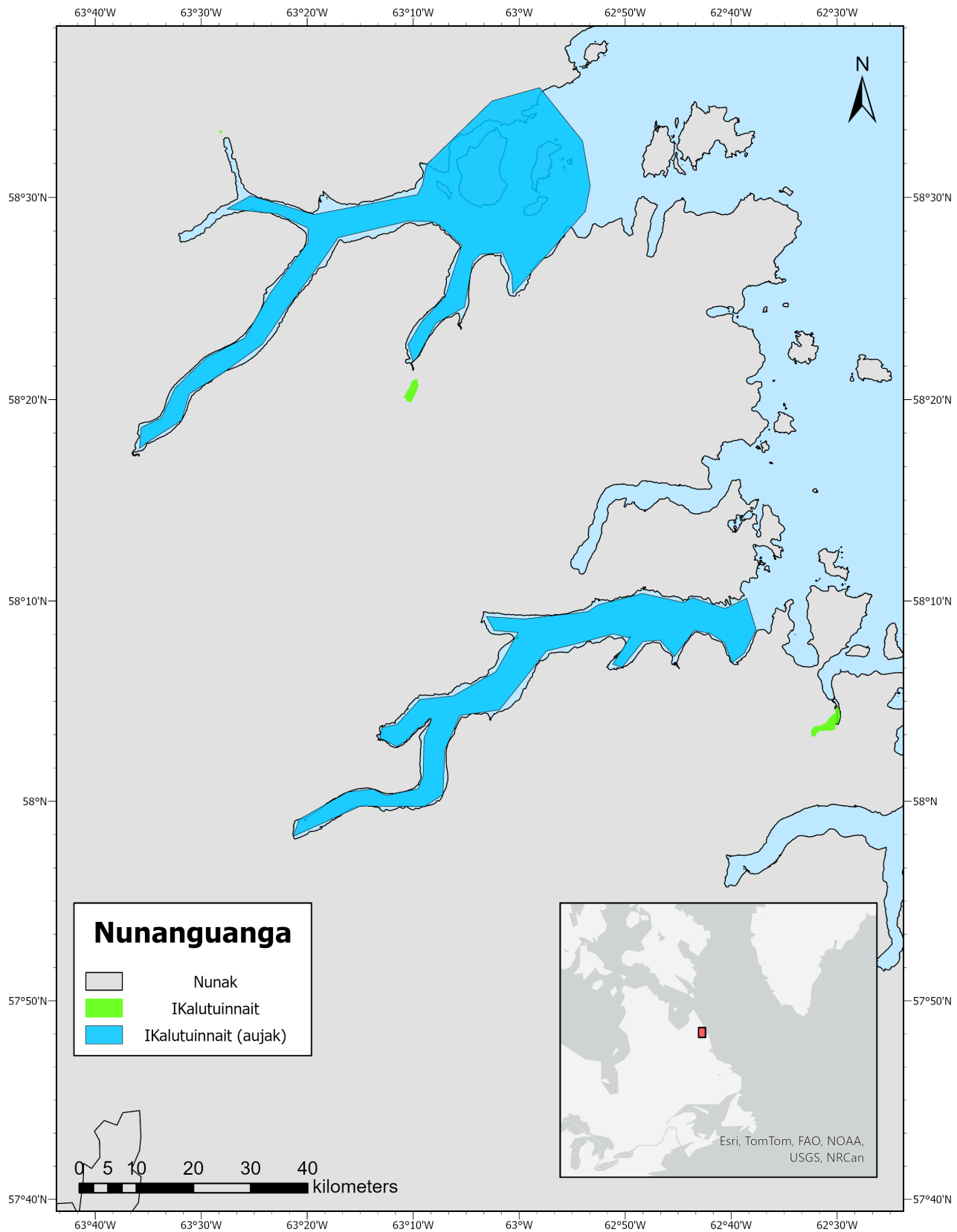

Nunanguat Ilukkusiliginimmut AtuniKatsiatut Imappet Ininginnut

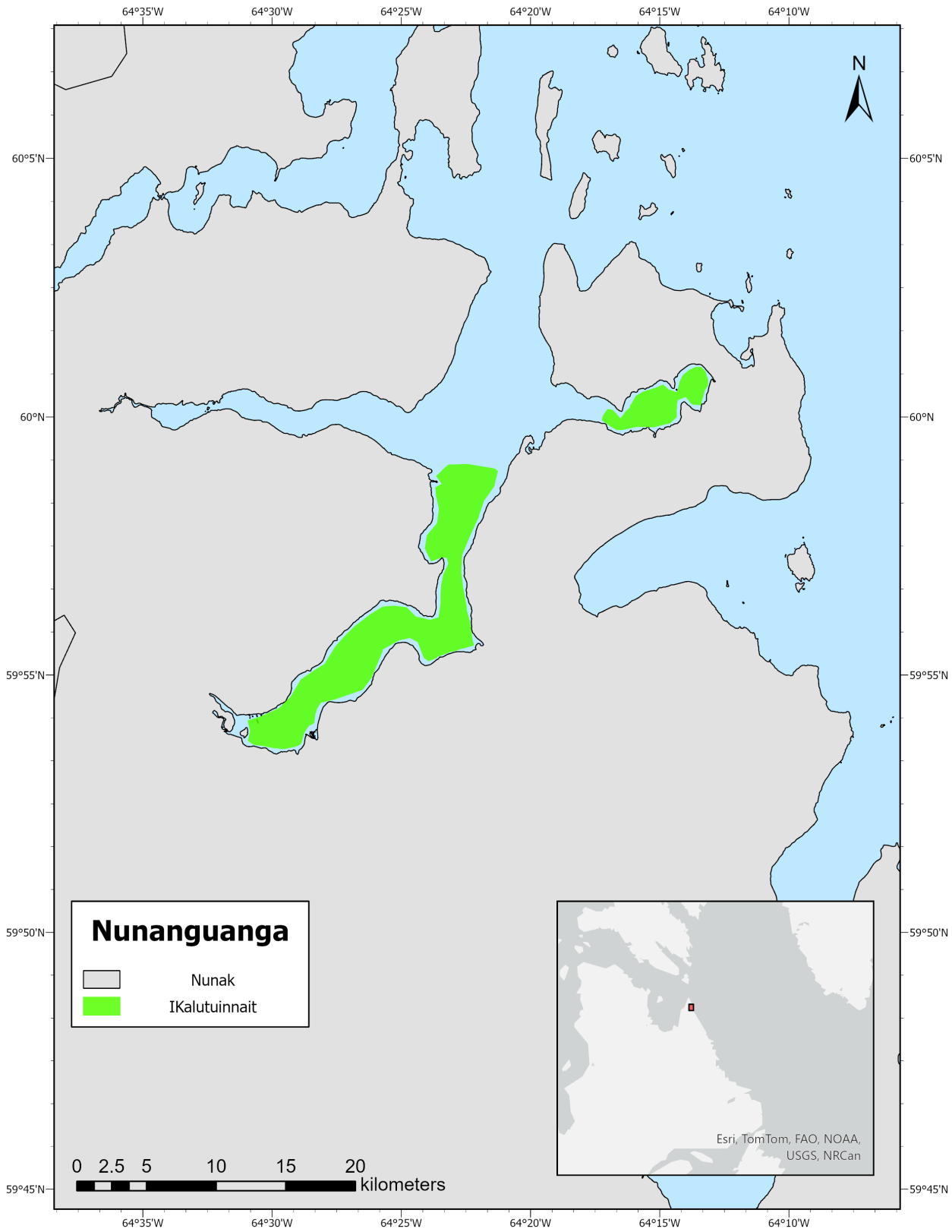
Tainna kavamakkut Nunatsiavummi nunangualiuKattasimalittut ilukkusimmut atuniKatsiatunut imappet ininginnut ilangagijaulluni Imappivut Kaujimajaugettunut Kaujisanninganik. Taimaimmat, ikilliumititsigiamut Kaujisannmik mingutugiamut ammalu atjigetisiniangimut, tamanna ottugattaujuk suliagijausimangituk tapvani suliangujumut. Imângâk pisimajut, Kaujigatsait sakKititausimajut kavamakkunut Nunatsiavummit ammalu Kaujisattigijattinut sanagiamut taikkuninga malijunut nunanguanik.

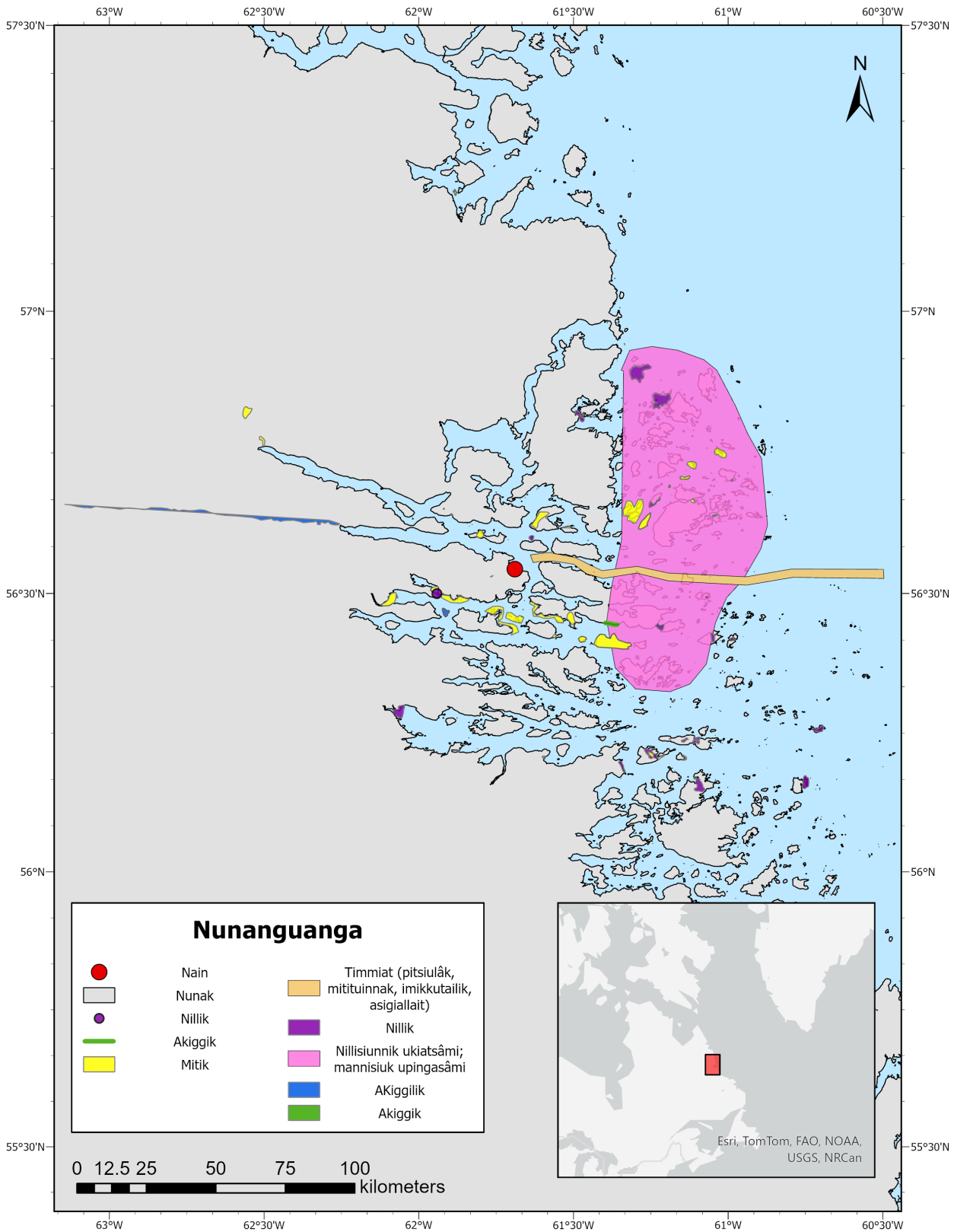
Takugatsak 5. Inigijangit nunalimmiut oganniavingit ammalu ogait inigikattajangit saniani Nain, Nunatsiavut. Titittausimajut kiggatuvut katitsuivet iningit, KaKuttait situngajut ammalu itliviujâttut kiggatuvut katitsuivigijauKattajunut ininginnik upvalu inigijauKattajunut. Kaujigatsait pisimajut Nunatsiavut kavamakkunit.

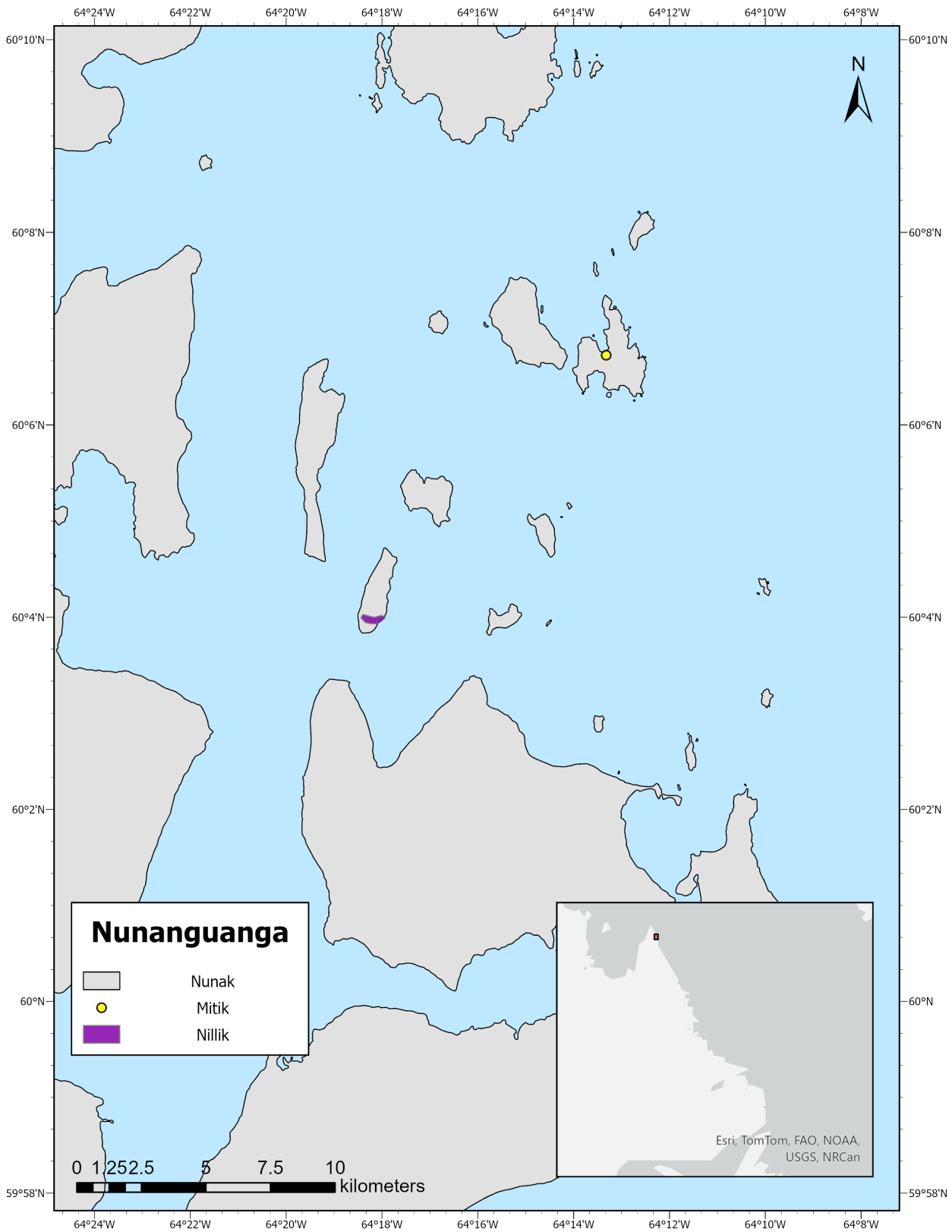
Takugatsak 6. Inet nunalimmiunut oganniavigijauKattajut iningit ammalu ogait iningit tagganganit Nain, Nunatsiavut. Kaujigatsait pisimajut Nunatsiavut kavamakkunit.

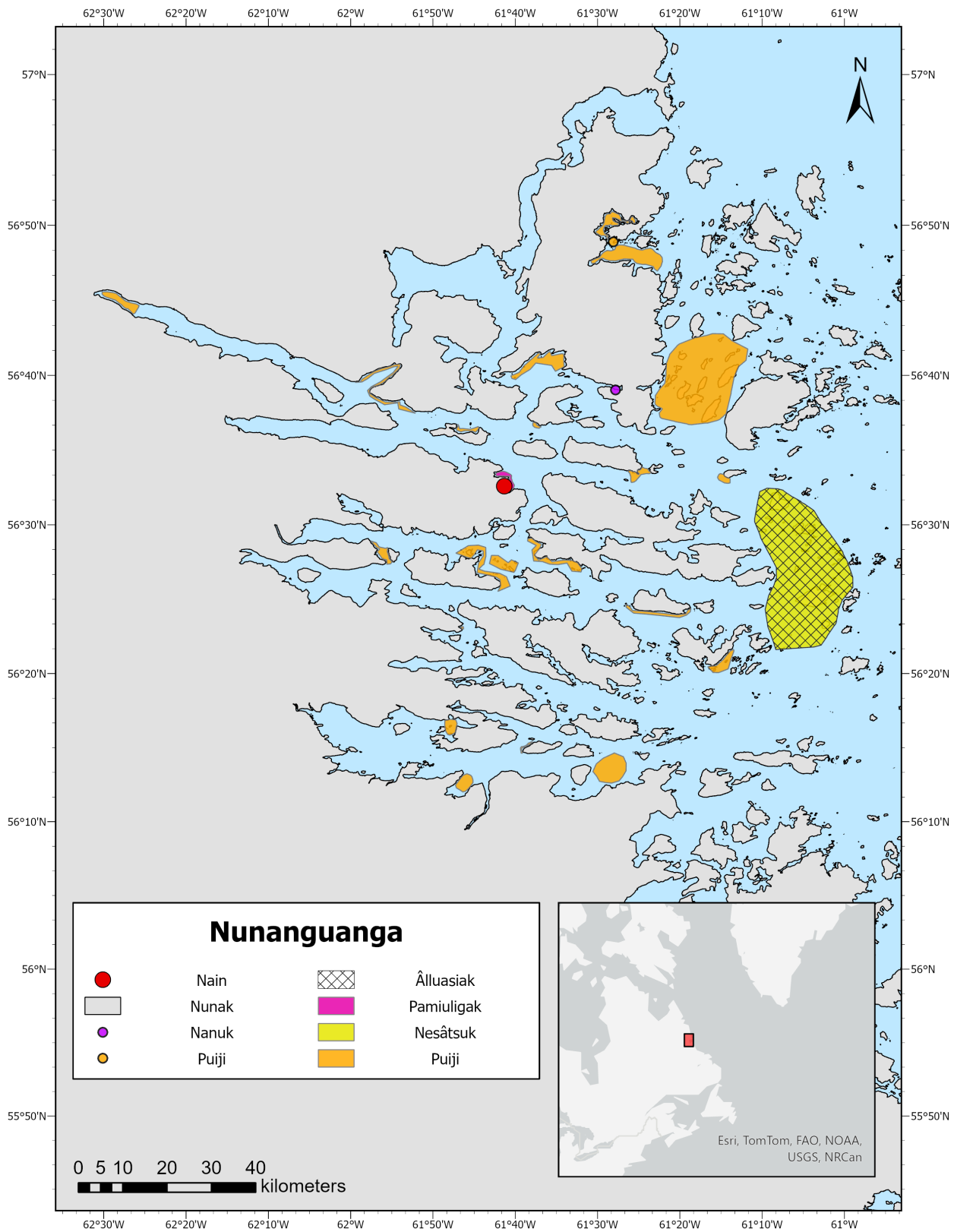
Takugatsak 7. Inet nunalimmiunut oganniavigijauKattajunut iningit tagganganit Nain, Nunatsiavut. Kaujigatsait pisimajut Nunatsiavut kavamakkunit.

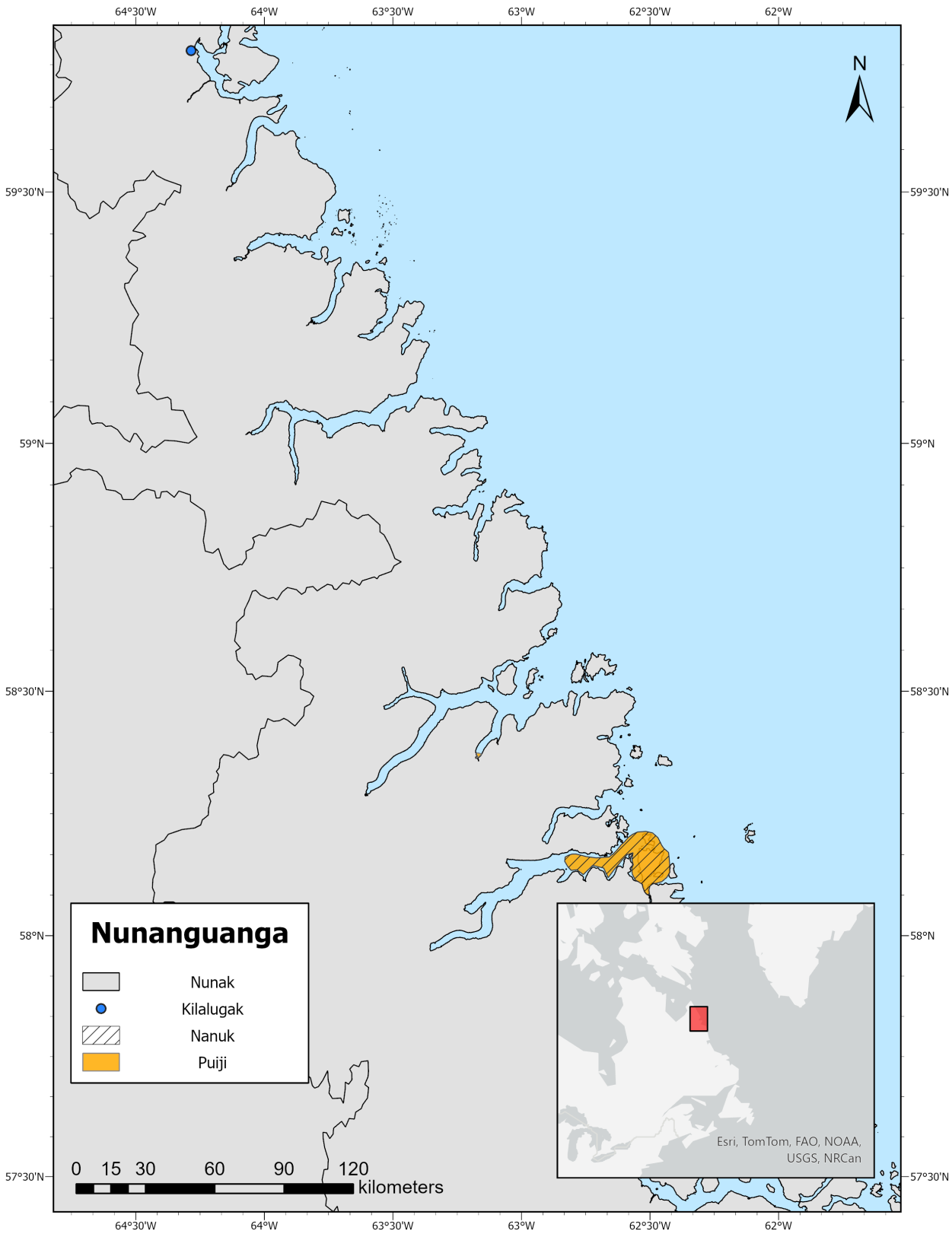
Takugatsak 8. Inet nunalimmiunut timmiavigijauKattajunut saniani Nain, Nunatsiavut. Titittausimajut kiggatuvut katitsuivet iningit, KaKuttait situngajut ammalu itliviujâttut kiggatuvut katitsuivigijauKattajunut ininginnik upvalu inigijauKattajunut. Kaujigatsait pisimajut Nunatsiavut kavamakkunit.

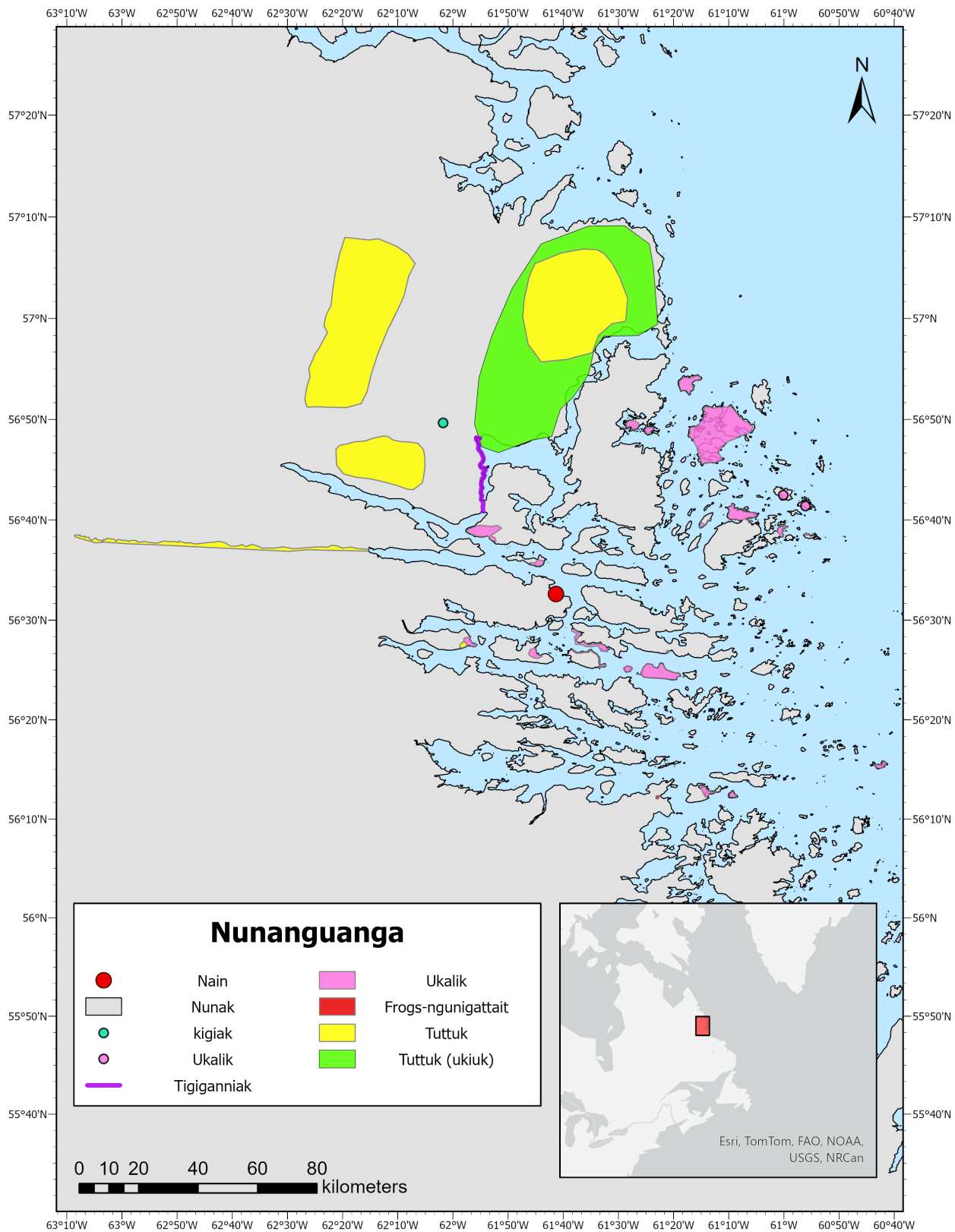
Takugatsak 9. Inet nunalimmiut timmiavigijauKattajunut iningit taggamit Nain, Nunatsiavut. Titigattausimajut kiggatuvut katitsuivet ininginnik, itliviigiallait kiggatuvuk katitsuivet ininginnik upvalu inigijauKattajunut. Kaujigatsait pisimajut Nunatsiavut kavamakkunit.

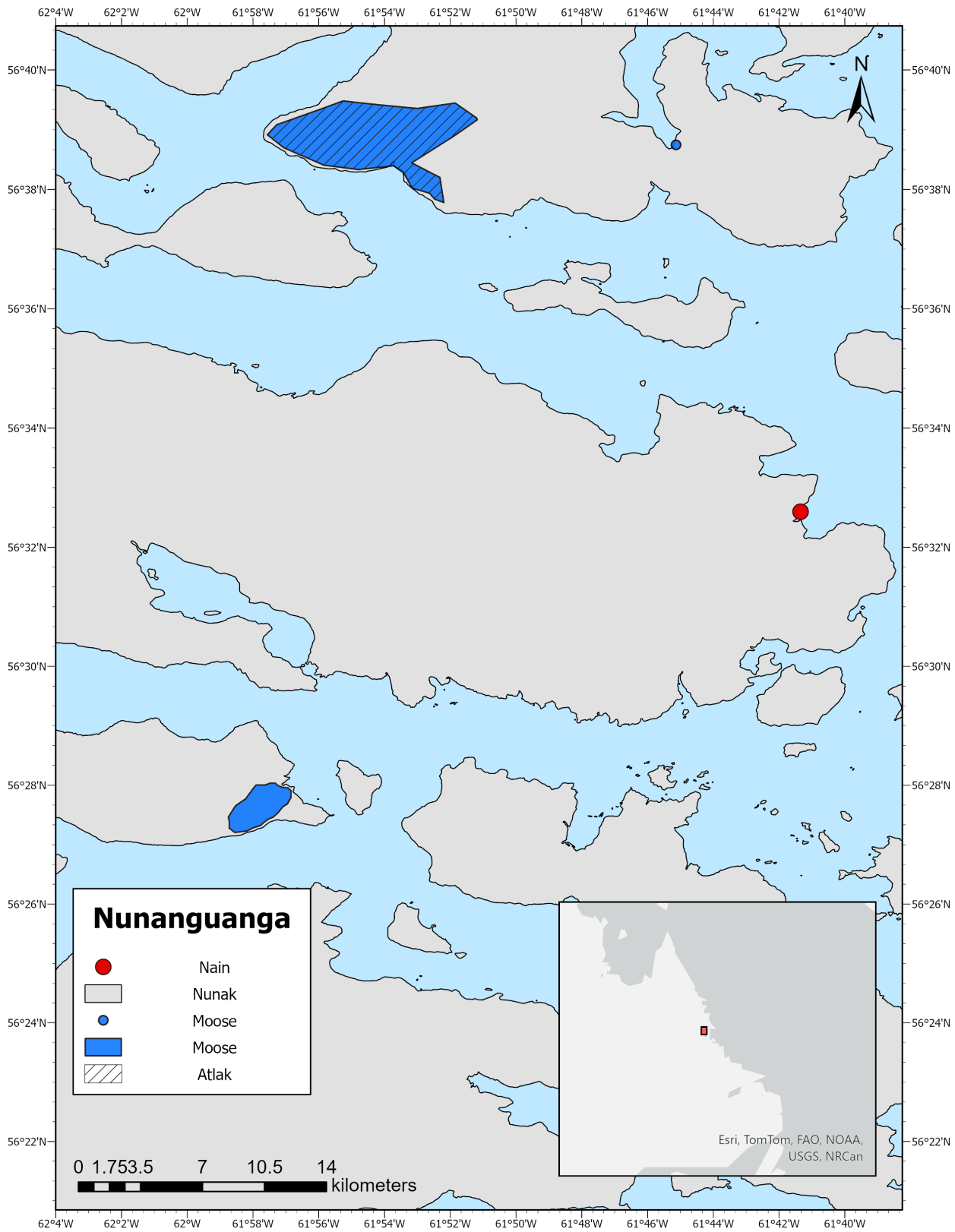
Takugatsak 10. Inet nunalimmiunut imappimiutanik omajunniavigijau Kattajunut saniani Nain, Nunatsiavut. Titigattausimajut kiggatuvut katitsuivinnik, itlivigiallait kiggatutillugit katitsuivet ininginnik. Kaujigatsait pisimajut Nunatsiavut kavamakkunit.

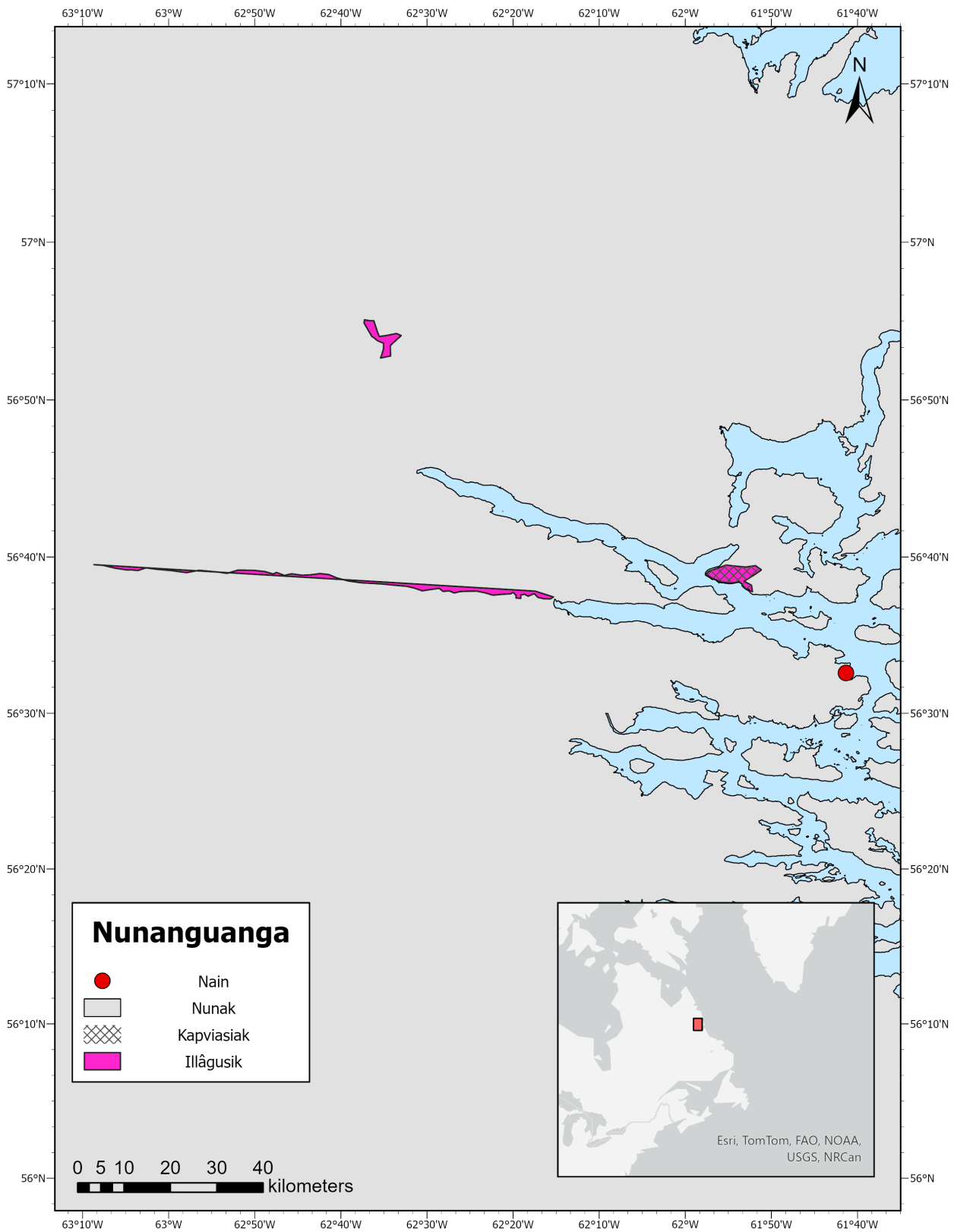
Takugatsak 11. Inet nunalimmiunut imamiutanik omajunik katitsuivet iningit tagganganit Nain, Nunatsiavut. Titigattausimajut kiggatuvut katitsuivinnik, itliviigiallait kiggatutillugit katitsuivet ininginnik. Kaujigatsait pisimajut Nunatsiavut kavamakkunit.

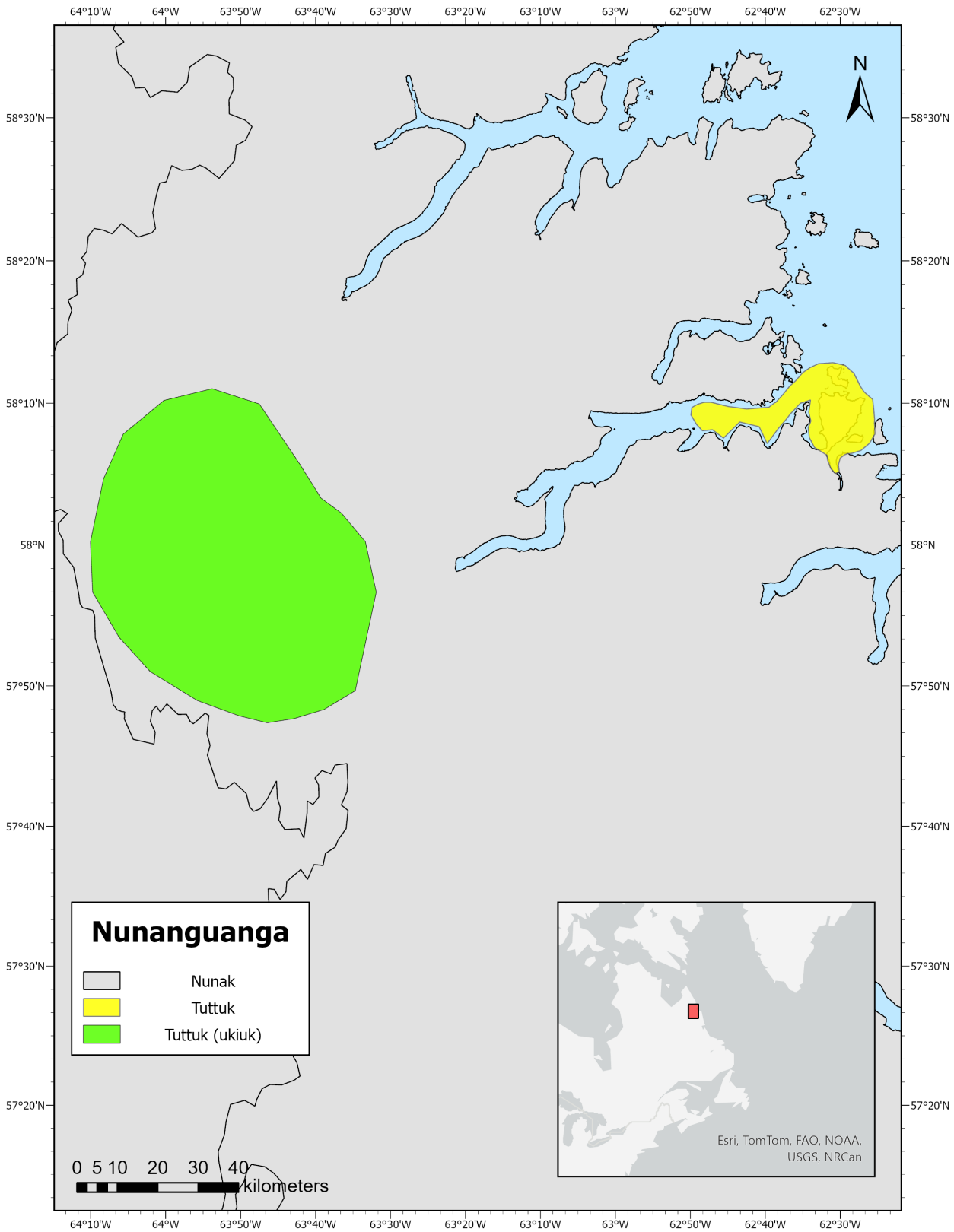
Takugatsak 12. Inet nunalimmiunut napâttuneKattajunut omajunniavingit saniani Nain, Nunatsiavut. Tiitittausimajut kiggatuvut katitsuivet iningit, KaKuttait situngajut ammalu iliviujâttut kiggatuvut katitsuivigijauKattajunut ininginnik upvalu inigijauKattajunut. Kaujigatsait pisimajut Nunatsiavut kavamakkunit.

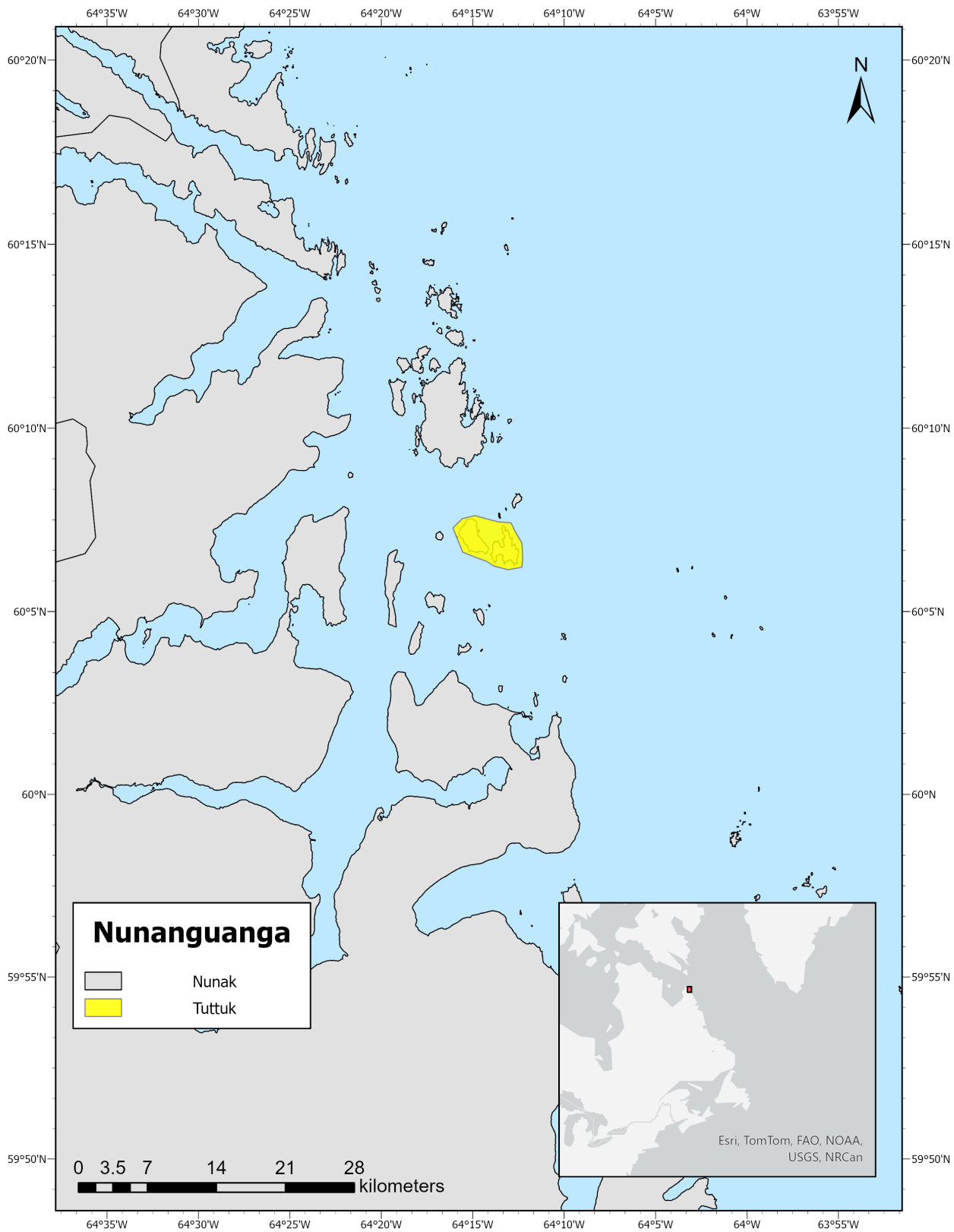
Takugatsak 13. Inet nunalimmiunut moose-inniavingit ammalu atlaniangita iningit saniani Nain, Nunatsiavut. Titigattausimajut kiggatuvut katitsuivet ininginnik, itliviigiallait kiggatuvuk katitsuivet ininginnik upvalu inigijauKattajunut. Kaujigatsait pisimajut Nunatsiavut kavamakkunit.

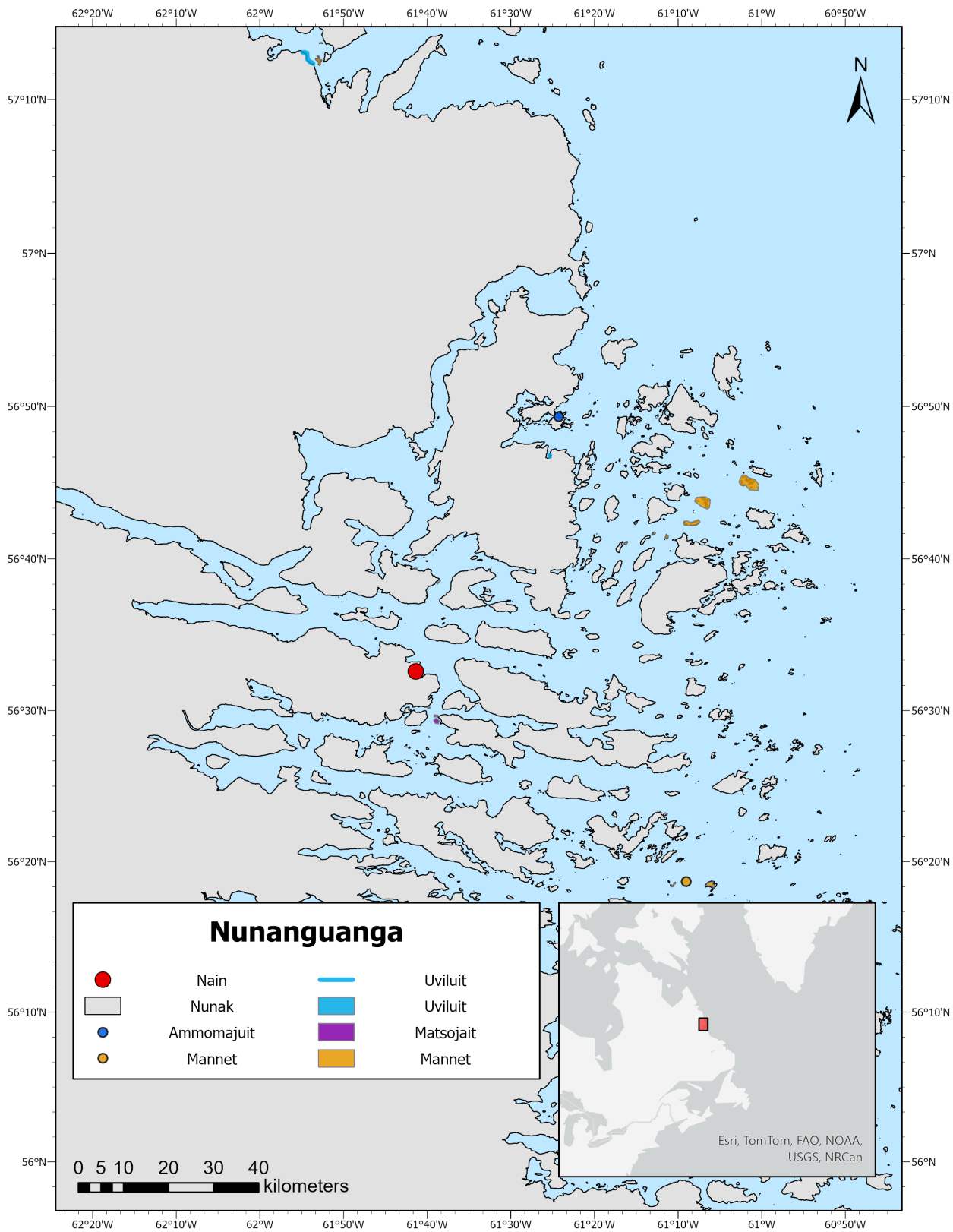
Takugatsak 14. Inet nunalimmiunut illâgusinniavingit ammalu Kapviasianiavingit iningit saniani Nain, Nunatsiavut. Titigattausimajut kiggatuvut katitsuivet ininginnik, itliviigiallait kiggatuvuk katitsuivet ininginnik upvalu inigijauKattajunut. Kaujigatsait pisimajut Nunatsiavut kavamakkunit.

Takugatsak 15. Inet nunalimmiunut tuttuniapvingit iningit ammalu inigijauKattajunut ammalu nanunnivingit iningit taggamit nunalimmit, Nain, Nunatsiavut. Kaujigatsait pisimajut Nunatsiavut kavamakkunit.

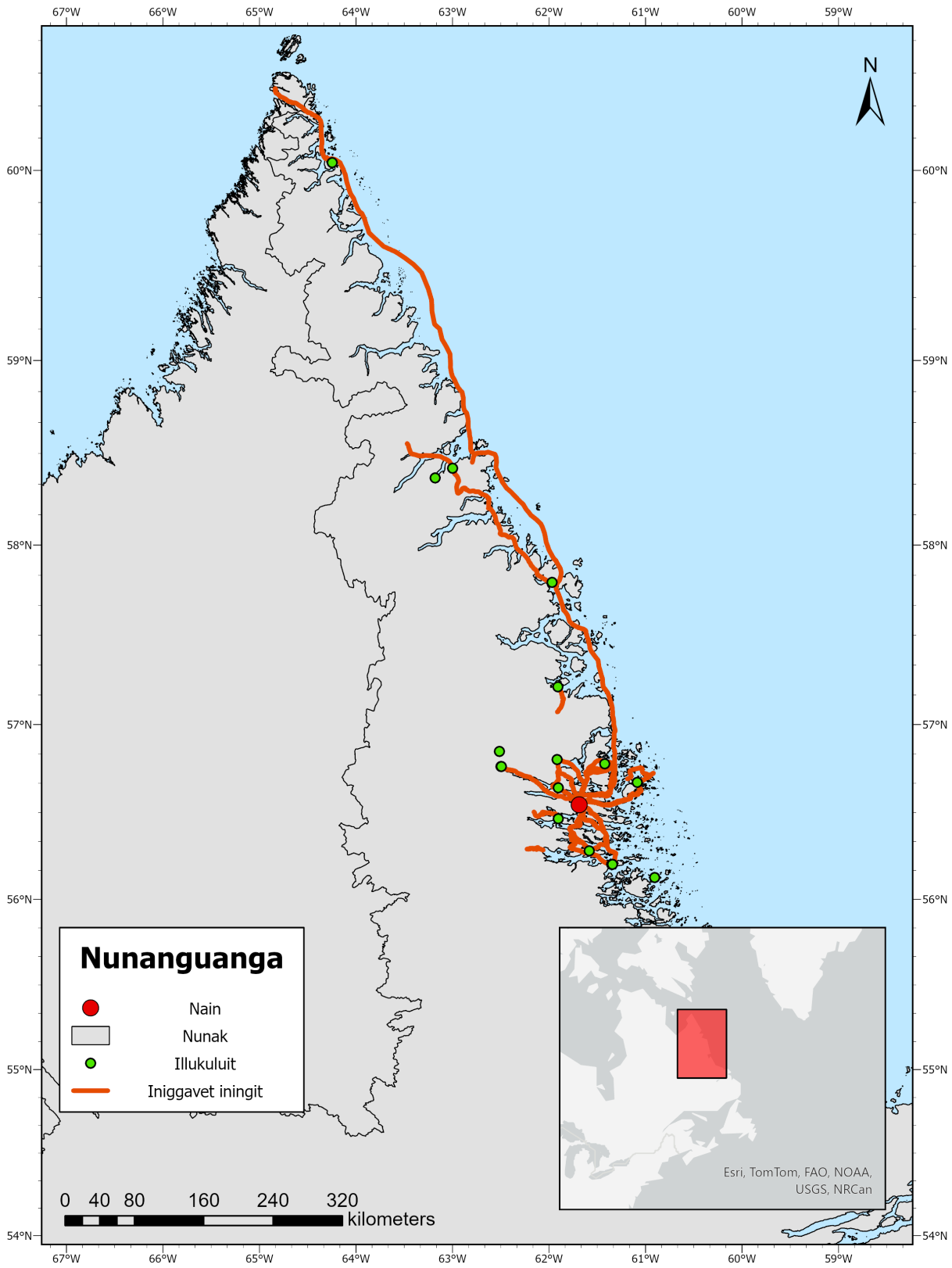
Takugatsak 16. Inet nunalimmiunut tuttuniapvet katitsuivingit iningit tagganganit nunalimmit Nain, Nunatsiavut. Kaujigatsait pisimajut Nunatsiavut kavamakkunit.

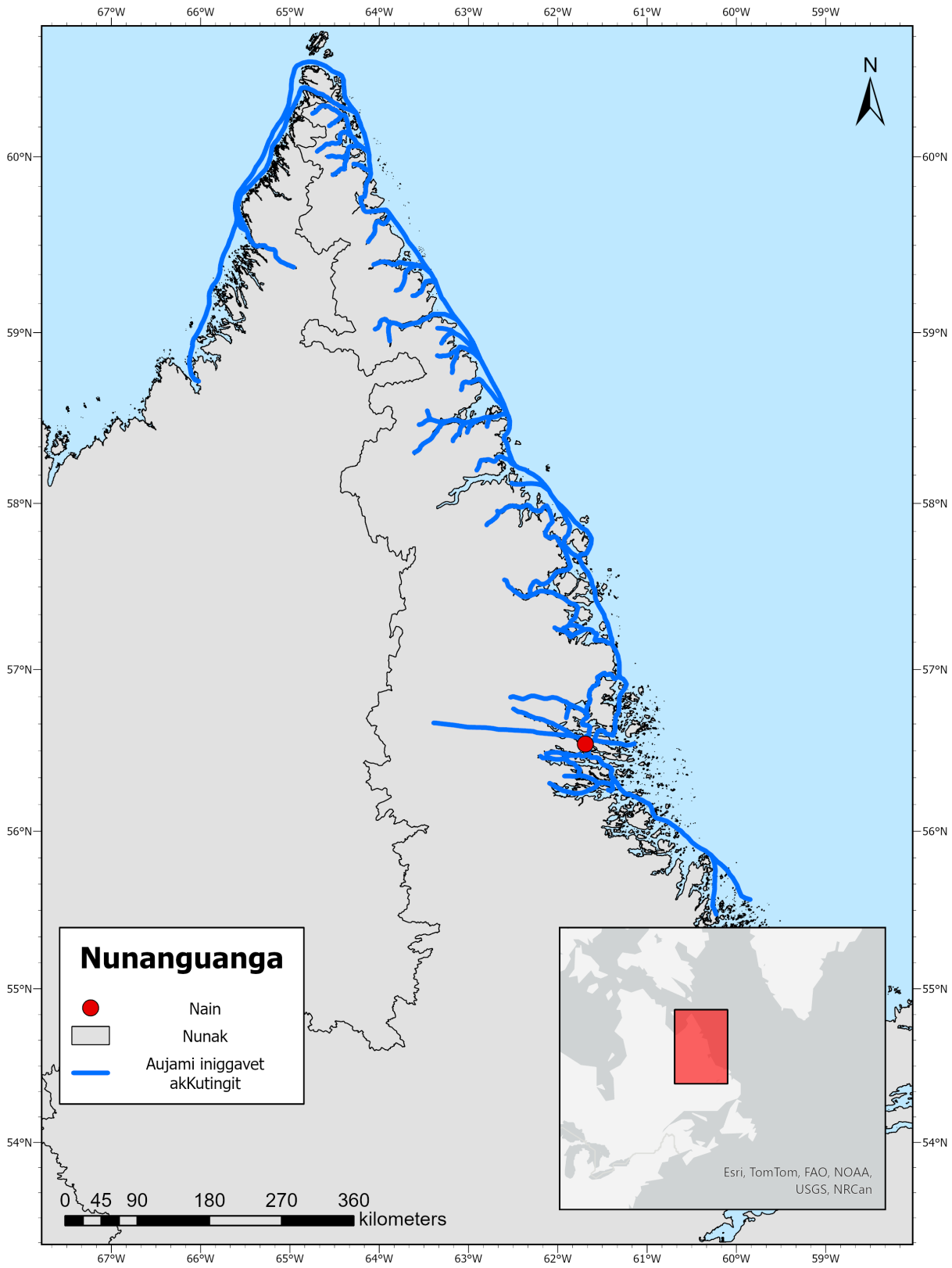
Takugatsak 17. Inet nunalimmiunut manniniapvingit uvilulinnut katitsuivingit saniani Nain, Nunatsiavut. Titittausimajut kiggatuvut katitsuivet iningit, KaKuttait situngajut ammalu itliviujâttut kiggatuvut katitsuivigijauKattajunut ininginnik upvalu inigijauKattajunut. Kaujigatsait pisimajut Nunatsiavut kavamakkunit.

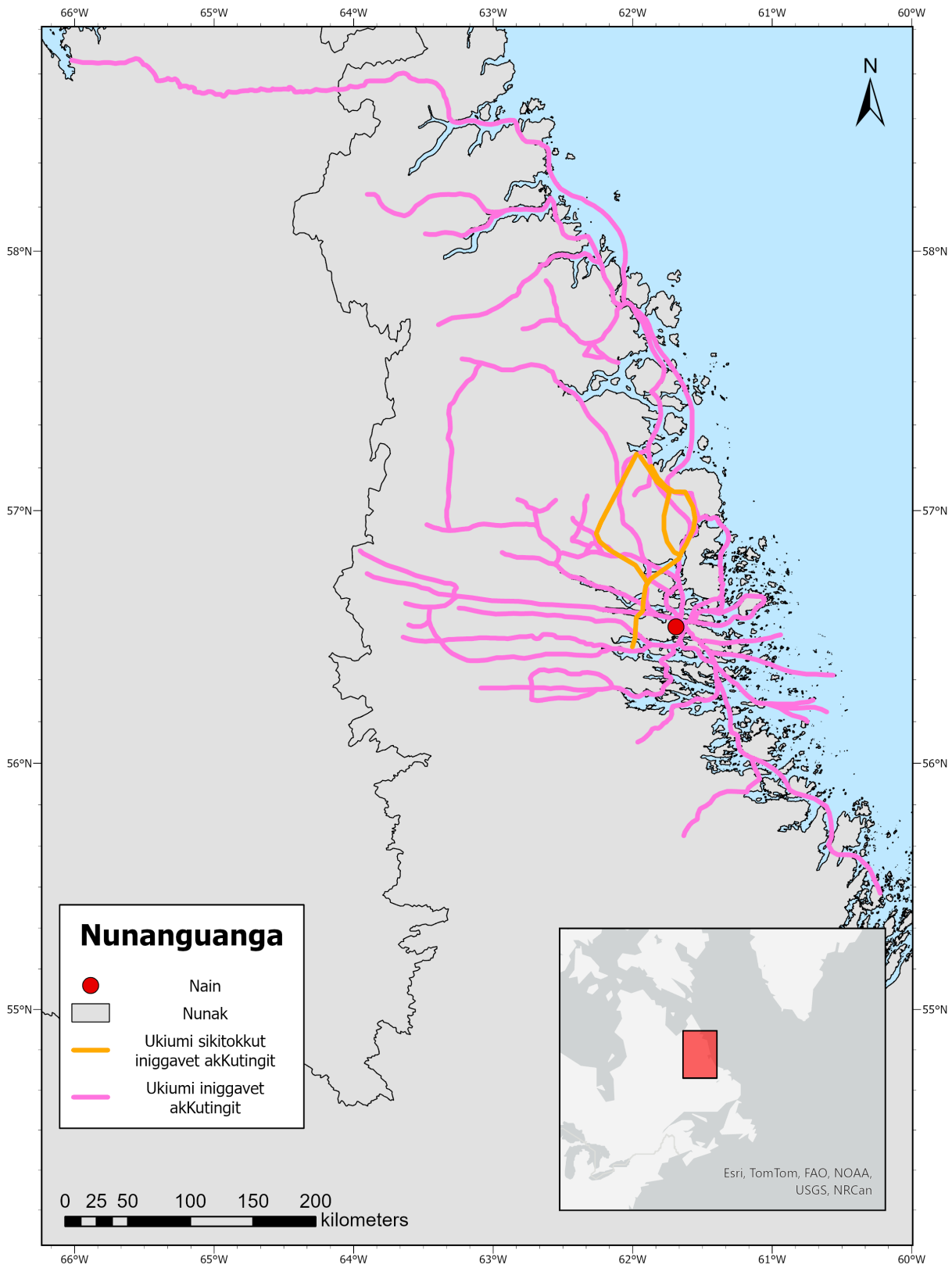
Takugatsak 18. Inet nunalimmiunut nunivanniavingit iningit saniani Nain, Nunatsiavut. Kaujigatsait pisimajut Nunatsiavut kavamakkunit.

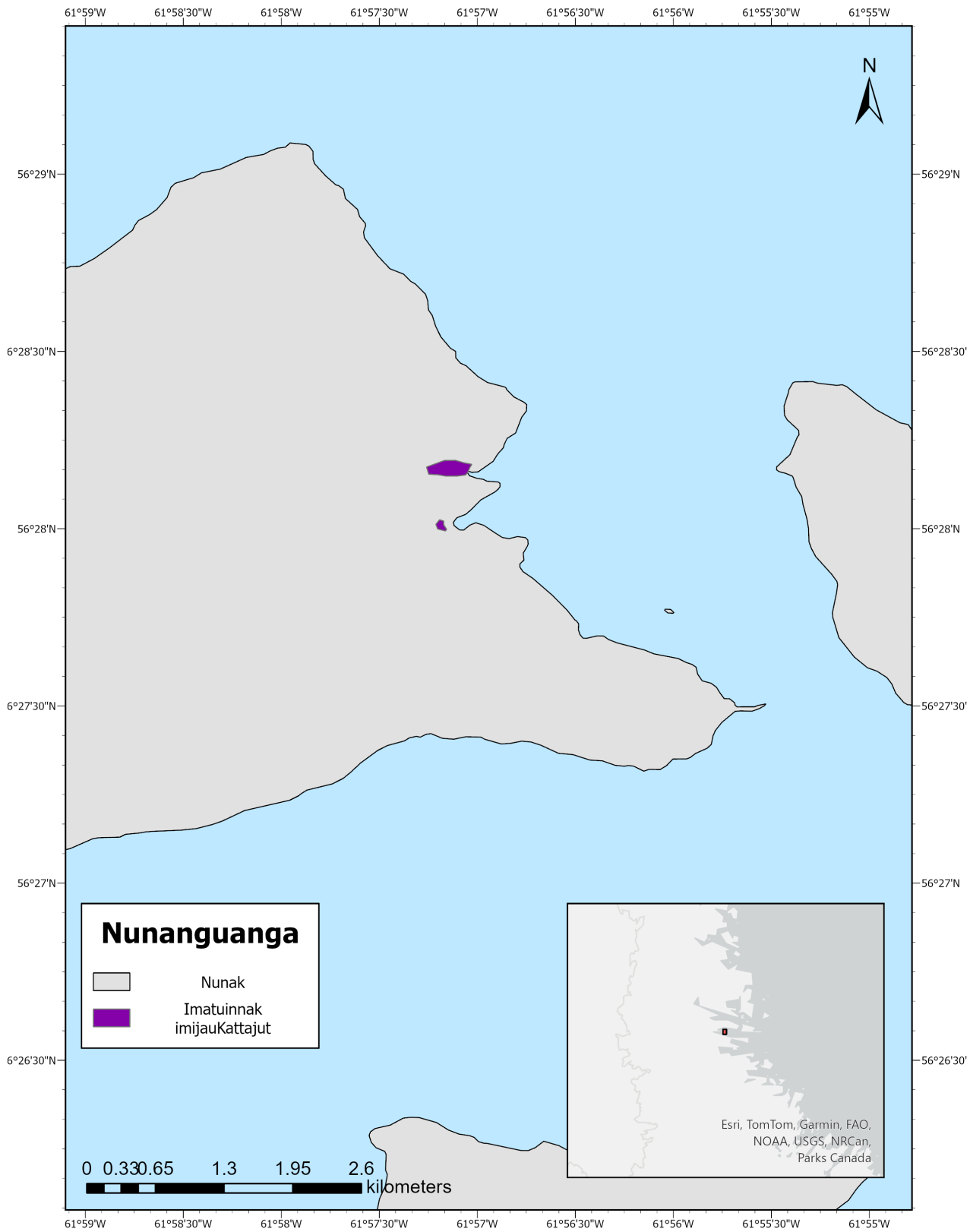
Takugatsak 19. Inet Nainimi nunalimmiunut ilonnâgut iniggavigijauKattajut ammalu illukuluit. Kaujigatsait pisimajut Nunatsiavut kavamakkunit.

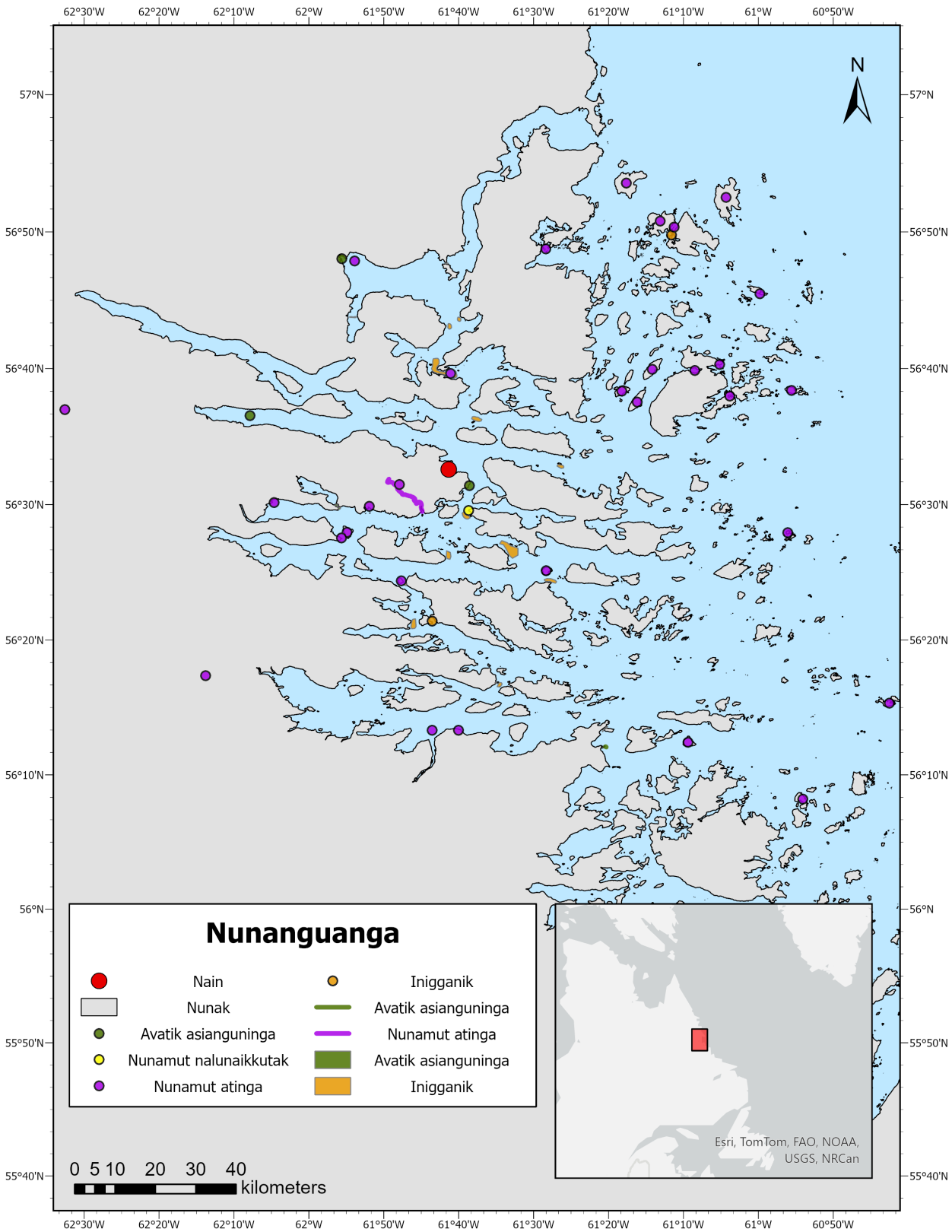
Takugatsak 20. Inet Nainimiunut aujami iniggavigijauKattajut akKutingit. Kaujigatsait pisimajut Nunatsiavut kavamakkunit.

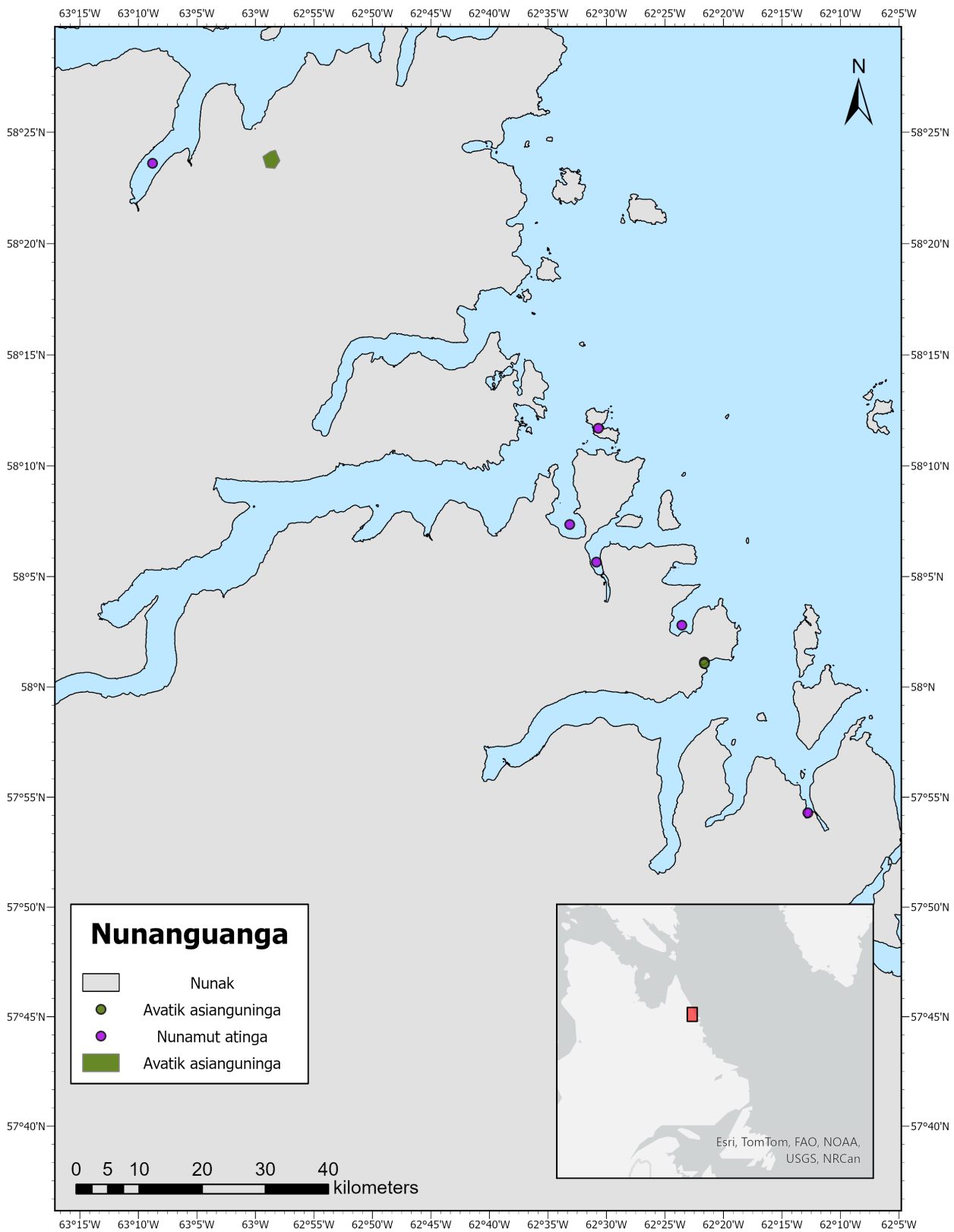
Takugatsak 21. Inet Nainimiut ukiumi iniggavet akKutingit. Kaujigatsait pisimajut Nunatsiavut kavammakkunit.

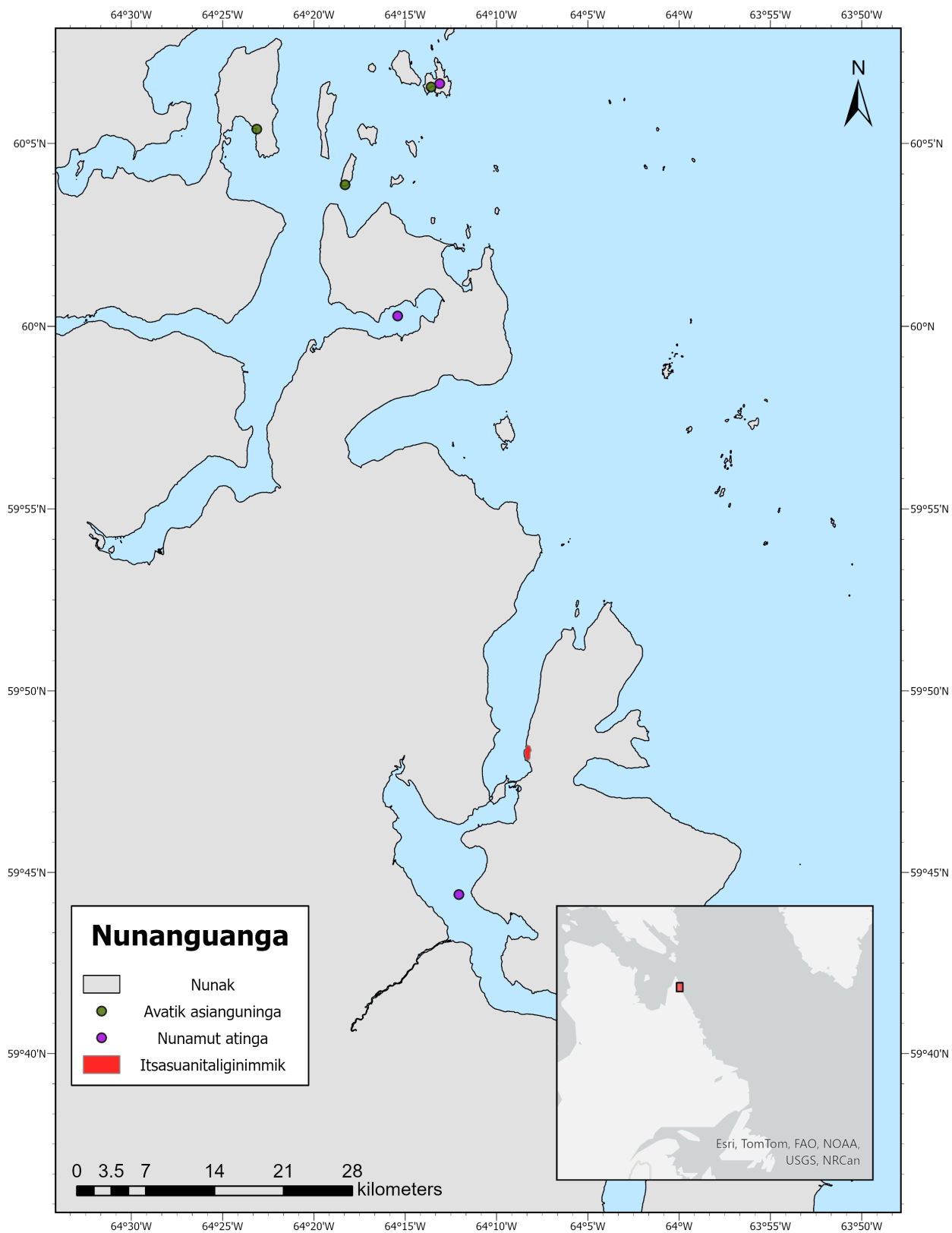
Takugatsak 22. Inet nunalimmiunut imatuinnak imijauKattajuk ininga siKinganimit kangianut Nain, Nunatsiavummi. Kaujigatsait pisimajut Nunatsiavut kavamakkunit.

Takugatsak 23. Inet ilukkusinnut iningit ammalu inigijangit avatimmut takunntauKattajunut saniani nunalimmut Nain, Nunatsiavut. Titigattausimajut kiggatuvut inuijunut ammalu itlivilet kiggatuvut inuijunut. Kaujigatsait pisimajut Nunatsiavut kavamakkunit.

Takugatsak 24. Inet ilukkusiliginimmut iningit ammalu inuijunut avatimmut takunnâtauKattajunut taggamit nunalimmit Nain, Nunatsiavut. Titigattausimajut kiggatuvut inuijunut ammalu itlivilet kiggatuvut inuijunut. Kaujigatsait pisimajut Nunatsiavut kavamakkunit.

Takugatsak 25. Inet ilukkusiliginimmut iningit ammalu inet avatimmut takunntauKattasimanningit taggamit Nain, Nunatsiavutmmiit. Titigattausimajut kiggatuvut iniujunut ammalu itlivilet kiggatuvut iniujunut. Kaujigatsait pisimajut Nunatsiavut kavamakkunit.

Attuigajak Kotut Imappet Umigijangit

Imappet umiangit iniggajut iluani ammalu Kanitangani Nain attuigajattut nunalimmik, omajunik ammalu avatinganik. IlauKatausimajut sutaijajunik takugalasimajut ammalu isumagijanginnik pitjutigillugit umiatsuanik, nalunaitsitlutik attuigajakKotunut imappet uminanginnit, ammalu sakKititsilauttut ilinganiKatsiatunut pikKujalianik (takullugu Sâk 1).

Unuluat Angijongitumik Attuitailitsigiamut Umiannut AkKutinginnut iluani ammalu Kanitangani Nainimi mânnaluatsiak atuttajut unulanut umianut taikkua Kaujimajautsiamata akKutingit Kanuingitonningit. IlauKataujut tukisititsigiasiamjut tainna mânnaluatsiak akKutinga atuttajut motakkut atunginnaKattasimammata jârini taimaimmat Kaujimajut Kanuingituk iniggavigigianganut. Tâvatualli, atautsik ilauKatausimajuk uKagumasimangituk Kinugautigijajunut nutâtsamut umiannut akKutitsanganut, uKatluni: “pikKujigajagutta akKutitsamik, Kaujimangilagut Kanuingimangât” (allatautsiaKattalungimata).

Taikkua ilauKataujut nalunaitsilauttut anginippâmik isumâlotigijajumut angijualuit atjatuttet umiangujut ammalu utsualuKautilet natjajunut utsualunnik kitânut ammalu/upvalu Kaijunut iluanut nunalinnut. Nain ajunnamat kamagiaKalauttut utsualummik asikkisimalauttumut umiammit iniggajumut iluani inimmit. Atautsik ilauKataujuk tukisisitsigijajuk: “*Utsualummik asikkituKalaukKuk aujaulauttumut, taigajattait mikijumik, tâvatuak takunnâgu ammalu naimallugu, taijagualuatluni mikijolauttuk, piujolungituk takugianga tamânituinna kangitlumi.*”

Kangatuinnak pigunnapata, umiatsuak Kaningitonitsaugialet imappimut sanianelugatik Kikittanut kamatsiatuinnaagasuangimut (sollu, ikkaguliattailigiamut) tâvatuak ikilliumittisigiamut attuigajattunut omajunjut ammalu nunalimmut. Tâvatualli, ilauKataujut uKasimajut isumâlotiKajut taikkua umiatsuat malingituk malittaugiaKajunut “kitâni” (uKâlautiKajuk imappiup imanginni) kamagijautsiaKattalungimata. Atautsik ilauKataujuk tukisititsigiasimajuk “Atautsik anginitsak isumâlotigijajuk ukua imappimi Kângijut umiatsuat akKutinginnilu silatâni. Unuttumaget inuit malugusuKattalungituk Katset umiatsuat KângiKattajunut...

kinallonet kamagunnaungituk silatânettunut, uKausingit tusatuinnaagialivut immaKâ.” InigganiKammat saniani Nainimi, sunatuinnak sakKisok kitâni imatuinnaKajumut attuisiammagigajattumut nunalimmut.

Ilangit ilauKatausimajut uKasimajut ilonnait umiatsuat maliKattajut taikkuningatsainakk maligatsanik naluliumautigijajukKattajut ikKaumagiangit nallet malittaugiaKagaluammangâmmilonnet umiatsuanut, asia ilauKataujuk uKasimammijuk: “*MaligatsaKagajangilasi ilonnainut motanut ilinganiattunut.*” Tâvatualli, ilonnâgut, pigumasimajuKavuk anginitsamik maligatsaKagiamut ammalu kamaKattagiamut umiattuKattajunut, piluattumik umianik Kângijunut Nunatsiavut imanginnut asinginut tikigasujunut. Nalunaitsiluummijut Kanuittusuatuinnak nutâk umiak ujuganniaviligajut umiattugiamut angikKatigegutiKagialet taikkununga Nunatsiavut kavamakkunut.

IlauKataujut tukisititsigiasimajut umiattujuKagiaKammat nunagijanginnut, kamagijaugialik sakKijânginnaKullugu ikilliumittisigiamut attuigajattunut avatimut, omajunut ammalu nunalimmut. IlauKataujut uKasimammijut atjigengitunik takunnâKattajut ammalu ippiniaKattajunut imappimi pujulinnut isumagituinnalugu Kanuittomangât tainna umiak ammalu Kanuk tugâgutiKammangât tainna pujulik. Ottotigillugu, atjatuttet natjaKattajut kinaup nutâk motakânganik. PigumasimajuKavuk ammasimatsigiamut nutânut pivitsanut (sollu, niuggutuliginimmut) iluani nunakKatingeitumik tamannauluasimajuk kenaujaliugutiliginimmut ikajotitsanut. PivitsaKagami umiakkoKattanik tunitsigajammat nunalimmut, kamatsiaKujausimajut ilonnâgut aukgiamut umiannut iluanogiamut ammalu saniani nunalimmut.

IlauKatausimajut ippniasimajut anginitsamik piggautigijaugialik angillitigiattisigiamut pujulinnik tamanna sakKiligettugok. Ottotigillugu, pujulik tatasimappat 70%-imik ammalu Mittimataliktiliappat, pivitsaKajutsauvuk Nainimut (upvalu asianut nunalimmut) tigusigunnagiamut asinginnik 30%-imik pitâgiamut nutângunitsanik niKinik Montreal-imit. Pujulet inigganiappata iluani nunakKatigengitumut, ikajotiKajutsauvuk Nunatsiavummiunut.

Sâk 1. AttugajakKotut imappimi umiatsuanik avatimmut, omajunnet ammalu nunalimmiunut ammalu llinganiKajunut pikKujalianik.

AttugajakKotut Imappet Pujulingit	llinganiKajut PikKujaliat
<p>Utsualuit Asikkigajattut attugajattut imappet pujulinik iniggajunut iluani ammalu saniani Nainimi. Utsualuit asikkijut sakKigajammijut pujulet nainnisamik akKutinik atuppata ammalu iluanoppata amittunut upvalu ulugianattunut iniujunut ikkaguKajunut upvalu utsigiaKalippata.</p> <p>Utsualuit asikkijut piungitumik attugajattut:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omajunik, piluattumik timmianik ammalu pujiinik; • Pinasuapvet ininginnik; • Omajunnet iniggavet, ammalu asikkituKagajappat siammagajattuk Kaningitugiallamut nunakKatigengitumi; ammalu • Nunalimmiunik iniggagiaKammata Kaningisammut pinasuagiattugiamut niKituKannik. <p><i>“Ullumi kiasalen akitujualuk ammalu pinasuanginnavugut atautsituinnamut inimmut – asikkituKagajappat taikani, kiasalentsigiallagiaKagajakKugut Kaningisammut pinasuagiattugiamut.”</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ilonnait pujulet pitaKajutsauvuk asikkituKagajappat piKutinik ikimajunut amigatsimata piKutinik iluani nunalinni. • Utsualunni asikkituKagajappat atuttausot atuinnaujutsauvut iluani nunalinni. • Nakituinnak umiatsiak tikijuk inuKajutsauvuk atuinnaujunut kamaliaKigiamut asikkituKagajappat. • <i>“Angijualummik asikkituKagajappat, sunaKalungilagut. NajuttiKagiaKatuinnagajakkugut pujulimmik kisimik.”</i>
<p>PujulinnetitauKattajut Imait ammalu Salumangitut Imait attugajammijut imappet pujulinik tautsetaugalappata iluani ammalu saniani Nainimi. Tainna nunalik Kaujimanialungituk nanemmangâmmik pujulet tautselilppata pujulinnetitauKattajunut imanik.</p> <p>PujulinnetitauKattajut imait ammalu salumangitut imait:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Piungitumik attugajattut omajunik najuttiKaKattajunut imanik onanniKajunut ammalu pusiKajunut; ammalu • SakKiliaKigajattut ulapvitsijut omajunik siammaliaKillutik satjugiami tamannauluagajattuk piusigijangit inigganet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ilonnait pujulet allaKattajutsait allaKattaniammata Kanga/nani anitsiKattamangâmik, salumangitunik imanik ammalu pujulinneKattajunik imanik • Ilonnait pujulet malunnaigutiKajutsait aullatitsiKattajumik nalunaigutimmik Kangatuinnak tautsetaulippat pujulinnetitauKattajunik imanik, KaujimajuKaniammata nani ammalu Kanga tautsetaulimmangâmmik. • PujulinnetitauKattajut imait ammalu salumangitut imait tautsetaujutsauvut itijonitsamik imappimi. • kamagiiallajutsauvut satjugiami taikkua Canadami Satjugiami Kinijattingit • Unuluat malittaugialet sakKigialet ilonnainut nunakKatigengitunut ammalu nunalinnut. • PujulinnetitauKattajut imait ammalu salumangitut imait sakKutaujutsaungitut Ungava kangitlungani tamannauluattuk inigganiummat. • kavamakkunut angiKatigegutiKavuk taikkununga Umiak Umiatsuananut (Ujaganniatausimajunik Atjatuttik) pitjutigillugit pujulinnetitauKattajunut imait, anijauKattajunut anitagatsait, ammalu akKutinik umiatsuat atugajattanginnik. Ilonnait pujulet iniggajut iluani ammalu saniani Nainimi taimaittusinamik angiKatigegutiKajutsait ammalu taikkuningatsainak malillutik/ maligatsanik.

Sâk 1 (kajusijuk). AttugajakKotut imappimi umiatsuanik avatimmut, omajunnet ammalu nunalimmiunut ammalu IlinganiKajunut pikKujalianik.

AttugajakKotut Imappet Pujulingit	IlinganiKajut PikKujaliat
<p>Tinitjausimanik ammalu Pilukajut attugajattut utsualuit ammalu atjatuttaujut asikkisongutillugit. Tasiujatsuak ikkatojuk tamannauluattuk kop pânga ilisimmata nunajannik ammalu siuganik, aulagunnagiamut Kikittanut apomautinnasok, ulugianattuKagivuk iniujunut ikkaguKajunut.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Umiatsuat KikittaliagiaKangituk, pigunnapata. • Nunangualiuluagialet ammalu nipagijajunut. • Kanuiluagajangituk anginitsait umiatsuat kitâneluagajappata (Kanilligatik Kikittanut) upingasâmi/aujauviasitainnapat piKulajaKammat.
<p>Anitagatsait anijauKattajut imnâut kinatuinnak takugunnalugani. Piusigijanga imappiup inigganinga sakKititsilâttuk anitagatsanik ammalu nuluanik nunâsimajunut iluani upvalu saniani nunalimmut.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Umiattutet allaKattajutsait ilonngannik pinianninginnik ilinganiKajunut anitagatsanik, pujulinnetitauKattajunut imanik ammalu salumangitunik imajunut tautsetaulippata ammalu utsualunnik asikkitausimajunut.
<p>Nipalinnut Ottugattaujut attugajattut ogannianimmik. IlauKataujut tukisititsigiasimajut Kangatuinnak nipakut KaujisattuKalimmat ogait asiuKattajut ammalu sollar ilonnait (omajuit) Kimâkkolittut. kinallonet Kaujimalungituk sunait attuimangâmmik.</p>	
<p>Taikkua sukkajonninga pujulet Kalaliusongujut attugajattumik sikumik ukiungulimmat ammalu nunalimmi umiattuKattajunut, pinasuattinik ammalu oganniatinik sikuKalugunnaimat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ilonnait pujulet malijutsaugaluat najuttigijauKattajunut akKutinik kisiani silannilulippat. • Ilonnait pujulet ikilliumittisigiallet sukkaninginnik sanianelippata nunalimmut. • Umiak KângigiaKangituk sukkanimmik 20 km atunik sitontimik sikukkolippata (silatâni nunalimmik). Sukkaniganik, Kalait sakKigajangituk. • Ilonnait pujulet malijutsauvut sukkaninganik 8-10 knots sikuKalugunnaiipat.

Sâk 1 (kajusijuk). AttuigajakKotut imappimi umiatsuanik avatimmut, omajunnut ammalu nunalimmiunut ammalu llinganiKajunut pikKujalianik.

AttuigajakKotut Imappet Pujulingit	IlinganiKajut PikKujaliat
<p>Ulugianattuk pinasuattinut utimut iniggagamut nunalimmut. Kangatuinnak nunalimmiuk nillisiulippat utitilluni tâttolimmat ammalu taipsumingatsainak akKutimmik atuKattajut anginitsanut pujulinnut. Ilangit Inuit sungiutivallialliittut utigiamut silannilulimmat upvalu tattulimmat ammalu kamatumnatlutik taijanik GPS, kamalugatik sunait sânganemmangâmmik – kamajiKalungimata taimaimmat KaujimaKattalungitut sunait sivunginnimangâmmik.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ilonnait pujulet ikumaKatsiagialet. • Ilonnait pujulet aulanginnatunik ikumaKajutsait. • kisalugatik akKutigijauKattajunut. • Sikunik kamautinik upvalu atugunnagamut tamânelluasiattunik Kaujigatsanik sakKititsisonik sikunik ammalu tattulippat nunalimmiunut umiattuKattajunut (anginitsaitn pujulet sunanikkiak kamautilet). • IkKumatsianginnatunik ammalu ilisimatsiatunik suliaKattiKallutik sangugunnagamut tapvinaugiaKappat.
<p>Ulapitsinink omajunik, ilautigillugit iKaluit, tuttuk, imikkutailik, mitet ammalu mitigiellanik. Atautsk ilauKatausimajuk uKasimajuk <i>“taikkua iKaluit atijigelugunnaitut... sunaKalungitut umiaKaluakKaKuk ammalu ikkiamillu.”</i> Pujulet kitânegaluatlutik, sulit attuigajattut iluittumik nunamik.</p> <p>Pujulet attuisot omajunik, iKalunik ammalu timmianik imâk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aullatitaugajattut ammalu saimmangatitsiKattangitut; • Attuujuk nunalimmiunik pinasuagunnagamut; • Attuujuk piutigijangita niKituKannik; ammalu • Ulapitsijut timmianik piagattâgiamut Kikittani. 	<ul style="list-style-type: none"> • MaligatsaKagiallaluni silatsuami umiattuKattajunut. • kamagijaulullutik oganniatet pujulingit. • kamagijaulullutik ilonnait umiatsuat nunalimmiut KaujimasonguKattaniammata Kanuittut pujulet ininginnejunut. • Kikittiallugatik – kangitlulialuanguimagillutik unगतânut Hebronimi ulapitsiniangimut omajunik. • AivigijaugiaKangitut kangitluni inuttatet pujullingit (utsualuKautet pitjutiKalungitut kangitlungiamut). • Pujulet kangitluliasongujut pigiaKappata silannilulippat.
<p>Attuujuk nunalimmiunik nilliniagamut ukiatsâmi ammalu manniugiamut upingasânguliaKilitainnamat</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pujulet Kângisimagialet Kikittanik (Kikittanegalalugatik) – (Takullugu Takugatsak 8).
<p>Sikusiuatik attuigajattuk nunalimik, ikilliumittisilluni nani ammalu Kanga nunalimmiut iniggagamangâmmik inigigumajanginnut. Atautsik ilauKatausimajuk nalunaitsilauttuk <i>“Tainna sikuk akKutigijavut.”</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sikunik siKuttuigasuangimut, natjalutik ujuganniatausimajunut Kamutiikkut sikuKalugunnaipat. • IkKanattumagiuvuk siKuttitailigiamut sikonginnatunut, tâvatuak sikonginnatut siKumittauniappat maligatsaKatsiagialet (taimâk pimmeta taipsumunga Umiammut). • IniKaKattalutik siKuk siKuttutaulippat (ammalu Kaujimajauluni nunalimmiunut). • Annigusullutik ninnik sikuKattangitunut sikusiutiKagamut. • Sivunittini pujulet angiKatigegutikagialet Nunatsiavut kavamakkunut.
<p>Inuttatet umiatsuat angijjalut pujulet inuluviniKatlutik ammalu tonnik utsualunnik. Ulugianattovuk ikkagamut, anitsigiamut anitagatsanik ammalu asigiellanik anijauKattajunut, ammalu imanik pujulinnetitauKattajunut. NiuggugiattuKattajut taimangasuanit iniusimajunut, ilautillugu Hebron. Ulugianattovuk piKutivinait tillitaugajanninginnik.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Inuttatet umiatsuat Kaujimatitsigialet Nunatsiavut kavamakkunut iniggagasualippata pannaigutinginnik. • Inuttatet umiatsuat kinamikkiak ikimatitsigiamut Nunatsiavummit iniggallippata ininganik. • Ilonnait inuttatet umiatsuat sulijugikagialet omajunik ammalu nâlallugit nunalimmiut. • Inuttatet umiatsuat kamajiKagialet nanunnt nunalialippata.

Sâk 1 (kajusijuk). AttuigajakKotut imappimi umiatsuanik avatimmut, omajunnut ammalu nunalimmiunut ammalu IlinganiKajunut pikKujalianik.

AttugajakKotut Imappet Pujulingit	IlinganiKajut PikKujaliat
<p>Nipait pujulinnit, ilautitsivuk nipanik ikKavinnit ammalu pujulet sikukkolippata siKuttuijunik sikummik. Nlpanga atâni imâni nunaliaKattajut, attuiluanialluni.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ikiliiumittilugit nipait, pilukattailigiamut ammalu aputtailigiamut, piluattumik saniani Kikittani. Kikitanegalalugatik umiatsuaik sukkanigisongujanginnik iniggasongujut. • Ukiumi sukkanitsaugialingit 6–8 knots. • PiKutiKallutik kamagiamut nipanik iluani sikunni ammalu kamagiamut nipaliuttaujunut apvinit.
<p>Ulapitsinik sikitonit ammalu aKumigot akKutinginnik. Atautsik akKutik sikitommut ammalu aKumigonnut (takullugu Takugatsait 19–21 iniggavet akKutitsanginnut ammalu Takugatsak 1 akKutitsanullu).</p>	
<p>kingupvaniannik ammalu ogannianik. Tamakkua piniannet sakKiKattavut saniani akKutigijauKattajunut. Unutsivalliajut pujulet attuigajattut kingupvaniannimik. Pujulet attuigajattut oganniavet piKutinik upvalu apunnilutik umiannik. ApokasâKattasimajut umiatsuat pujulikulunnut (takullutit Takugatsak 33).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Taikkua oganniavet iningit KaujimatitaugiaKajut atuttajunut nunalimmiunut Kangaulippat jârini. • SuliaKapvik Oganniataligijet ammalu Imappiligijet KaujimaKatigegialet Iniggautiligijikkunginnut Canadami uKaKattagiamut pujulinik aigiaKangitut nalunaittasimajunut inuijunut (atautsituinnaungitumut inimmut) Kangaulippat. Tamakkua ilautitsivuk (takullugu Takugatsak 33): <ul style="list-style-type: none"> • 15 Joli ammalu 15 Joli • Joli KikKanganut Augos • Augos 20 tikijumut Octobera 1 • Joli tikijumut Novembere Nain kitânganik – iluikkami itijuk killingani ikkaguk – tainna ilinganiKajuk kingupvanut • Pitjutigillugu kingupvaniannik, <i>“Ilonnainut imappiumat, tavatuak tamannaulungitu, nunanojuk, nalunaittasimatuinnatut ilangit inet.”</i>

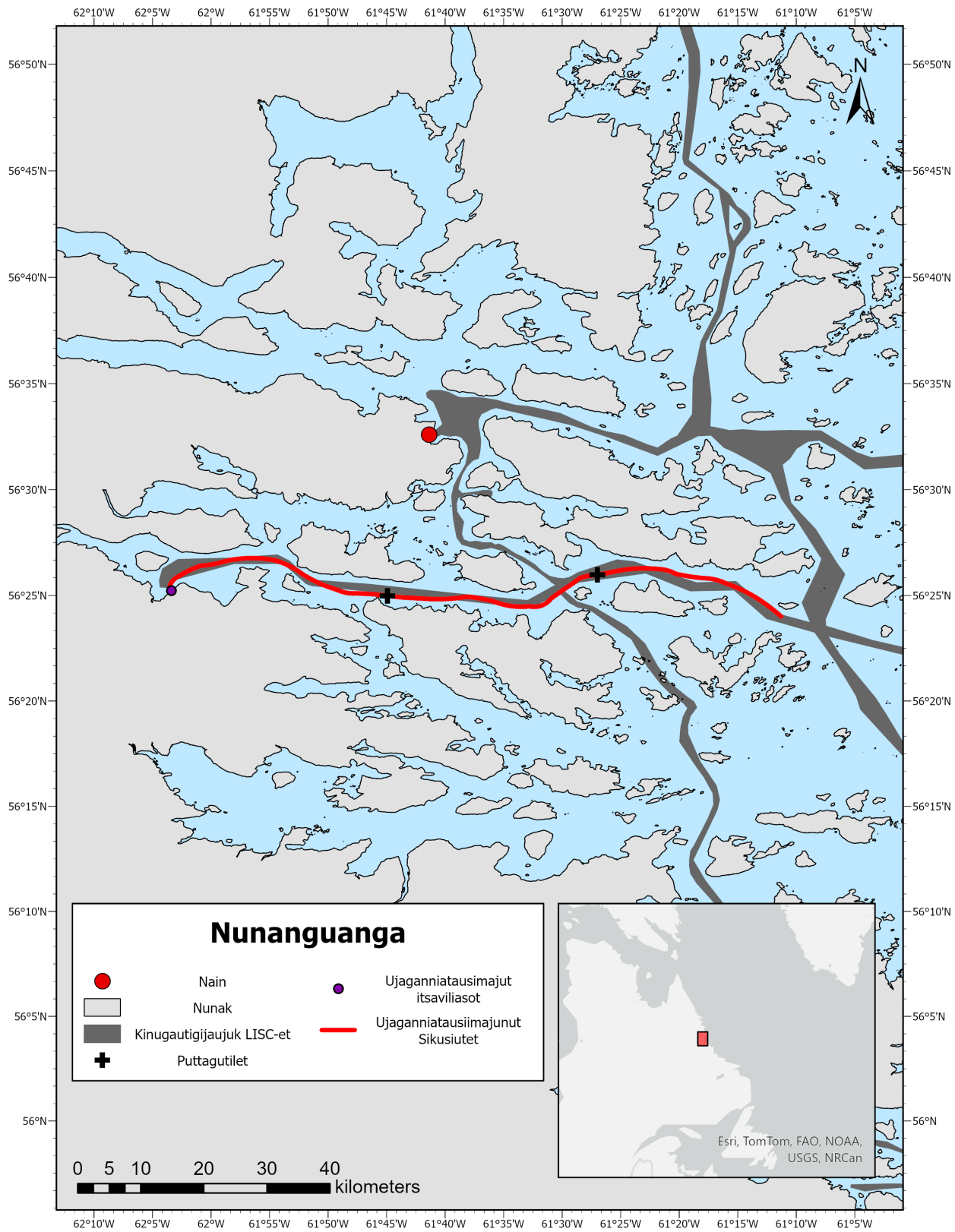
Nunanguat PikKujalianik Angijongitumik Attuitailitsigiamut Umiannut AkKutingit

Tamakkutigona Kaujisanniup suliatsamut, ilauKatausimajut Nainim nalunaitsisimajut ammalu nunangualiusimajut pikKujalianik tunijauniattunut kavamakkunut Canadami Kinugautigijanginnut Angijongitumik Attuitailitsigiamut Umiannut AkKutitsanganut. Taikkua pikKujaliat tunijausut ilagiattisiniangituk ininnik ilauKatausimajunut tamapsumunga Kaujisannimut atusimajanginnut ammalu ippiniasimajut Kaujimatsiajut tamanna pitjutigillugu. Ammalugiallak, ilagiattausimajut pikKujaliat sakKijâgegajattut allaKutuliuttausimalugatik.

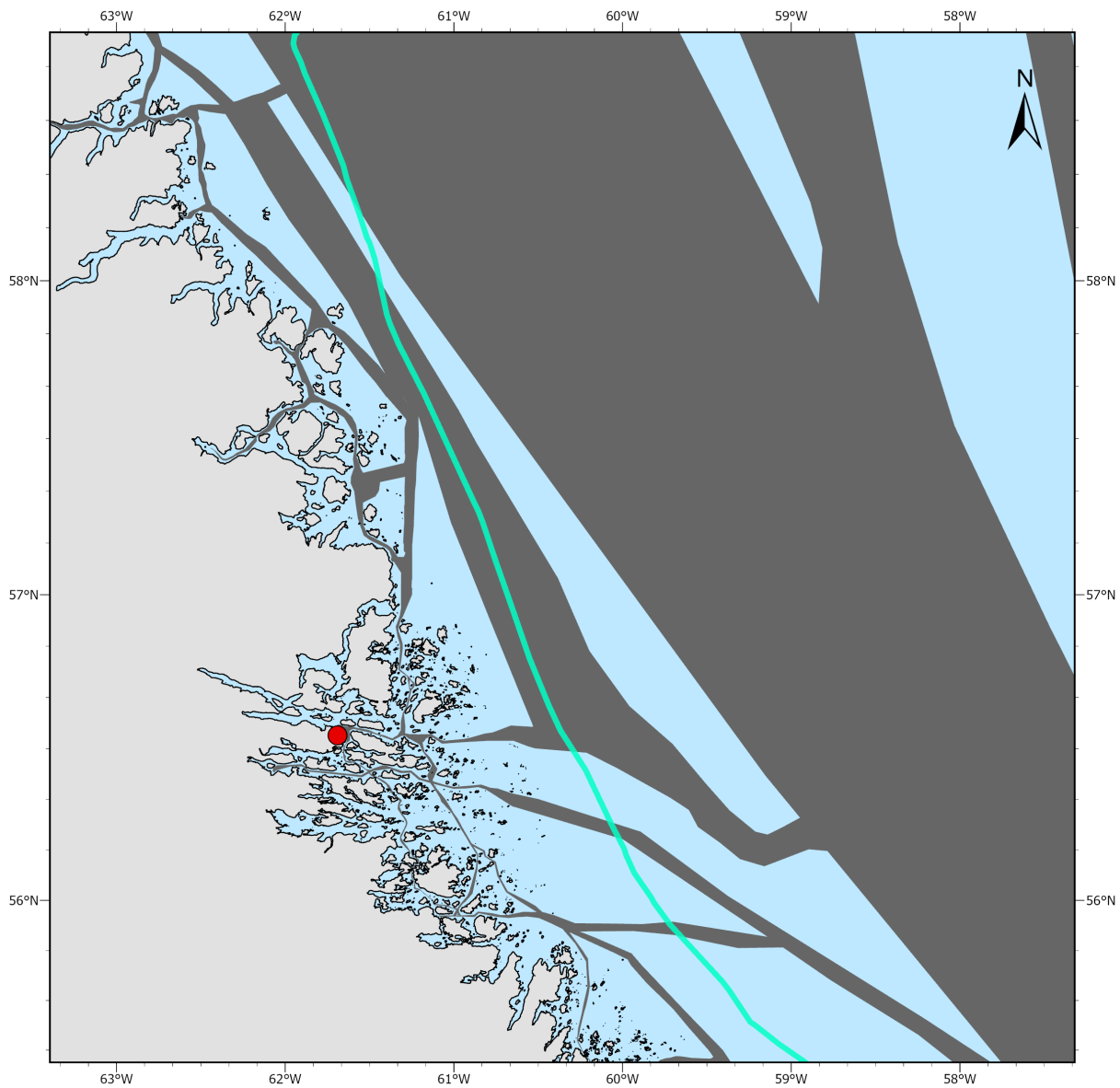
Nunanguat ilautitsijut nunalimmik nalunaittausimajunut:

- kisapvet iningit
- Inet aivigijaugiaKangitut
- Inet isumâlotigijaujut
- Ulugianattut inet
- PigumajauluaKattajut akKutet
- Ikilliumittitaujut Kalait ammalu sukkaligiattauKattagialet killiniattausimajut
- Kanuk sukkaniKagialet
- kisapvigijaugiaKangitut
- SikusiutiKagiaKangitut
- Maligatsalet umianut (inuttatet umiatsuangit kisimik)
- Nalliuvinni umiatsuaKagiaKangitut
- AnitsivigijaugiaKangitut (pujulinneKattajut imait, anitagatsait)
- Inet nunangualiuttaugiaKajut

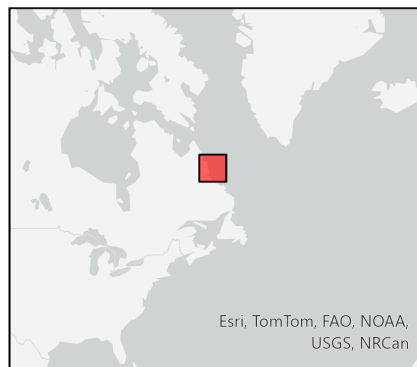
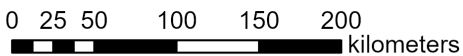

Takugatsak 26. Ilaukatausimajut-nalunaitisimajut pujulinnik aulataujut saniani nunalimmi Nainimi, Nunatsiavut Kânganevut taipsumunga Kinugautigijaujumut Angijongitumik Attuitailitsigiamut Umiannut AkKutinginnut (LISC-et).

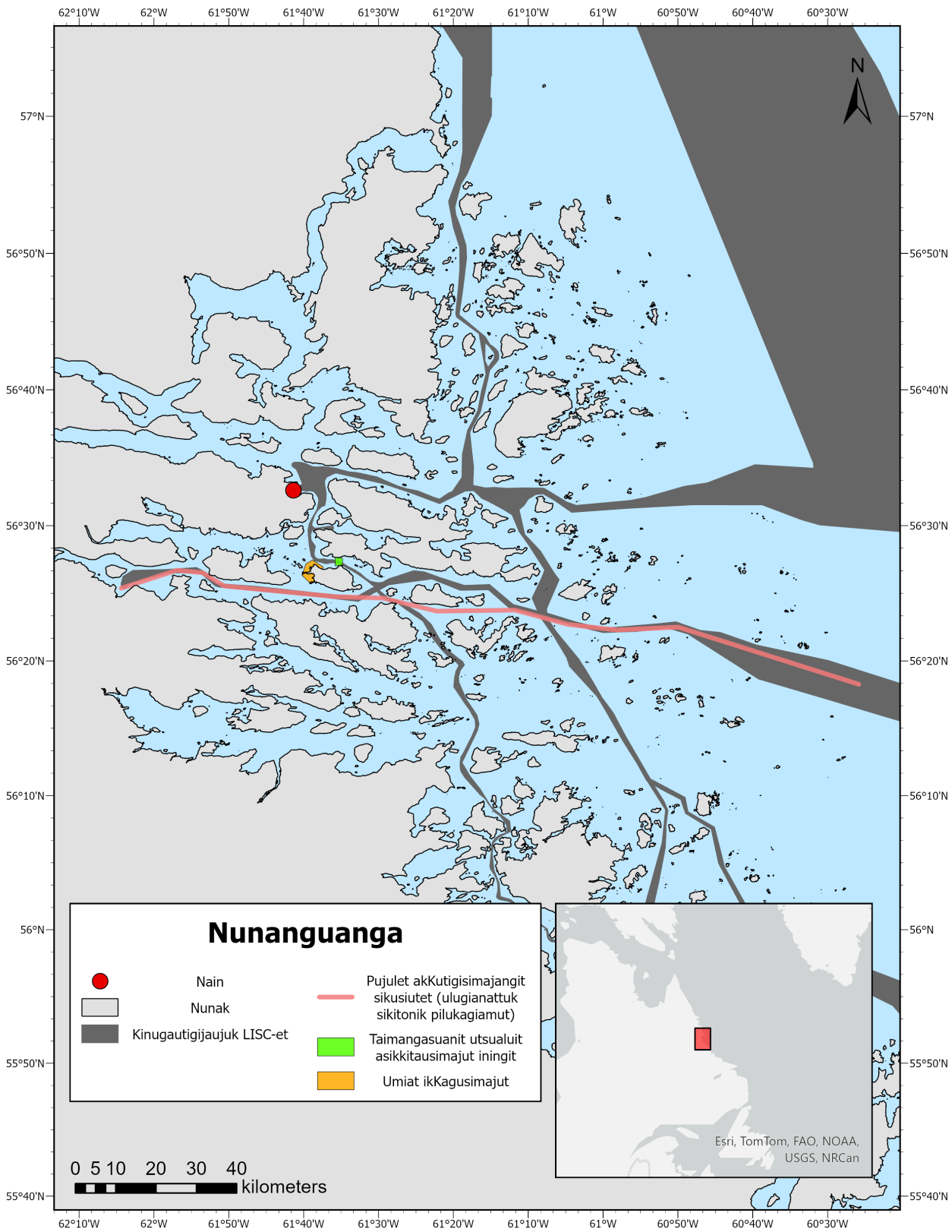

Nunanguanga

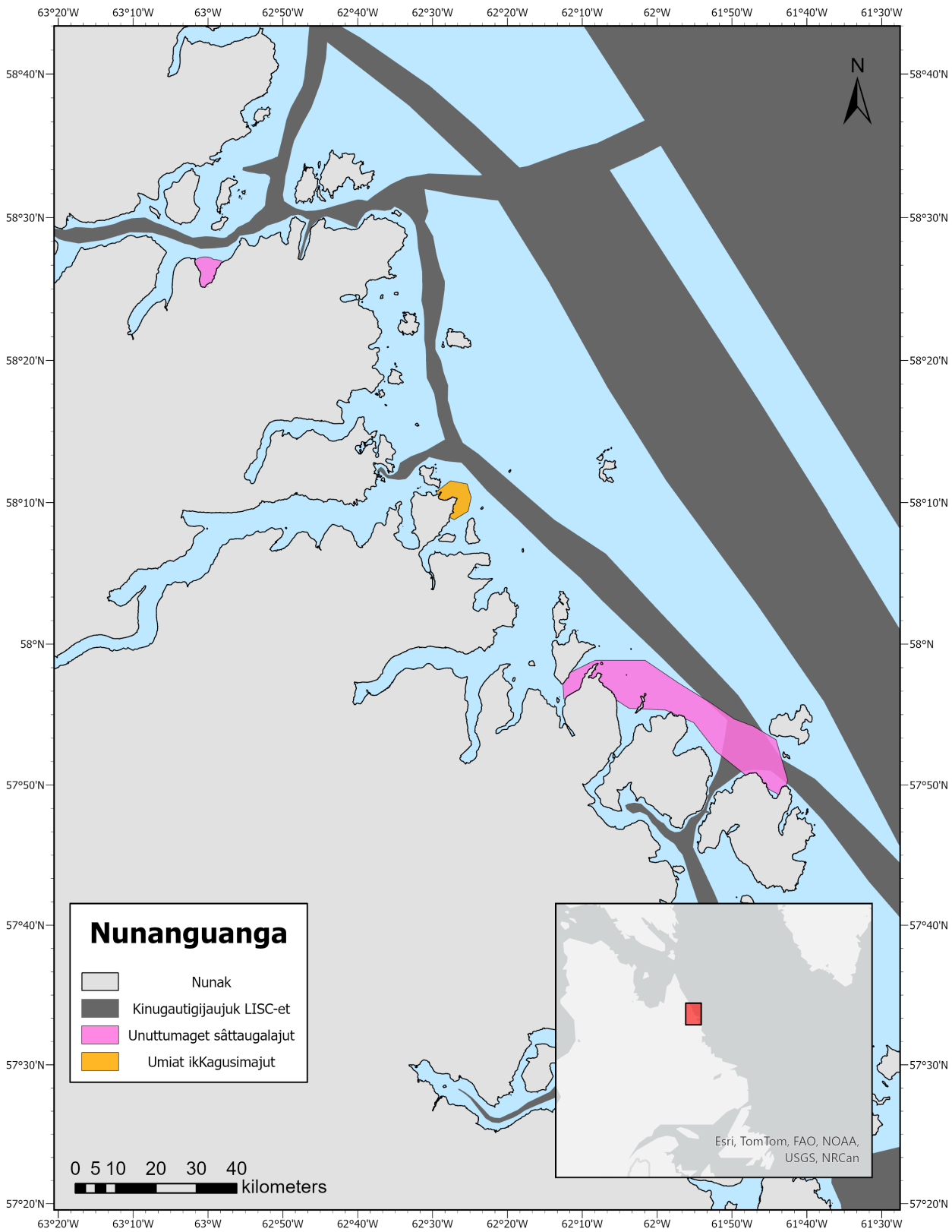
- Nain
- Nunak
- Kinugautigijaujuk LISC-et
- Taimangasuanit nipanik ottugajut iningit

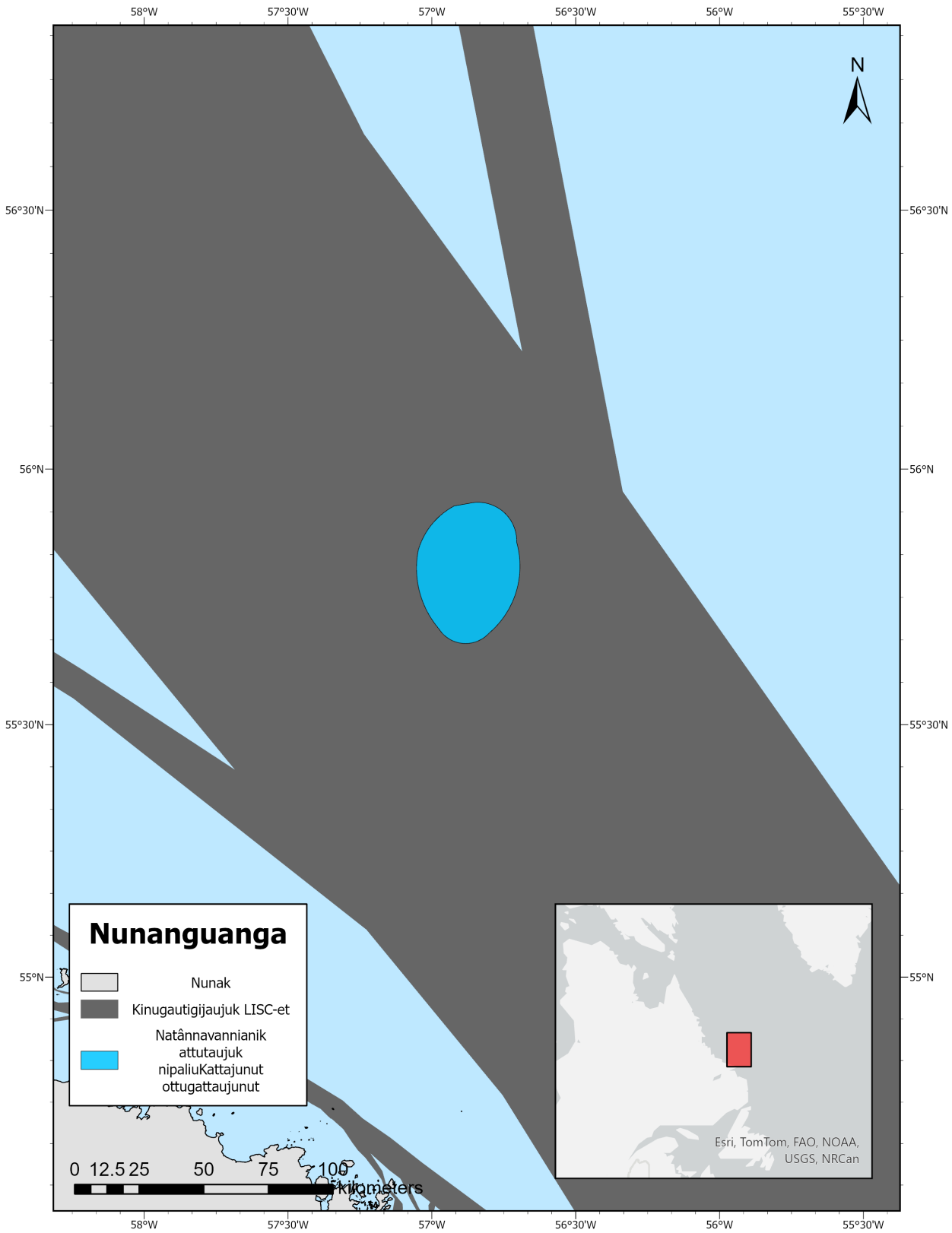
Takugatsak 27. Ilaukataujut-nalunaitsisimajut taimangasuanit nipanik ottugaKattajunut ininginnik saniani nunalimmi Nain, Nunatsiavummi Kānganejut taipsumunga Kinugautigijaujumut Angijongitumik Attuitailitsigiamut Umiannut AkKutinginnut (LISC-et).

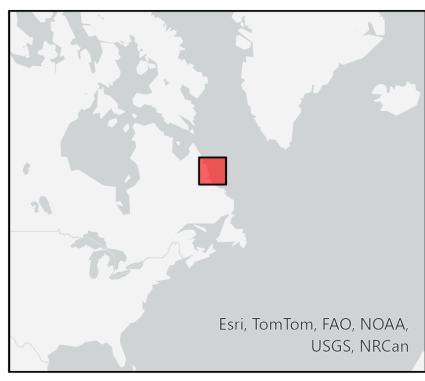
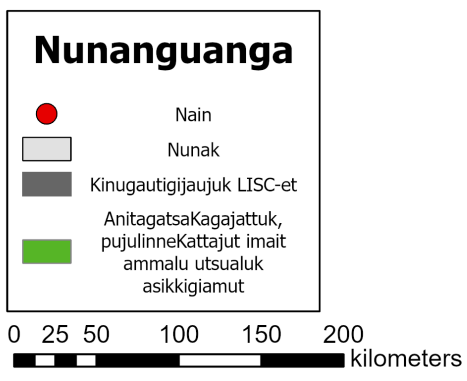
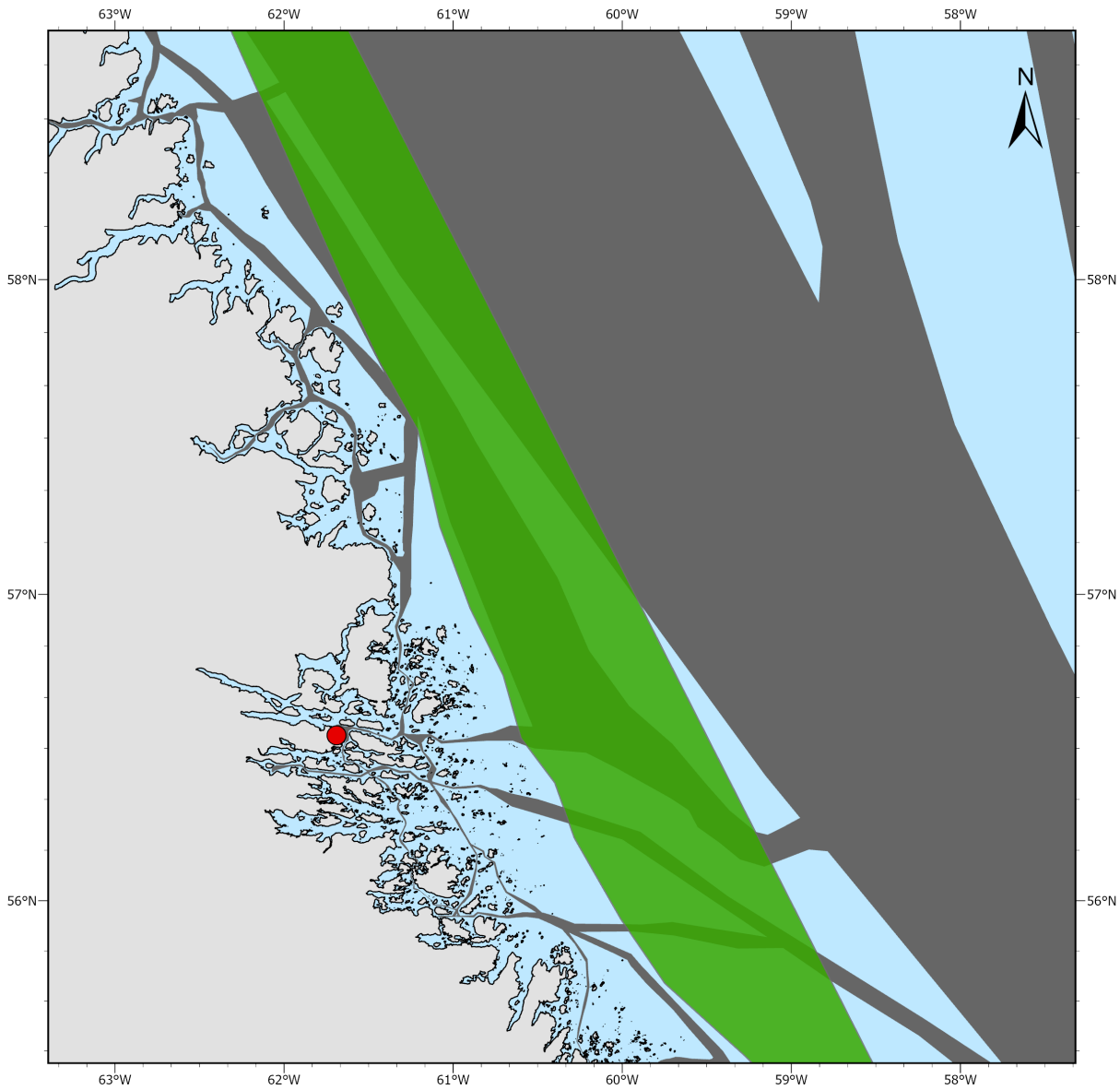
Takugatsak 28. IlaKatausimajut-nalunaitsisimajut umianik attuisimajunut sanani nunalimmik Nain, Nunatsiavummi Kânganejut taipsumunga Kinugautigijaujumut Angijongitumik Attuitailitsigiamut Umiannut AkKutitsanga (LISC-et).

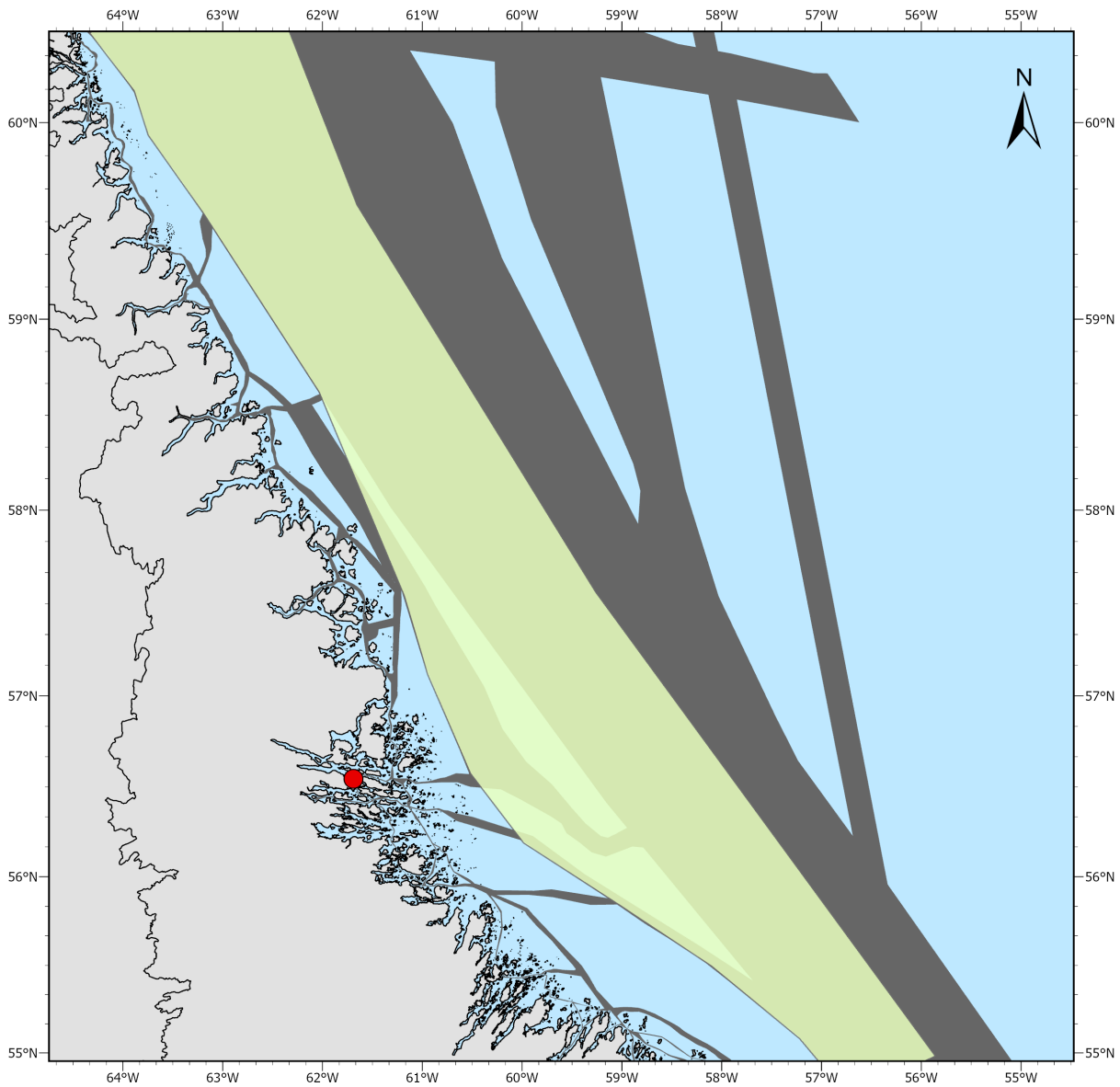
Takugatsak 29. Ilaukatausimajut-nalunaitsimajut umiannik attuijunut taggamit nunalimmit Nain, Nunatsiavut Kânganejunut taipsumunga Kinugautigijaujumut Angijongitumik Attuitailitsigiamut Umiannut AkKutitsanga (LISC-et).

Takugatsak 30. Ilaukataujut-nalunaitsisimajut ininginnik natânavanniaviujunut attutaujunut nipaliuKattajunut ottugajunut saniani nunalimmit Nain, Nunatsiavut Kânganettuk Kinugautigijaujumut Angijongitumik Attutailitsigiamut Umiannut AkKutinginni (LISC-et)

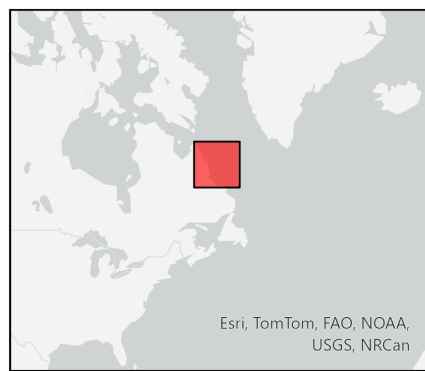
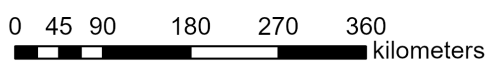

Takugatsak 31. IlaKatusimajut-nalunatsisimajut anitagatsaKagajanninga, pujulinneKattajut imait ammalu utsualuit akkigajattut saniani nunalimmik Nain, Nunatsiavut Kânganejut taipsumunga Kinugautigijaujumut Angijongitumik Attuitailitsigiamut Umiannut AkKutitsanga (LISC-et).

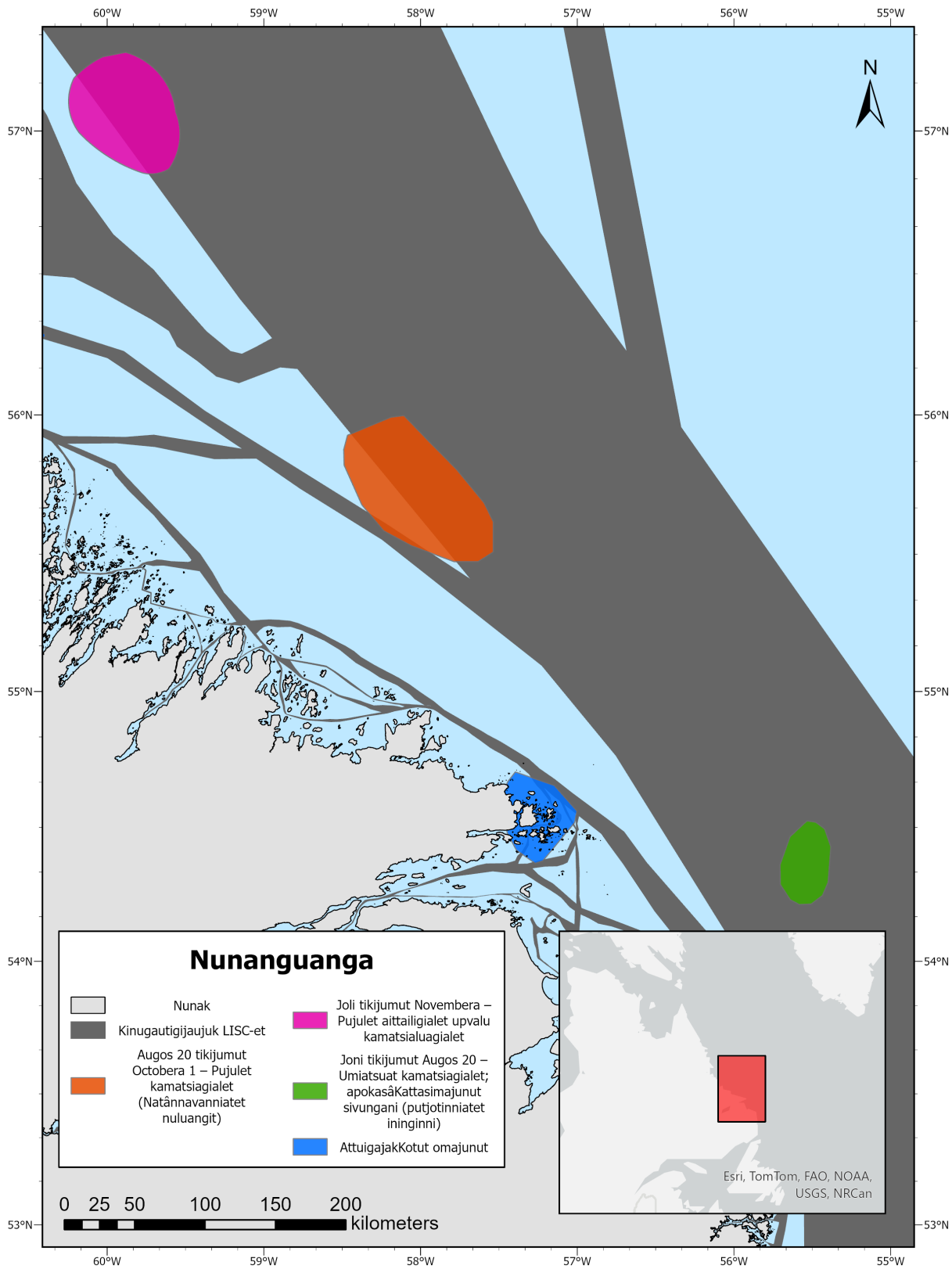

Nunanguanga

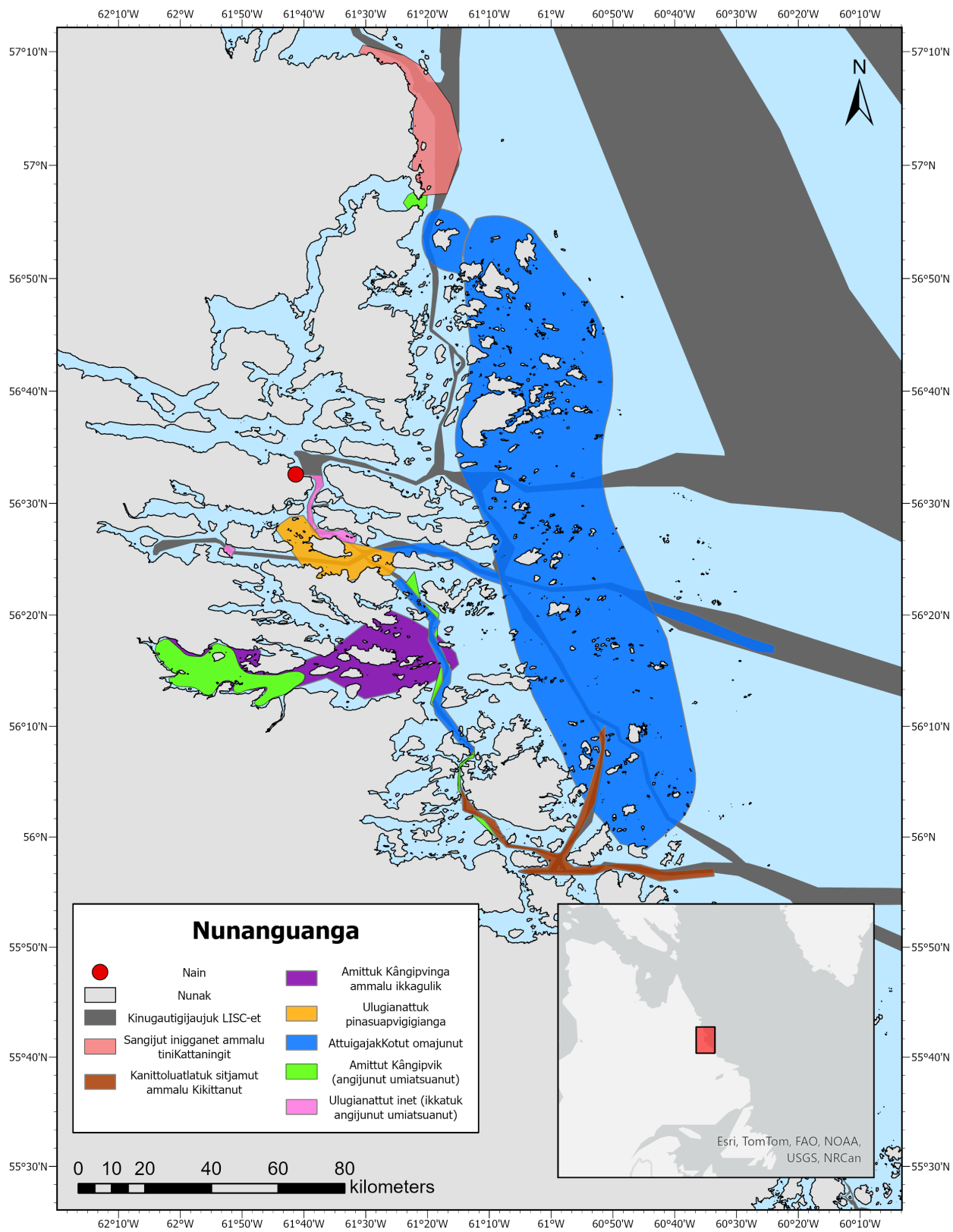
- Nain
- Nunak
- Kinugautigijaujuk LISC-et
- Ulugianattet inet (apunnigajattut piKalujannik)

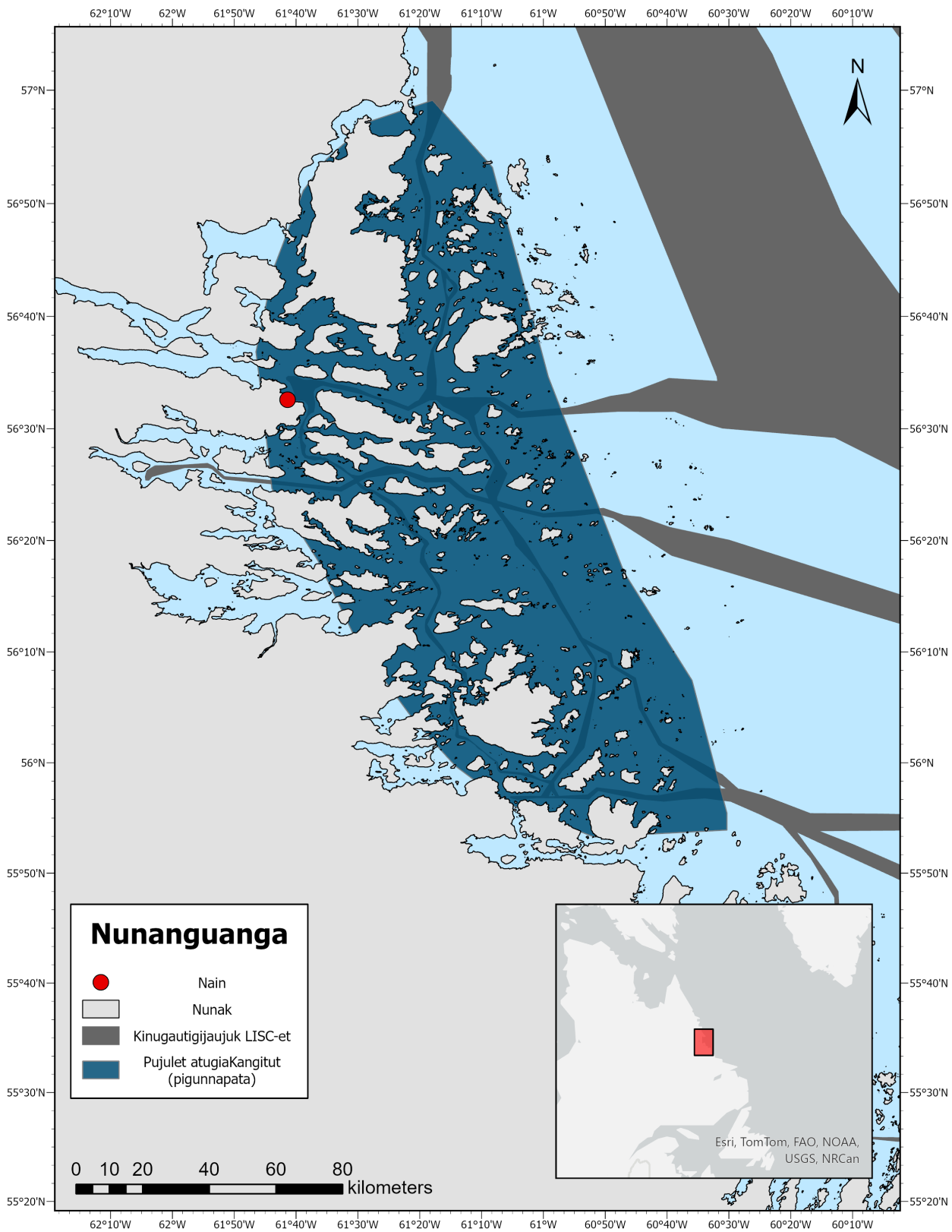
Takugatsak 32. Ilaukatusimajut-nalunaitisimajut innik aittailigiamut saniani nunalimmik Nain, Nunatsiavut Kânganejut taipsumunga Kinugautigijaujumut Angijongitumik Attuitailitsigiamut Umiannut AkKutitsanga (LISC-et).

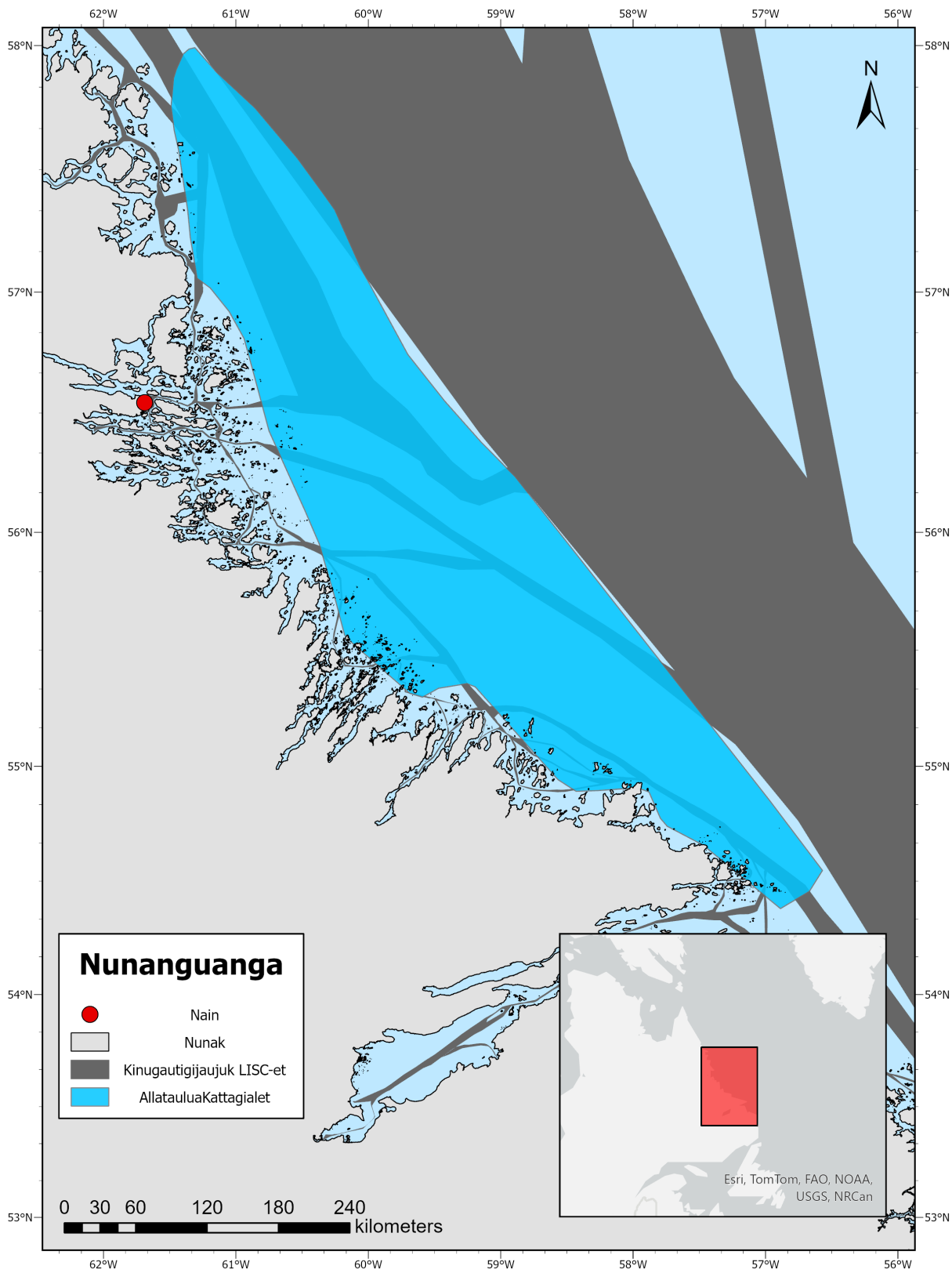
Takugatsak 33. Ilaukatausimajut-nalunaitsisimajut innikk aittailigiamut saniani nunalimmik Nain, Nunatsiavut Kânganejut taipsumunga Kinugautigijaujumut Angijongitumik Attuitailiitsigiamut Umiannut AkKutitsanga (LISC-et).

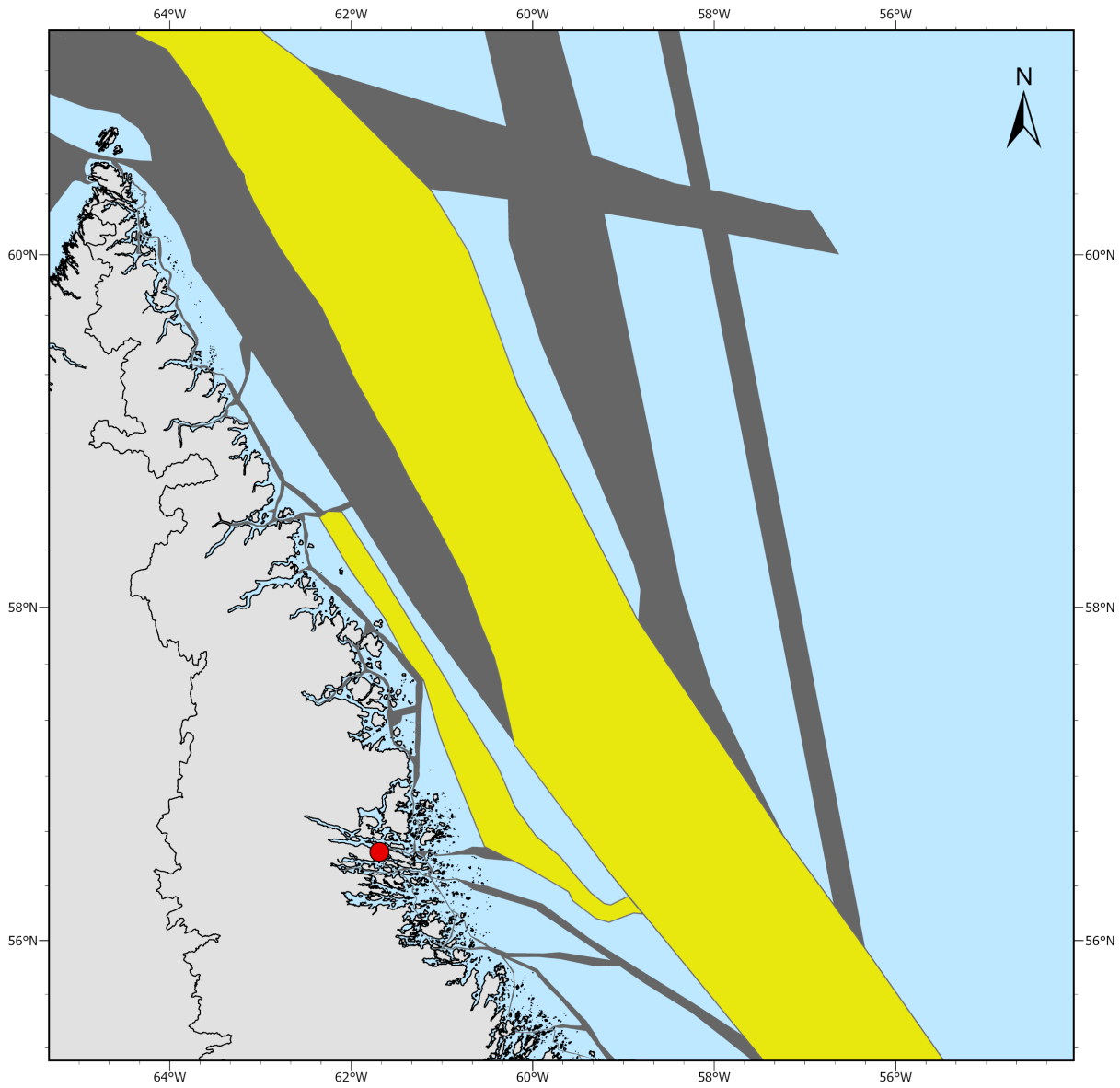
Takugatsak 34. Ilaukatausimajut-nalunaitsisimajut innikk aittailigiamut saniani nundlimmik Nain, Nunatsiavut Känganejut taipsumunga Kinugautigijaujumut Angijongitumik Attuitaliitsigiamut Umiannut AkKutitsanga (LISC-et).

Takugatsak 35. Ilaukatausimajut-nalunaitisimajut inniit aittailigiamut (pigunnapata) saniani nunalimmik Nain, Nunatsiavut Kânganettuk taipsumunga Kinugautigijaujumut Angijongitumik Attuitailitsigiamut Umiannut AkKutitsanga (LISC-et).

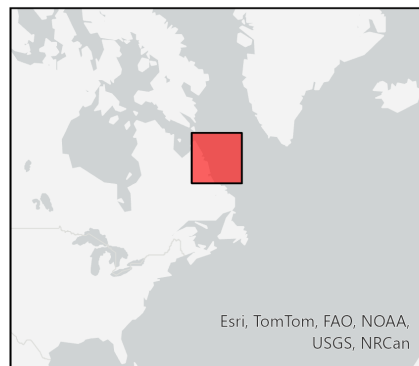
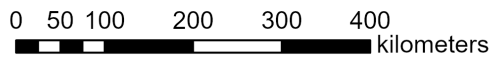

Takugatsak 36. Ilaukataujut-nalunaitsimajut innik allatauluagiaKajunut saniani nunalimi Nain, Nunatsiavut Kānganuttuk taipsumunga Kinugautigijaujumut Angijongitumik Attutailititsigiamut Umiannut AkKutitsanga (LISC-et).

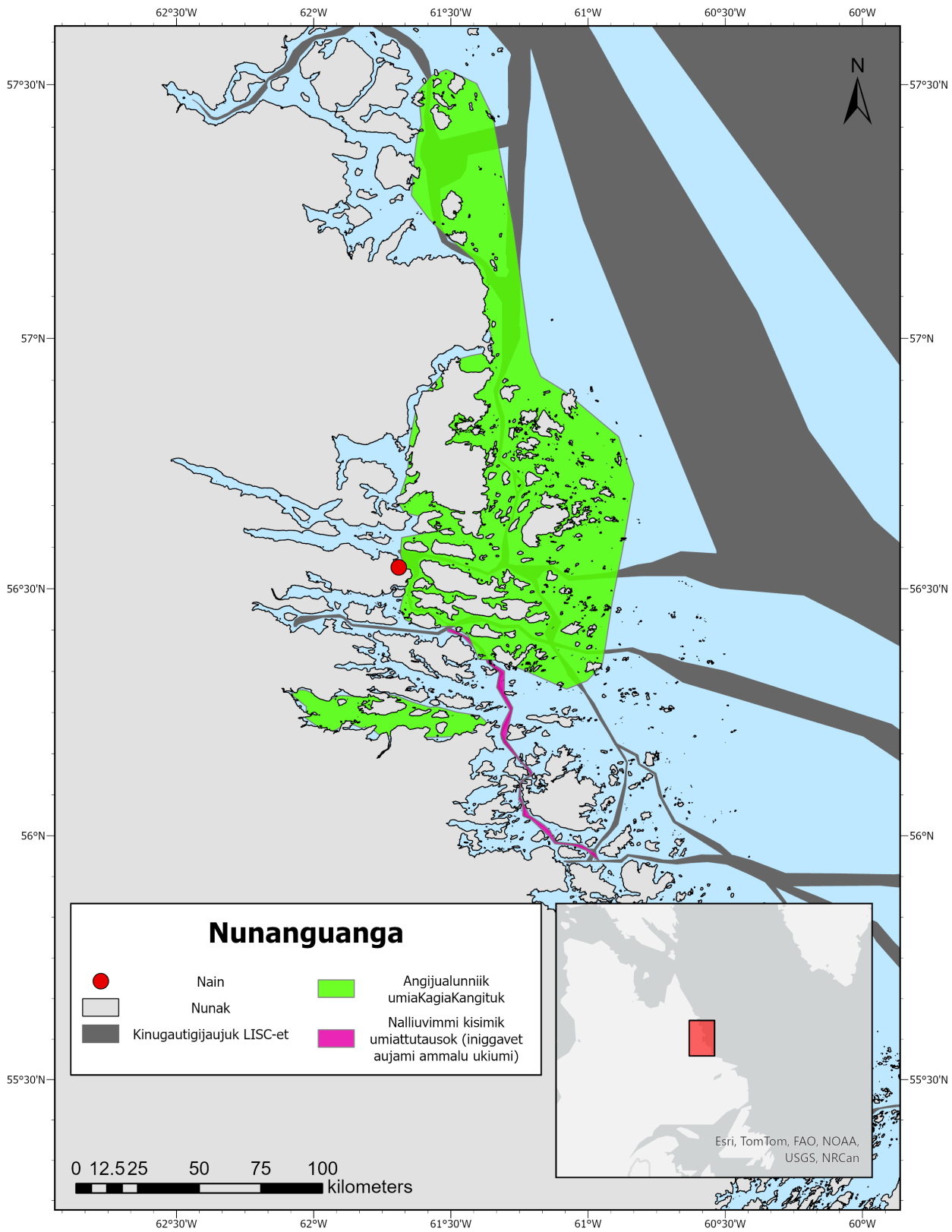

Nunanguanga

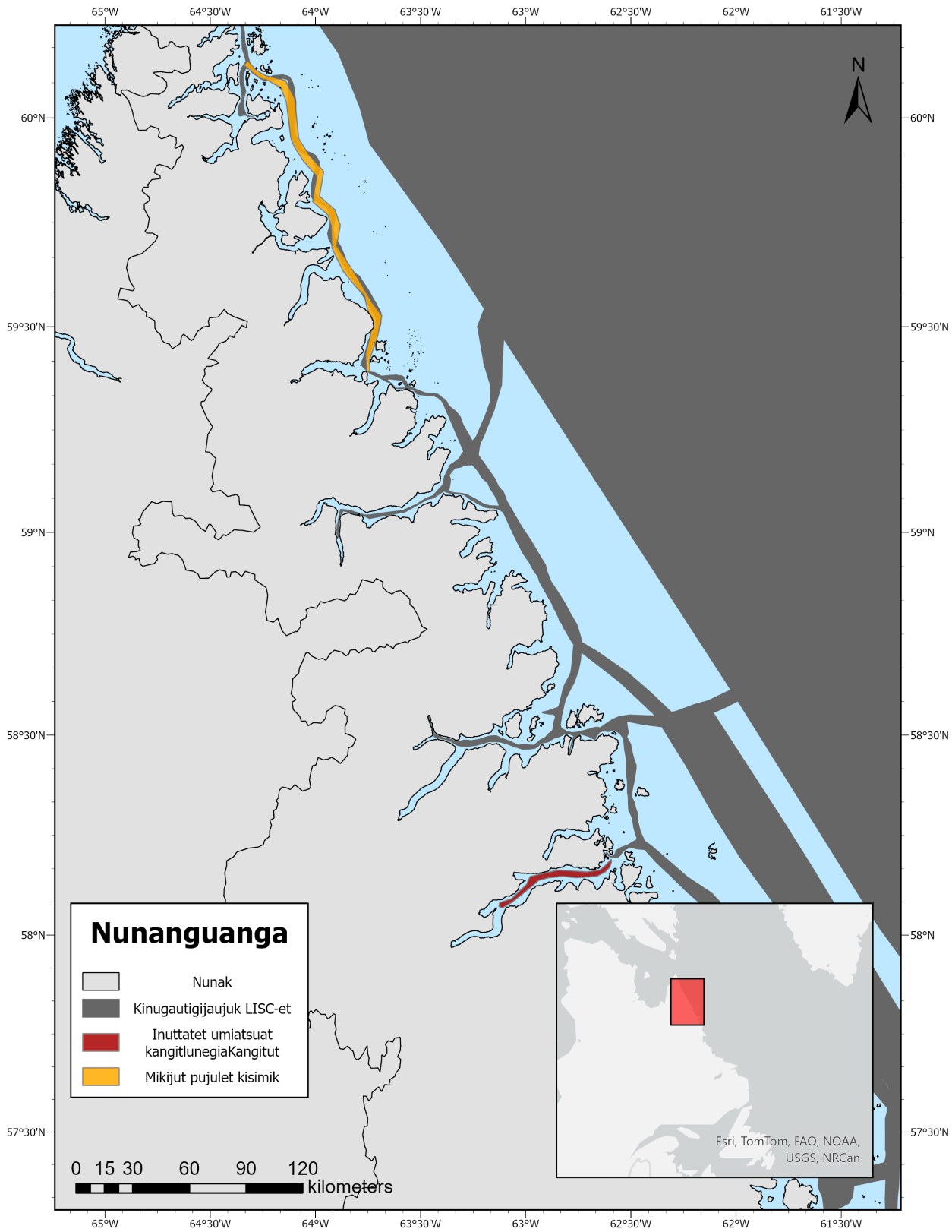
- Nain
- Nunak
- Kinugautigijaujuk LISC-et
- Inuttatet umiatsuangit kisimik

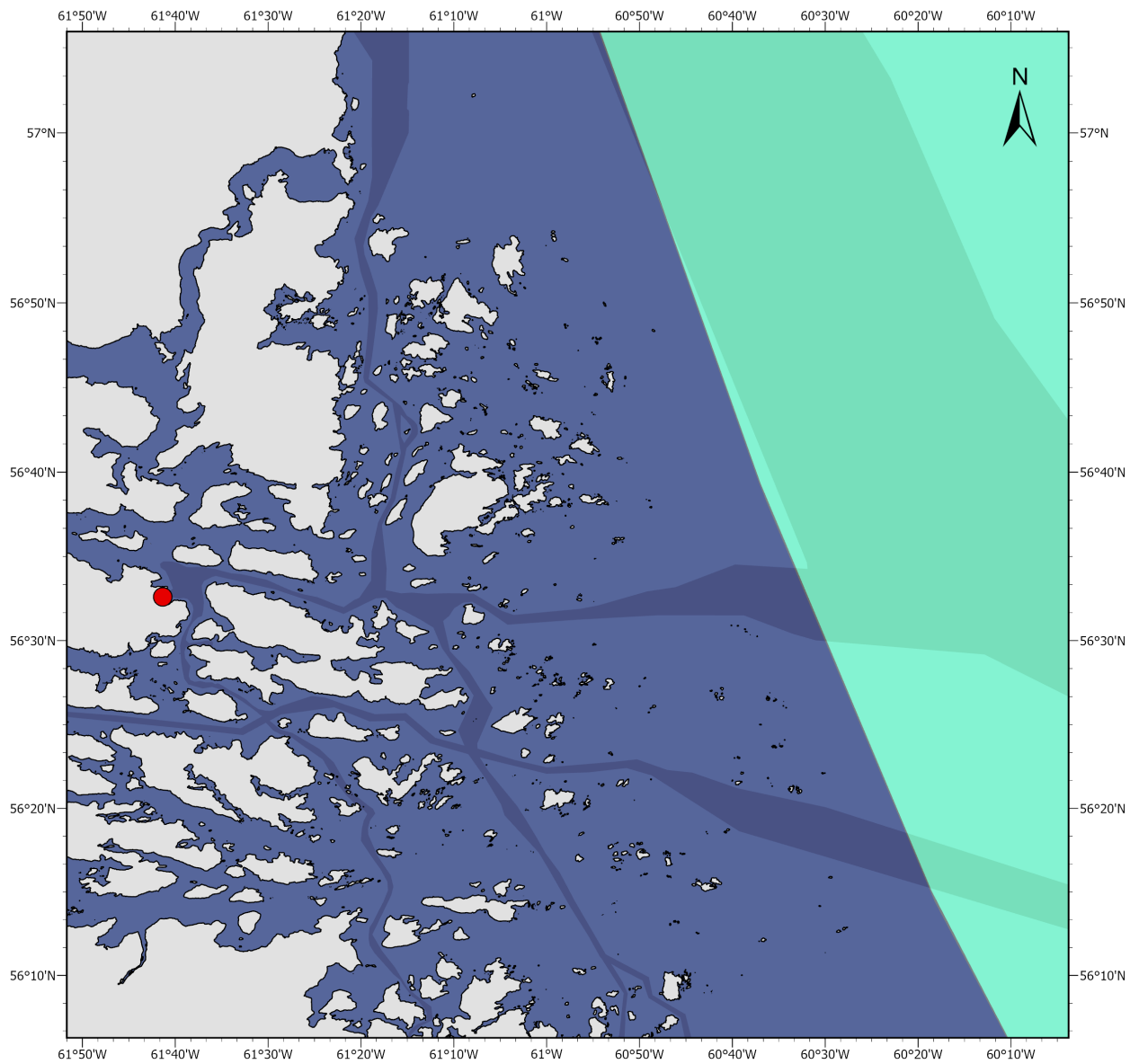
Takugatsak 37. Ilaukatausimajut-nalunaitisimajut maligatsaKajunut umianut killiniattausimajunut saniani nunalimmik Nain, Nunatsiavut Kâganettuk taipsumunga Kinugautigijaujumut Angijongitumik Attuitailitsigiamut Umiannut AkKutitsanga (LISC-et).

Takugatsak 38. IlaKatausimajut-nalunaitisimajut maligatsaKajunut umianut killiniattausimajunut saniani nunalimmik Nain, Nunatsiavut Kânganettuk taipsumunga Kinugautigijausimajumut Angjiongikumik Attuitailitsigiamut Umiannut AkKutitsanga (LISC-et).

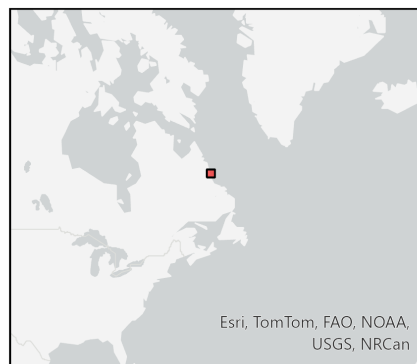
Takugatsak 39. IlaKataujut-nalunaitsisimajut maligatsaKajunut umianut killiniattausimajunut tagganganit nunalimmit Nain, Nunatsiavut Kânganettuk taipsumunga Kinugautigijausimajumut Angijongitumik Attuitailitsigiamut Umiannut AkKuitsanga (LISC-et).

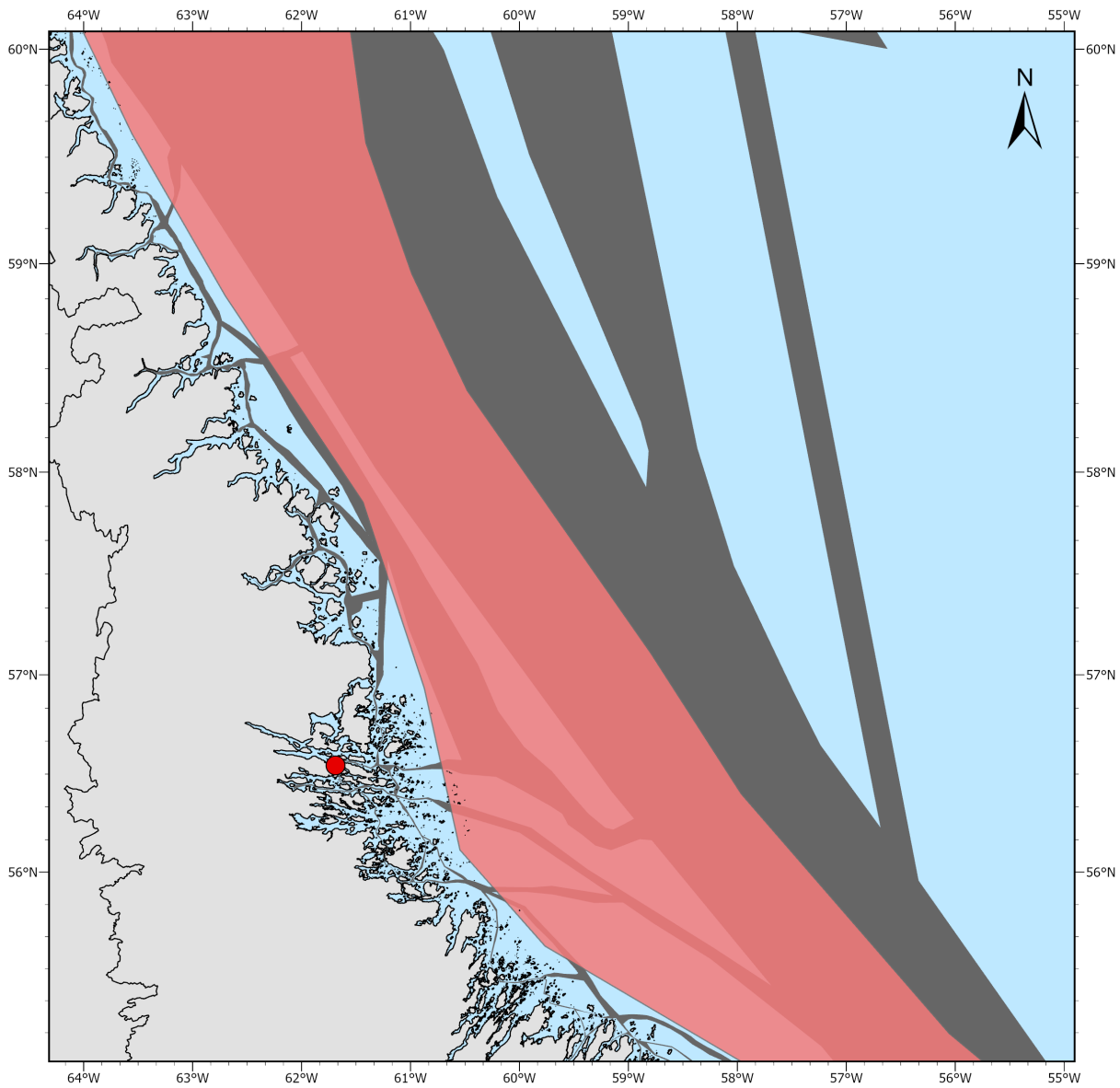
Nunanguanga

	Nain		Sukkanigigialinga (sukkanitsanga)
	Nunak		Sukkailipviugialik (ukiumi sukkaninga 6-8 knots)
	Kinugautigijaujuk LISC-et		

0 5 10 20 30 40 kilometers

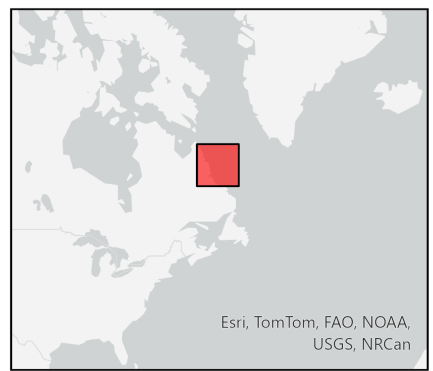
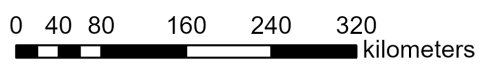

Takugatsak 40. Ilaukatausimajut-nalunaitisimajut sukkaniigijaugiaKajunut pikKujalianik saniani nunalimmik Nain, Nunatsiavut taipsumunga Kinugautigijaujumut Angijongitumik Attuitailitsigiamut Umiannut AkKutitsanga (LISC-et).

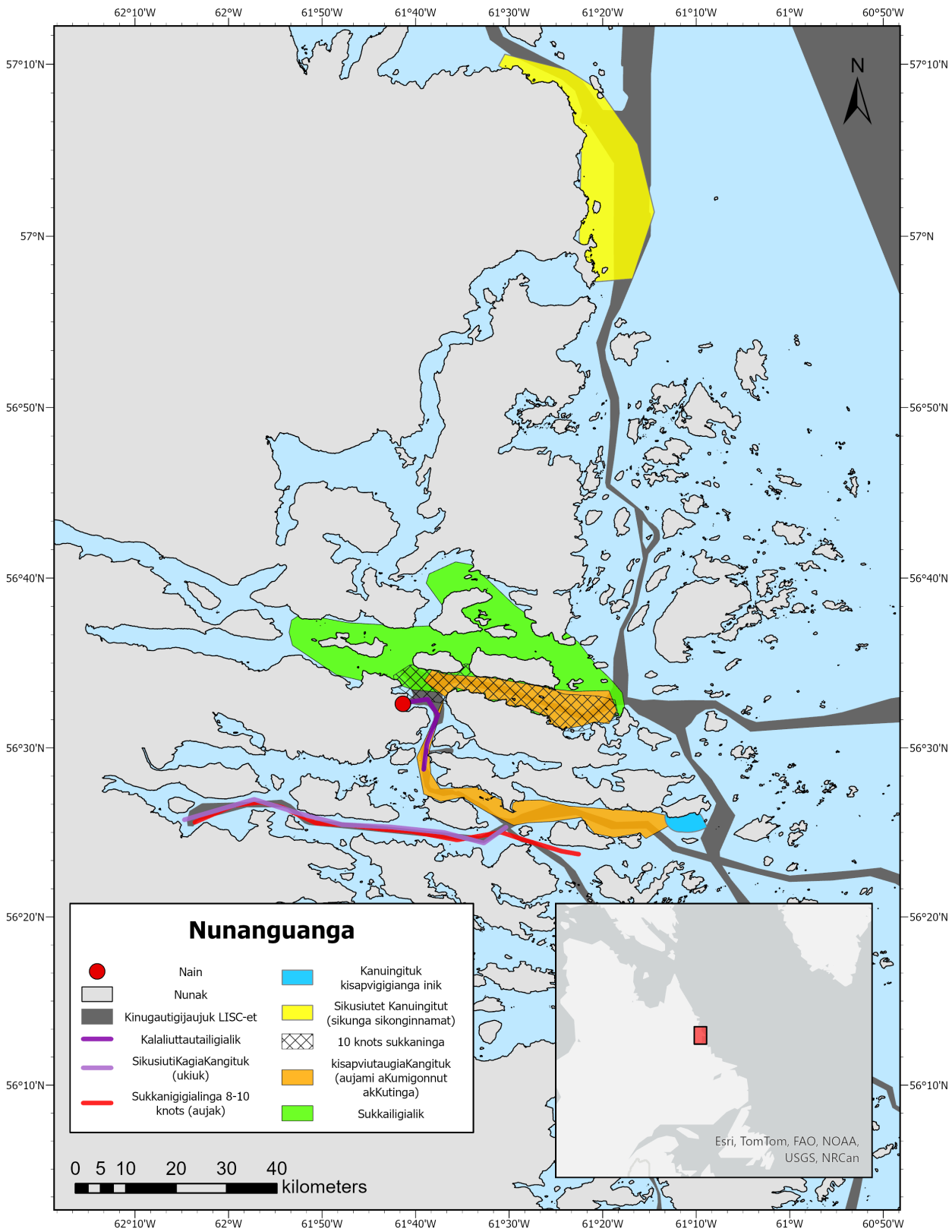

Nunanguanga

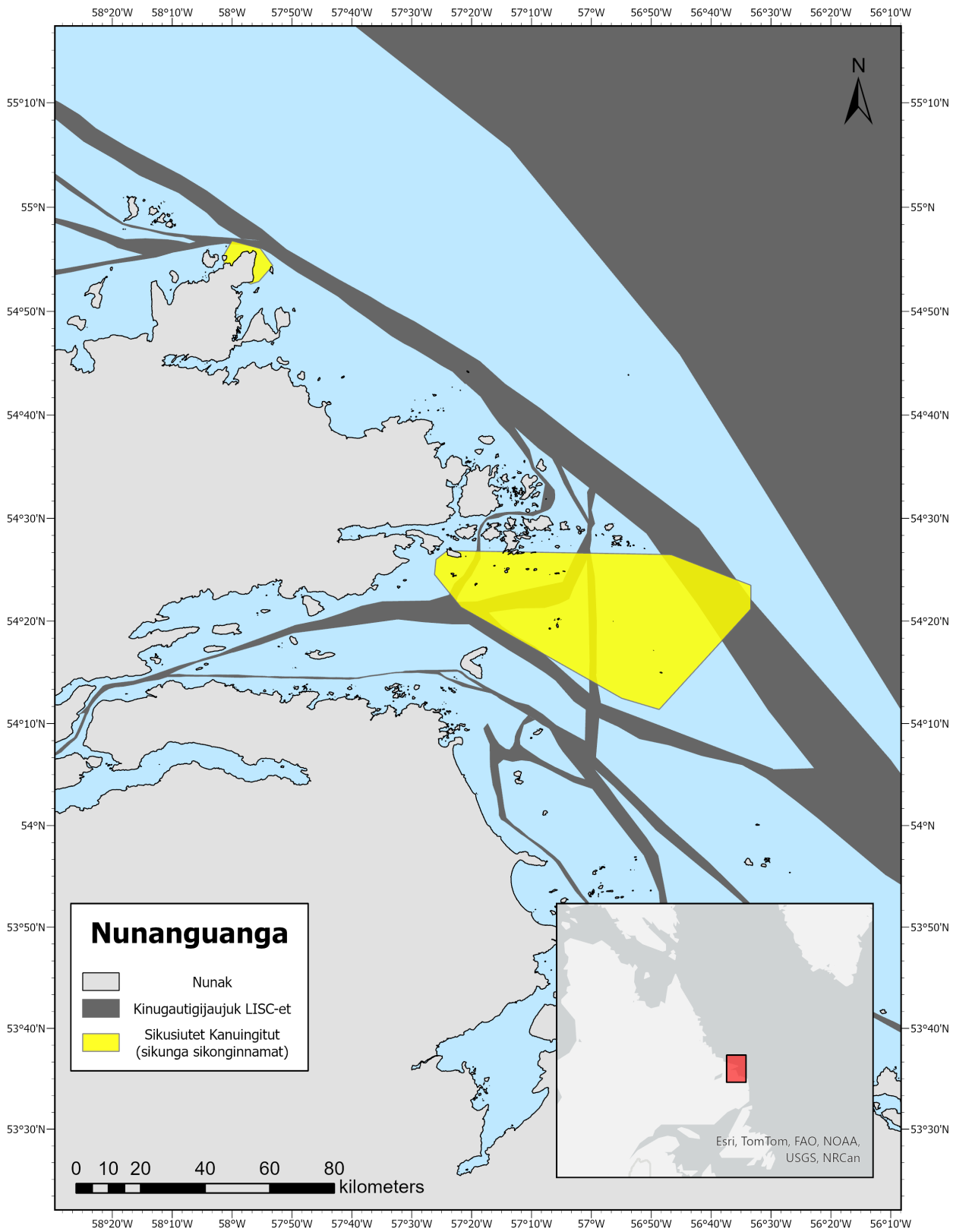
- Nain
- Nunak
- Kinugautigijaujuk LISC-et
- PujulinneKattajut imait sakkutaugiaKangit

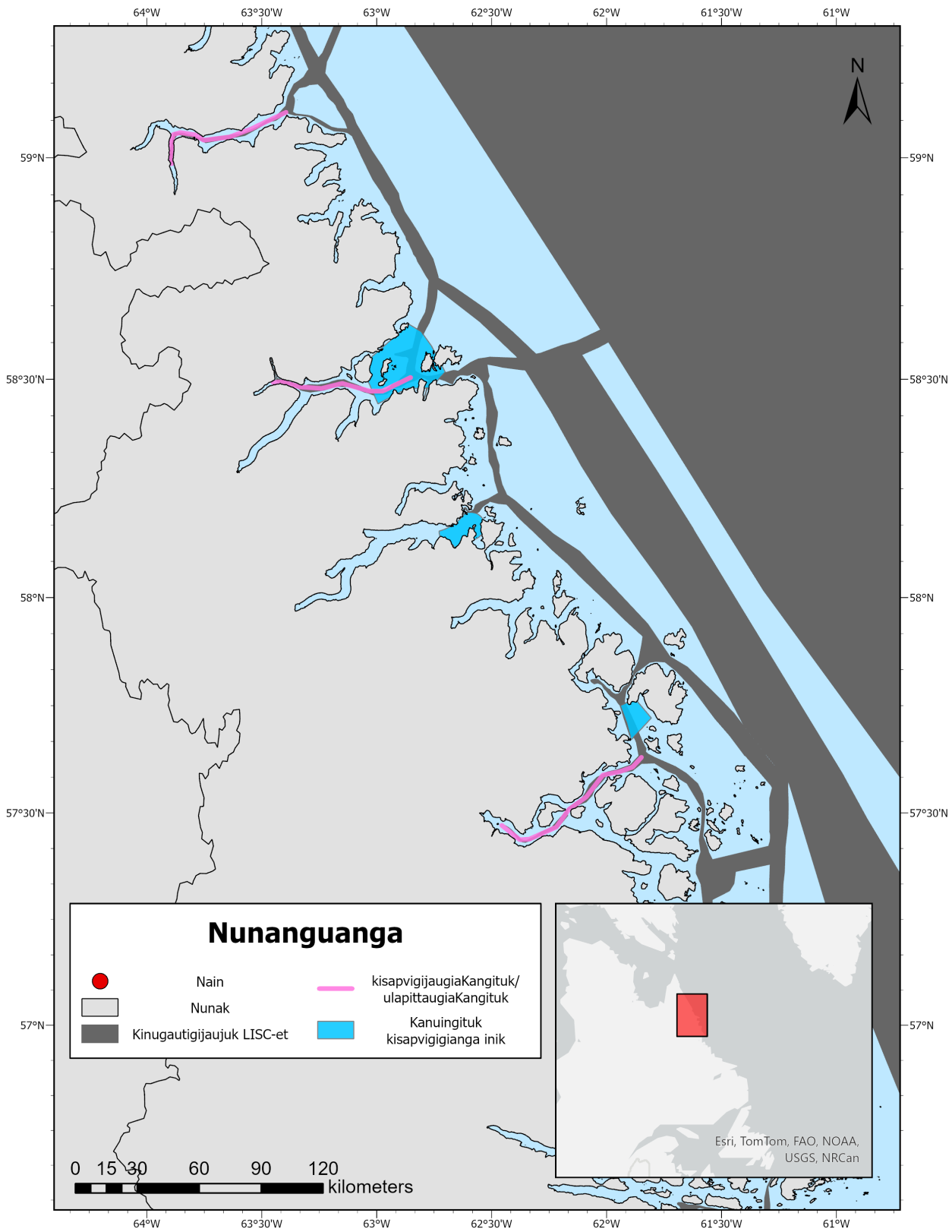
Takugatsak 41. IlaUKatausimajut-nalunaitisimajut pujulinneKattajut imait sakkutaugiaKangitut pikKujaliak saniani nunalimmik, Nain, Nunatsiavut Kânganettuk taipsumunga Kinugautigijaujumut Angijongitumik Attuitailitsigiamut Umiannut AkKutitsanga (LISC-et).

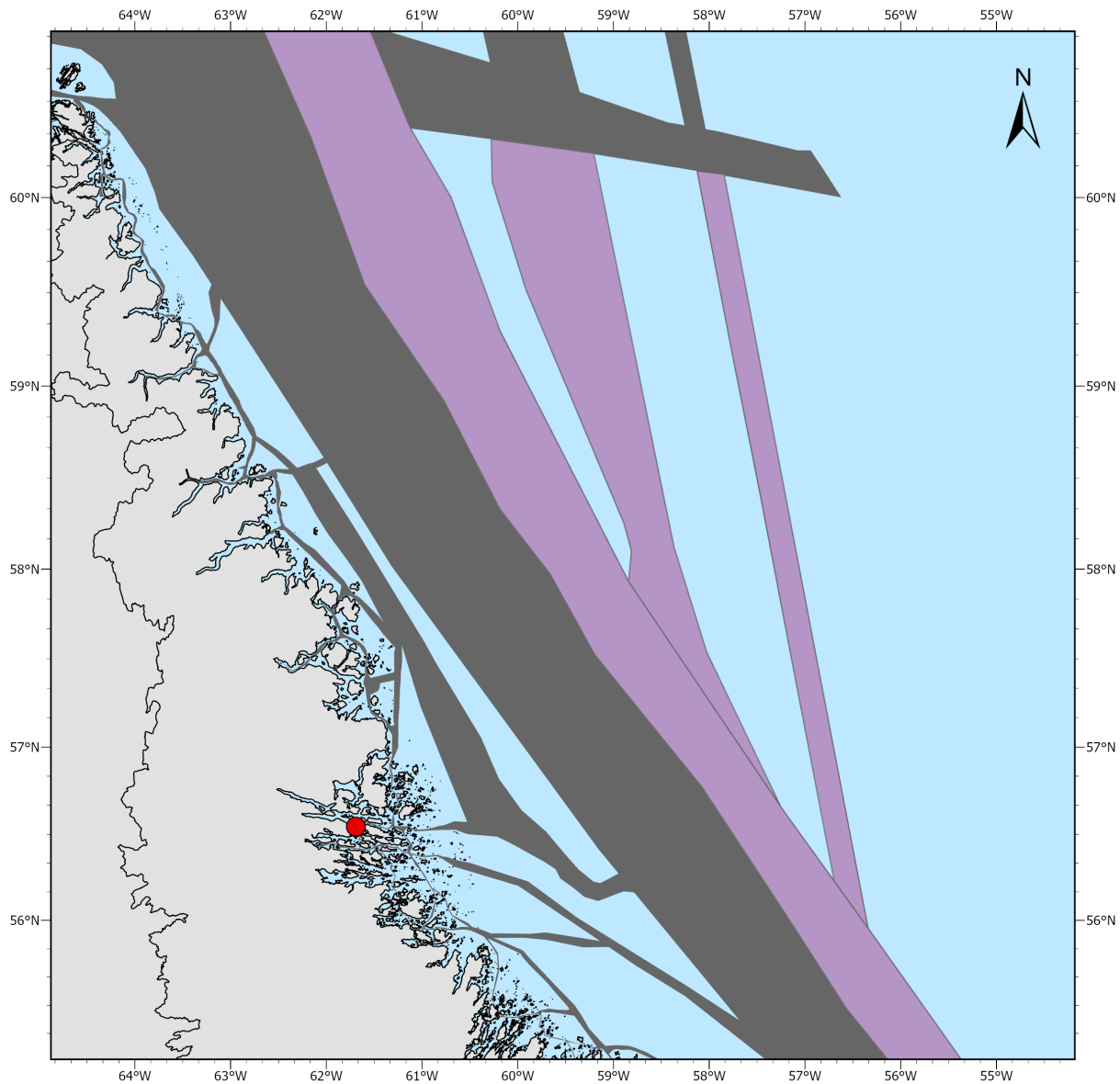
Takugatsak 42. IlaKatausimajut-nalunaitsisimajut kisagiamut, sikusiutet, sukkanet, ammalu igitsiluni pikKujalianik saniani nunalimmik Nain, Nunatsiavut Kānganettuk taipsumunga Kinugautigijaujumut Angijongitumik Attuitailitsigiamut Umiannut AkKutitsanga (LISC-et).

Takugatsak 43. Ilaukatausimajut-nalunaitisimajut sikusitunik pikKujalianik saniani nunalimmik Nain, Nunatsiavut Kânganettuk taipsumunga Kinugautigijaujumut Angijongitumik Attutailitsigiamut Umiannut AkKutitsanga (LISC-et).

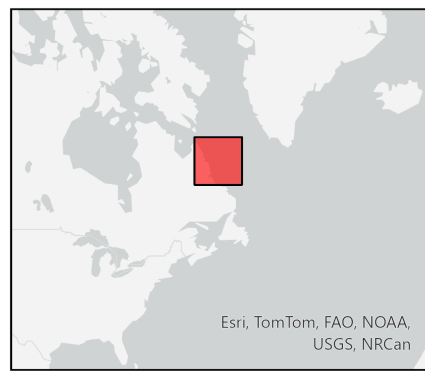
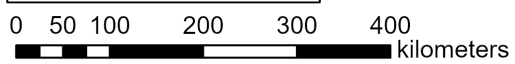

Takugatsak 44. IlaulauKatausimajut-nalunaitisimajut kisagiamut pikKujalianik saniani nunalimmik Nain, Nunatsiavut Kânganettuk taipsumunga Kinugautigijaujumut Angijongitumik Attuitailitsigiamut Umiannut AkKutitsanga (LISC-et).

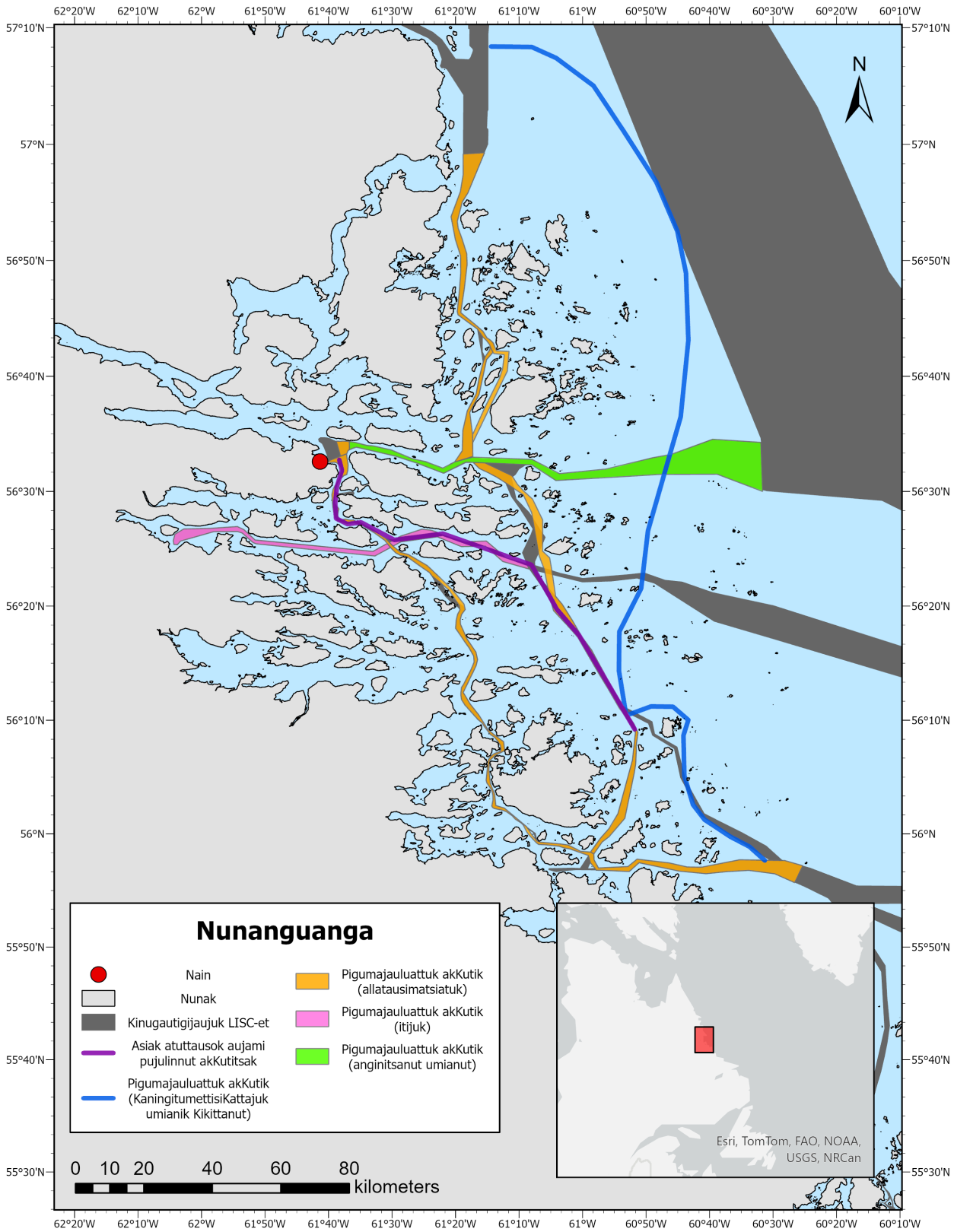

Nunanguanga

- Nain
- Nunak
- Kinugautigijaujuk LISC-et
- Pigumajauluattuk akKutik
(anginitsanik umiatsuanik
KanillitailitisiKattajuk
Kikittanut)

Takugatsak 45. Ilaukatausimajut-nalunaitisimajut pigumajauluaKattajumut akKutitsak saniani nunalimmik Nain, Nunatsiavut Kânganettuk taipsumunga Kinugautigijaujumut Angijongitumik AttuitailitisiGiamut Umiannut AkKutitsak (LISC-et).

Takugatsak 46. Ilaukatausimajut-nalunaitisimajut pigumajauluaKattajumut akKutitsak saniani nunalimmik Nain, Nunatsiavut Kânganettuk taipsumunga Kinugautigijaujumut Angijongitumik Attuitailitsigiamut Umiannut AkKutitsak (LISC-et).

PikKujalilat Aulatsigiamut Umiattujunut ammalu Angijongitumik Attuitailitsigiamut Umiannut AkKutingit

IlaUKatausimajut naluanitsisimajut Nunatsiavut kavamakkut ammalu Nunatsiavut Kaujisattet Ininga ilauKataugialet ammalu KaujimagumaKattajut ilonnanginnik aulataujunut umianut ammalu Angijongitumik Attuitailitsigiamut Umiannut AkKutingit. Tainna nunalik (nunalimmiut ammalu ikajotilet) uKasonguKattagialet. Nunalimmi katimatitsinik sakKitittaugialik Kaujimakkulugut nunalik ammalu pivitsaKagiamut uKagunnagiamut, uKâlautiKagiamut ammalu apitsugunnagiamut. IlaUKatausimajut uKasimajut akulaittumik nunalimmi katimatitsilippata ilauKatausiaKattangitut tâvatuak ilitatsijut Kanugiallak uKausimmik tusattisigajattut inunnut upvalu pivitsaKattisilluni Kaujimatitsigiamut.

IlaUKatausimajut uKatsiasimajut pigumatsiatut takugiamut Nunatsiavut kavamakkunik aulatsigiamut taipsuminga Angijongitumik Attuitailitsigiamut Umiannut AkKutinginnik iluani nunakKatigengitumik tâvatuak ilitatsijuk tamannaugajangituk initsaKatsialungimat. Atautsik ilauKatausimajuk tukisititsigiasimajuk, “TakugumagajakKunga initsanik taimâgalak pigunnagiamut ulla tamât.” Asia ilauKatausimajuk kamatsiaKujijut kamagiamut pitsatuniKajunut nunalimmut aulatsigiamut taipsuminga Angijongitumik Attuitailitsigiamut Umiannut AkKutitsanganik sakKititsigajammat uKumaittunik. Ottotigillugu, tainna prâvinsikkut kavamanga aulatsijiulauttut timiKutiulluni kangitlumut ammalu itsavinnut sutaijajunut jârini kajusiutiliukkâtillugu ikittunik jârulittunut kangitluit pitsatuniKattitaugialet nunalinnut. Tamannausimammat, itsavinnut akiKalittut atjigengitunut nunalinnut angijummik atjigelugatik. Tainna ilauKatausimajuk tukisititsigiasimajut itsijut pitsatuniKattitauppat taipsumunga Angijongitumik Attuitailitsigiamut Umiannut AkKutitsanga imailingasimaju, atjinga, Kângitluni nunalimmiunut, taimaittusainak sakKigajattuk.

PikKujalilat aulatsigiamut umiattuKattajunut ammalu Angijongitumik Attuitailitsigiamut Umiannut AkKutitsait ilautitsigialik:

1. Angijunik pujulet Kângijunut iluani ammalu Kanitangani Nainimi inuKagialik nunalimmiumik/ ikajotiKajumut ikimalluni takunnâtiulluni aulalippata imaujunut kamaKattagiamut ilonnanginnik piusigijaujunut pujulik, malitsiaKullugit malittaugiaKajunut ammalu maligalianik kamattiausonguKattaniammata.
2. Inulimât (piluattumik Nunatsiavut nunagijangit) atugiamut AIS Kaujigatsanginnik piunitsamik tukisigiamut Kanuittut pujulet Kângijut saniani nunagijanginnut, nanituinnak pujulet Kângijut, ammalu Kanuk sukkatigikkomangâmmik. Tamanna piujogajattuk kamagiamut asikkisimagajattunut upvalu Kangaummangât.
3. Nunalimmi ilinganiKaluattut maligatsait. Ottotigillugu, malittaugialet ammalu maligatsait ilinganiKajunut siKinganimmi ilinganiKalungitut nanigiallaksiak. IniKalautsimavuk pujulik NainiliagiaKasimangituk nunalik initsaKalaungimata. Sunatuinnak (sollu, maligatsak upvalu maligaliat) atuliaKittitauppat, pisimagialik nunalimmit – ilonnait atajut.
4. Tainna Federal kavamakkut (sollu, Iniggautiligijet Canadami) kamajutsauvut aulatsigiamut taipsuminga Angijongitumik Attuitailitsigiamut Umiannut AkKutinginnik. Tâvatualli, kamatsiajutsait nunalet uKasongugiamut aulatsigunnagiamut akKutitsanik.
5. PitaKalluni nunalimmiumk ilinganiKatsiatumik ilisimatsialuni ilauKataugiamut kajusiutiliuttunut, ottotigillugu angajukKauKatiget upvalu katimajet.

Nâjinnik

Tainna numararak imappet umiangit Kângijut iluani Canadaup Ukiuttatop imanginnik sulii piguvalliavuk. Isumagillugit nunalimmiut isumâlotingit pitjutigillugit ammalu iniKallutik attuigajakKotunut ilinganiKajunut imappimi pujulet iluani ammalu Kanitangani Nainimi, tamanna isumagijaujuk Nainimi nunalimmiunut ammalu ilonnga nunalet tungavigijaugialik isumatsasiugutiKagiamut atuliaKittisinnimik ammau aulatsigiamut tapsuminga Angijongitumik Attuitailitsigiamut Umiannut AkKutitsak. SakKilukagajattut imappimi pilukannimik (sollu, utsualuit upvalu utsualutsajait asikkigajattut, pujulet apugajanningit upvalu ikkagugajattut) angijualummik,

akuni, ammalu asiangutitsigajangituk avatimmik, avatiliginimmut, ammalu ilukkusiligininimmut attuisiammagilluni. Tamanna, ilautitsinik nunalimmik aulatsigiamut Angijongitumik Attuitailitsigiamut Umiannut AkKutitsanga pimmagiuvuk. kingullimi, tâna allaKutik takunnâluasimajuk atautsimit saksinut nunalinnik/atuniKatsiatunut nunakKatigengitunut Nunatsiavummi, ammalu pikKujaliangusimavuk tainna katimannik ammalu allaKutet pijagettausimagialet iluani asinginnut nunalinnut nanituinnak Nunatsiavummi kamatsigiamut nâmmasiattut ilaukKulugt atjigengitommata isumagijaujut ammalu nunagijaujut.

www.espg.ca

ESPG Environment, Society and Policy Group

uOttawa

 ARCTIC CORRIDORS RESEARCH